

Evaluering af fjernundervisning på hf-enkeltfag og merkantil eux

INDHOLD

Evaluering af fjernundervisning på hf- enkeltfag og merkantil eux

1	Resumé	5
----------	---------------	----------

2	Baggrund og formål	14
2.1	Formål med evalueringen	15
2.2	Evalueringsspørgsmål	15
2.3	Udbydere af hf-enkeltfag og eux-studieåret, der indgår i evalueringen	16
2.4	Evalueringsens datagrundlag	17

3	Fjernundervisning på hf-enkeltfag	18
3.1	Deltagernes optag, gennemførelse og karakterer	18
3.2	Karakteristik af deltagerne	24
3.3	Begrundelser for at udbyde fjernundervisning	32
3.4	Tilrettelæggelse og vurdering af undervisningen	37
3.5	Deltagernes vurdering af fjernundervisningen	43

4	Fjernundervisning på eux-studieåret	48
4.1	Deltagernes optag, gennemførelse og karakterer	48
4.2	Karakteristik af deltagerne	52

4.3	Begrundelser for at udbyde fjernundervisning	59
4.1	Tilrettelæggelse og vurdering af fjernundervisningen	64
4.2	Deltagernes vurdering af fjernundervisningen	69
<hr/>		
	Appendiks A – Metode og datagrundlag	73
<hr/>		
	Appendiks B – Spørgeskemaresultater for hf-enkeltfag	84
<hr/>		
	Appendiks C – Spørgeskemaresultater for eux-studieåret	100
<hr/>		

1 Resumé

Denne evaluering belyser betydningen af fjernundervisningen på hf-enkeltfag og det studiekompetencegivende forløb på merkantil eux (fremover benævnt ”eux-studieåret”), når der bl.a. ses på fjernundervisningskursisters/elevernes frafald og karakterer sammenlignet med kursister/elever (fremover benævnt ”deltagere”) på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. Derudover undersøger evalueringen, hvilke muligheder undervisning tilrettelagt som fjernundervisning giver på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux, samt hvilke udfordringer det afstedkommer. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har gennemført evalueringen for Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM).

Baggrund og formål med evalueringen

Hf-enkeltfag og merkantile erhvervsuddannelser med eller uden eux er samlet set de fag/uddannelser, hvor den største andel af undervisningen gennemføres som fjernundervisning sammenlignet med de gymnasiale uddannelser, øvrige erhvervsuddannelser, almen VEU og AMU. Der er derfor behov for at undersøge betydningen af fjernundervisningen nærmere, når der sammenlignes med tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse, samt hvilke muligheder og udfordringer der kan være forbundet med fjernundervisning. Evalueringen giver viden om:

- Potentialerne ved fjernundervisning, herunder mht. bl.a. fleksibilitet i holdoprettelse, geografisk dækning af udbud og muligheder for tilrettelæggelsesformer i det virtuelle rum
- Udfordringer ved fjernundervisning, herunder mht. bl.a. praksisrelateret af undervisningen og lærepladsopsøgende arbejde for fjernundervisningsdeltagere på merkantil eux
- Deltagernes vurdering af fjernundervisningen, herunder deltagernes motivation for at vælge forløb tilrettelagt med hele eller størstedelen af undervisningen som fjernundervisning.

Datagrundlag

I 2022 var der fjernundervisningsaktivitet på 26 institutioner med udbud af hf-enkeltfag og fire institutioner med udbud af eux-studieåret. Evalueringens datagrundlag udgøres af en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere på fjernundervisningsforløb på hf-enkeltfag og eux-studieåret i perioden oktober-november 2023. Spørgeskemaundersøgelsen belyser bl.a. deltagernes motivation for at vælge forløbene samt deres vurdering af undervisningen. Derudover udgøres datagrundlaget af en række administrative data fra institutionerne om bl.a. deltagernes tilgang, frafald og karakterer. Der indgår administrative data fra alle 26 udbydere af hf-enkeltfag samt de fire udbydere af eux-

studieåret. Evalueringens datagrundlag består desuden af en række kvalitative interview. På hf-institutionerne er der gennemført interview med i alt ni ledere, otte undervisere og tre deltagere. På eux-institutionerne er der gennemført interview med i alt fire ledere, otte undervisere og tre deltagere.

Resultater

Evalueringen peger samlet set på, at fjernundervisningsforløbene rummer en række potentialer, bl.a. når det gælder muligheden for at imødekomme en bredere målgruppe, end det gælder for tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. Fjernundervisningsforløbene har samtidig potentiale for en større fleksibilitet i holdoprettelse, herunder muligheden for at oprette hold trods få tilmeldte deltagere og dermed sikre et bredere fagudbud.

Omvendt viser evalueringen, at der er en række udfordringer ved fjernundervisningsforløbene, som bl.a. handler om at kunne tilbyde deltagerne – særligt deltagere med fagligt svage forudsætninger – den nødvendige faglige hjælp og støtte, da fjernundervisningsforløbene (særligt på hf-enkeltfag) hovedsageligt er tilrettelagt som selvstudie. Evalueringen peger desuden på, at institutionerne fortsat arbejder på at kunne tilbyde fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret, der ikke bor i institutionens lokalområde, den samme hjælp til at finde en læreplads, som deltagere bosat i lokalområdet. Evalueringens væsentlige resultater udfoldes i det følgende.

Fjernundervisningsforløb udbydes for at imødekomme behov hos deltagergruppen og bevare et bredt fagudbud

Evalueringen viser, at institutionerne benytter fjernundervisning af to primære årsager:

1. **Mulighed for at nå en bredere målgruppe:** Fjernundervisningsforløbene giver fleksibilitet i tilrettelæggelsen af deltagernes tid, som bl.a. imødekommer behov hos personer med børn eller job ved siden af deres uddannelse. Forløbene imødekommer også behov hos deltagere, som ikke trives i et almindeligt klasse- eller holdfællesskab, fx grundet dårlige skole- og uddannelseserfaringer og/eller psykiske udfordringer eller diagnoser.
2. **Mulighed for større fleksibilitet i holdoprettelse og et bredere fagudbud:** Fjernundervisningsforløbene giver institutionerne mulighed for at udbyde en bred palette af fag trods få deltagere. Det skyldes bl.a., at institutionerne kan samle deltagere fra forskellige matrikler, og at der kan oprettes hold trods få tilmeldte deltagere.

Stor forskel på antallet af fjernundervisningsdeltagere på institutionerne

På tidspunktet for evalueringen (ultimo 2023) udbyder i alt 26 hf-institutioner og fire erhvervsskoler (fremover benævnt "eux-institutioner") fjernundervisningsforløb på henholdsvis hf-enkeltfag og studieåret på de merkantile eux-uddannelser. Antallet af deltagere på disse forløb varierer dog meget på tværs af institutioner.

- På **hf-enkeltfag** var der i december 2023 i alt 7.065 fjernundervisningsdeltagere på tværs af de 26 institutioner, der udbyder fjernundervisningsforløb. Antallet af deltagere varierer dog meget på tværs af institutioner nemlig mellem 9-878 deltagere. I perioden efterår 2021 – forår 2023 ses et lille fald i antallet af deltagere for både fjernundervisningsforløbene og tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. Institutionerne har desuden generelt større optag i efteråret sammenlignet med foråret.
- På **eux-studieåret** var der i december 2023 i alt 302 fjernundervisningsdeltagere fordelt på fire institutioner. Også her ses en stor forskel på antallet af deltagere på de enkelte institutioner, nemlig mellem 6-216 deltagere. Ligesom hos hf-institutionerne ses et lille fald i antallet af fjernundervisningsdeltagere fra 2021 til 2022, til trods for at antallet af institutioner, der udbyder forløbene, steg i denne periode. De nytilkomne institutioner har dog valgt at oprette meget små hold på under ti deltagere.

Fjernundervisningsforløb henvender sig især til mere modne deltagere

Fjernundervisningsdeltagerne på både hf-enkeltfag og eux-studieåret er kendetegnet ved at være en differentieret gruppe mht. livssituation, faglige forudsætninger, tidligere skole- og uddannelseserfaringer samt sociale og personlige udfordringer mv. Figuren nedenfor viser nogle af deltagernes centrale karakteristika.

Figur 1.1
Karakteristik af fjernundervisningsdeltagerne

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut 2023.

Note: Andelen af kvinder og personer over 25 år bygger på skolernes administrative data. Andelen af personer, der bor i samme region som den institution, hvor de følger et fjernundervisningsforløb, bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere.

Evalueringen viser, at forløbene især tiltrækker ældre personer (over 25 år), som enten har børn, arbejde eller andre forpligtelser, som forudsætter en vis fleksibilitet i deres uddannelsesforløb. På tværs af hf-enkeltfag og eux-studieåret vurderer ledere og undervisere, at fjernundervisningsdeltagerne generelt er mere modne og målrettede end deltagere på tilstedeværelsesforløb, fordi mange har et klart formål med uddannelsen. Det skal dog understreges, at gennemsnitsalderen for fjernundervisningsdeltagerne på merkantil eux ikke adskiller sig markant fra gennemsnitsalderen for deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse.

På hf-enkeltfag bor størstedelen af de deltagere, der har besvaret spørgeskemaet i samme region som deres hf-institution (86 %). På eux-studieåret er dette kun tilfældet for 27 %. Der er således langt flere eux-deltagere, som følger et fjernundervisningsforløb på institutioner, der ligger langt væk fra deres bopæl. Dette skal ses i lyset af, at der kun er fire eux-institutioner, som udbyder eux-studieåret som fjernundervisning.

Deltagerne vælger fjernundervisningsforløb pga. fleksibiliteten

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at muligheden for fleksibilitet er den mest udbredte årsag til, at deltagerne på tværs af hf-enkeltfag og eux-studieåret har valgt et fjernundervisningsforløb. 93 % af fjernundervisningsdeltagerne på hf-enkeltfag og 72 % af fjernundervisningsdeltagerne på eux-studieåret angiver, at muligheden for at studere, når det passer dem, i høj grad var vigtig for deres valg af et fjernundervisningsforløb. Derudover angiver 78 % af deltagerne på hf-enkeltfag og 57 % af deltagerne på eux-studieåret, at muligheden for at følge undervisningen i eget tempo i høj grad var vigtig for deres valg af et fjernundervisningsforløb.

Deltagere, der gennemfører fjernundervisning, klarer sig lige så godt som (eller bedre end) deltagerne på tilstedeværelsesforløb

Karaktergennemsnittet blandt deltagere på tværs af institutioner viser, at deltagere på fjernundervisningsforløb generelt klarer sig lige så godt som – eller lidt bedre – end deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse.¹ Tabellen herunder viser karaktergennemsnittet for hhv. fjernundervisningsdeltagere og deltagere på forløb med fysisk tilstedeværelse i perioden august 2021 – august 2023.

¹ Baseret på karakterer fra udvalgte fag.

Tabel 1.1

Karaktergennemsnit for deltagere på hhv. fjernundervisningsforløb og forløb med fysisk tilstedeværelse i udvalgte fag (afsluttende karakterer)

	Karaktergennemsnit på fjernundervisningsforløb	Karaktergennemsnit på tilstedeværelsesforløb	-/+ procentpoint
Hf-enkeltfag			
Dansk A	5,6	5,4	0,3
Engelsk B	6,0	5,5	0,5
Matematik A	5,7	5,8	-0,1
Kemi C	5,8	5,2	0,6
Psykologi B	6,1	6,2	-0,1
Billedkunst C	6,4	6,3	0,1
Eux-studieåret			
Dansk A	4,9	4,0	0,9
Engelsk B	6,2	5,4	0,8
Informatik B	6,4	6,3	0,1
Virksomhedsøkonomi B	5,2	4,2	1,0
Matematik B	4,9	4,4	0,5
Erhvervsområdeprojektet	6,5	5,9	0,6

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

Note: Karaktergennemsnittet for matematik B på eux-studieåret er baseret på få institutioner. Kun to institutioner udbyder faget på fjernundervisningsforløbene, og kun én institution udbyder det på forløb med fysisk tilstedeværelse.

Ifølge de interviewede ledere og undervisere skyldes fjernundervisningsdeltagernes højere karakterer, at deltagerne ofte er ældre og mere målrettede end deltagere på forløb med fysisk tilstedeværelse. Derudover er der en tendens til at deltagere med svagere faglige forudsætninger i højere grad falder fra fjernundervisningsforløbene og derfor ikke går op til eksamen.

Fjernundervisningsdeltagere falder hyppigere fra

Evalueringen viser, at der både på hf-enkeltfag og eux-studieåret er et større frafald blandt fjernundervisningsdeltagere end blandt deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. Institutionernes erfaring er dog, at screening af deltagerne forud for opstart er med til at mindske frafaldet.

- **Inden for de seks udvalgte hf-enkeltfag²** fremgår det, at mellem 49-66 % af deltagerne (afhængigt af fag) i gennemsnit gennemfører forløbene som fjernundervisning. Til sammenligning er dette tilfældet for 70-78 % af deltagerne på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. De interviewede undervisere og ledere vurderer, at frafaldet på fjernundervisningsforløbene bl.a. skyldes, at det faglige niveau og de faglige krav kommer bag på mange. Det gælder bl.a. mængden af opgaver og afleveringer. Det vurderes ligeledes, at deltagere med fagligt svagere forudsætninger har vanskeligere ved at gennemføre et fjernundervisningsforløb, bl.a. fordi underviserne kan have sværere ved at identificere dem og give dem den nødvendige hjælp og støtte.
- **På eux-studieåret** gennemfører 59 % af fjernundervisningsdeltagerne forløbene, mens dette er tilfældet for 79 % af deltagerne på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. Det er således en forskel på 20 procentpoint. I de kvalitative interview vurderer ledere og undervisere, at frafaldet skyldes flere forhold – herunder især personlige årsager. Høje faglige krav og manglen på holdfællesskab fremhæves også som væsentlige faktorer for frafald for nogle deltagere.

Deltagerne er tilfredse med fjernundervisningsforløbene, men det faglige udbytte varierer meget

Det fremgår af evalueringen, at deltagerne generelt er tilfredse med fjernundervisningsforløbene. I alt 76 % af hf-deltagere og 96 % af eux-deltagere angiver i spørgeskemaundersøgelse, at de trives med fjernundervisningen. Den høje tilfredshed med forløbene skal dog ses i lyset af, at man må formode, at de deltagere, der ikke har været tilfredse, er faldet fra. Derudover må resultaterne tages med det forbehold, at mange af dem, der vælger et fjernundervisningsforløb, har et klart formål med, hvad de skal bruge uddannelsen til, hvilket også må formodes at påvirke deres tilfredshed i en positiv retning.

Evalueringen viser også, at størstedelen af deltagerne i høj grad eller i nogen grad oplever, at undervisningen er varieret. Dette gør sig gældende for 78 % af de adspurgte deltagere på hf-enkeltfag og 86 % af deltagerne på eux-studieåret. På eux-studieåret svarer 58 % af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen, at de oplever et højt fagligt udbytte af fjernundervisningen. På hf-enkeltfag varierer dette på tværs af fag (mellem 31-67 %).

I de kvalitative interview giver deltagerne ligeledes udtryk for, at de trives med fjernundervisningsformen, men at deres tilfredshed også afhænger meget af den enkelte underviser og det enkelte fag. Der er desuden en tendens til, at matematik er et af de fag, der opleves som sværere at gennemføre som fjernundervisningsforløb, fordi det er et fag, som mange i forvejen har svært ved, og som derfor er vanskeligt at følge som et fjernundervisningsforløb, der overvejende er tilrettelagt som selvstudie.

2 Dansk A, Engelsk B, matematik A, Kemi C, Psykologi B og Billedkunst C.

Fjernundervisning kræver noget andet af underviserne end tilstedeværelsesundervisning

Evalueringen viser, at fjernundervisningsforløbene kræver noget andet af underviserne end tilstedeværelsesundervisning på tværs af hf-enkeltfag og merkantil eux. Det gælder 1) et krav om en meget struktureret tilgang til undervisningen, 2) måden, der gives feedback på, og 3) stærke relationelle kompetencer og lysten til meget 1:1-kontakt med deltagerne.

Undervisere og ledere understreger, at en fast struktur og velplanlagte forløb er afgørende for at gennemføre gode fjernundervisningsforløb. Forløbene skal bl.a. tilrettelægges ud fra en fast struktur for at skabe genkendelighed for deltagerne og tydeliggøre forventninger til afleveringer mv. Ledere og undervisere peger dog samtidig på, at den faste struktur omvendt medfører, at det er svært at justere forløbene undervejs, fx med tilpasninger til deltagernes behov og faglige niveau eller gennem inddragelse af aktuelle emner og dagsordener. Det kræver derfor fokus og fremsynethed af underviserne de tidspunkter på året, hvor næste forløb planlægges.

Det fremgår også af evalueringen, at der stilles nogle særlige krav til underviserens måde at give feedback på i fjernundervisningen. Vigtigheden af at være præcis, når der gives feedback fremhæves som central, fordi der ofte kommunikeres skriftligt, asynkront eller på afstand. Det fremhæves desuden som afgørende, at underviserne er tilgængelige for deltagerne og hurtigt vender tilbage med svar på deltagernes henvendelser.

Det er ligeledes ledernes og underviserens vurdering, at man som underviser skal være en god formidler og have de rette relationelle kompetencer til at etablere gode relationer til deltagerne – trods den fysiske afstand. Derudover skal man have lysten til primært at have 1:1-kontakt med deltagerne.

Fjernundervisningsforløbene på hf-enkeltfag består primært af asynkrone aktiviteter

Evalueringen viser, at størstedelen af forløbene på hf-enkeltfag på tværs af institutioner er tilrettelagt asynkront. På hf-enkeltfag er det primært i fag med krav om fysisk fremmøde, herunder værkstedsfag og laboratoriefag, at der indgår synkrone aktiviteter. Der er dog også eksempler på andre synkrone aktiviteter, herunder webinar og mundtlige deltagerpræsentationer.

Synkrone aktiviteter, hvor deltagere og underviser er til stede virtuelt eller fysisk på samme tid, fremhæves som et godt redskab til at få en bedre fornemmelse af deltagerne, og hvad der kan understøtte deres læreprocesser. Omfanget af synkrone aktiviteter afgøres dog af hensyntagen til deltagernes behov for fleksibilitet samt af økonomiske ressourcer.

Der indgår både synkrone og asynkrone mundtlige aktiviteter i forløbene. På nogle institutioner er de mundtlige aktiviteter obligatoriske at deltage i. De mundtlige elementer fremhæves som særligt vigtige i fremmedsprogfag og i fag, der afsluttes med en mundtlig eksamen.

Asynkrone aktiviteter fylder mest i fjernundervisningsforløbene på eux-studieåret

På eux-studieåret indgår en kombination af asynkrone og synkrone elementer i fjernundervisningsforløbene – dog med en overvægt af asynkrone elementer. Dette varierer dog meget på tværs af

institutioner. Undervisningen er generelt tilrettelagt i forløb, hvor deltagerne følger ét fag ad gangen. Hvert fag eller modul i faget består af en fælles introduktion (ofte synkron), selvstændigt arbejde og en afsluttende opgave eller tilsvarende. Nogle institutioner har også en synkron opsamling i slutningen af modulet. Nogle institutioner har desuden krav om fysisk tilstedeværelse i opstarten af forløbene og i forbindelse med udvalgte aktiviteter.

Den relativt store andel af synkrone aktiviteter i forløbene skyldes bl.a., at ledere og undervisere vurderer, at relationen mellem underviser og deltager er vigtig for at sikre deltagerens gennemførelse. Flere af underviserne bruger derfor meget energi på at etablere en tæt relation til den enkelte deltager, så de kan støtte og motivere dem undervejs.

Cases, virksomhedsbesøg og simulationsøvelser bringer praksis ind i fjernundervisningsforløbene på eux-studieåret

Institutionerne bruger forskellige greb til at inddrage praksis i fjernundervisningsforløbene på eux-studieåret. Det gælder bl.a. inddragelse af cases og simulationsprogrammer, hvor deltagerne fx kan oprette deres egen virksomhed. Herudover inddrager deltagerne selv konkrete virksomheder og praksisrettede udfordringer i erhvervsområdeprojektet.

Underviserne vurderer dog, at det kan være udfordrende at praksisrette fjernundervisningsforløbene, fordi de gymnasiale læreplaner for fagene skal følges. Det er samtidig ikke vurderingen, at bekendtgørelserne altid lægger op til at inddrage emner, som er relevante i en merkantil kontekst. Dette er dog en velkendt problematik på eux-studieåret, som også gør sig gældende på forløb med fysisk tilstedeværelse.

Eux-institutionerne har sværere ved at hjælpe ikke-lokale deltagere med at finde en læreplads

Evalueringen viser, at institutionerne gør en indsats for at skaffe lærepladser til de fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret, der ikke er bosat inden for institutionens geografiske nærområde.³ Det er dog forbundet med en række udfordringer, fx institutionernes manglende kendskab til virksomhederne i deltagerens lokalområde samt konkurrenceparametre institutionerne imellem. Institutionerne gør brug af forskellige tilgange til at imødekomme udfordringerne herunder:

- Ansættelse af en lærepladskonsulent, som har fokus på at brede institutionens virksomhedsnetværk ud til andre dele af landet
- Indgåelse af samarbejdsaftaler med andre eux-institutioner om at skaffe lærepladser til deltagere bosat uden for institutionernes lokalområder
- Aftale med faglige udvalg om, at fjernundervisningsdeltagere kan deltage i virksomhedsbesøg i deltagerens lokalområde.⁴

3 Dette må formodes at være en relativt stor andel af deltagerne, da 72 % af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen angiver, at de ikke er bosat inden for deres institutions geografiske nærområde.

4 Det bør nævnes, at institutionerne gerne må aftale virksomhedsbesøg uden de faglige udvalgs tilladelse.

Evalueringen viser desuden, at de interviewede ledere og undervisere vurderer, at fjernundervisningsdeltagerne tilbydes samme hjælp og vejledning om lærepladssøgning som deltagere på tilstedeværelsesforløb. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 83 % af fjernundervisningsdeltagerne, at deres undervisere har vejledt dem om lærepladssøgning. De interviewede deltagere vurderer på samme måde, at de er tilfredse med den hjælp og vejledning, de har fået fra deres institution til at finde en læreplads.

2 Baggrund og formål

Hf-enkeltfag og merkantile erhvervsuddannelser med eller uden eux er samlet set de fag/uddannelser, hvor den største andel af undervisningen gennemføres som fjernundervisning, sammenlignet med de gymnasiale uddannelser, øvrige erhvervsuddannelser, almen VEU og AMU. I dag er ca. 40 % af undervisningen på hf-enkeltfag, og ca. 15 % af undervisningen på merkantil eud/eux tilrettelagt som fjernundervisning. Generelt er omfanget af fjernundervisning på hf-enkeltfag og merkantile erhvervsuddannelser med eller uden eux cirka fordoblet i perioden fra 2016-2022. Der er derfor behov for at undersøge betydningen af fjernundervisningen nærmere, herunder betydningen af fjernundervisning for hf-enkeltfagsdeltagere og merkantile deltageres frafald og karakterer, når der sammenlignes med tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse, samt hvilke muligheder undervisning tilrettelagt som fjernundervisning giver, og hvilke udfordringer det afstedkommer.

Fjernundervisning er undervisning, der tilrettelægges således, at underviser og deltager ikke er fysisk til stede på samme sted, men hvor det fysiske fremmøde erstattes af undervisning via digitale medier. Undervisningen kan enten foregå synkront, hvor deltager og underviser deltager i undervisningen tidsmæssigt på samme tid via en virtuel platform som fx Teams eller asynkront, hvor underviser og deltager ikke deltager tidsmæssigt på samme tid, og undervisningen som regel foregår ved, at deltageren får tilsendt (primært elektroniske) lærebøger, undervisningsmaterialer og tilhørende opgaver samt en plan for, hvornår de forskellige opgaver skal afleveres.

Der er ikke for hf-enkeltfag fastsat regler om en øvre grænse for omfanget af fjernundervisning, men de faglige mål kan indebære, at det de facto ikke er muligt at afvikle 100 procent af undervisningen som fjernundervisning. Der er i erhvervsuddannelsesloven⁵ heller ikke fastsat regler om en øvre grænse for omfanget af fjernundervisning, da tilrettelæggelsesformen afgøres på den enkelte institution. Det fremgår af § 18, stk. 7, i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, at institutionen i dele af skoleundervisningen kan anvende fjernundervisning, hvorved en underviser ved brug af digitale medier underviser online eller asynkront uden undervisers og deltagers samtidige fysiske tilstedeværelse. Skolen skal fastsætte rammer herfor i sin lokale undervisningsplan inden for de almindelige regler for undervisningens tilrettelæggelse.

5 Erhvervsuddannelsesloven fastsætter også regler om tilrettelæggelse af undervisningen i eux-forløb.

2.1 Formål med evalueringen

Evalueringens formål er at undersøge betydningen af fjernundervisningen på hf-enkeltfag og eux-studieåret, når der bl.a. ses på fjernundervisningsdeltagernes frafald og karakterer sammenlignet med deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse.

Derudover skal evalueringen undersøge, hvilke muligheder undervisning tilrettelagt som fjernundervisning giver på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux, samt hvilke udfordringer det afstedkommer. Herunder skal evalueringen give viden om:

- Potentialerne ved fjernundervisning, herunder mht. bl.a. fleksibilitet i holdoprettelse, geografisk dækning af udbud og muligheder for tilrettelæggelsesformer i det virtuelle rum
- Udfordringer ved fjernundervisning, herunder mht. bl.a. praksisrelatering af undervisningen og lærepladsopsøgende arbejde for fjernundervisningsdeltagere på merkantil eux
- Deltagernes vurdering af fjernundervisningen, herunder deltagernes motivation for at vælge forløb tilrettelagt med hele eller størstedelen af undervisningen som fjernundervisning.

Det skal understreges, at hf-enkeltfag og merkantil eux er to meget forskellige typer forløb, både mht. indhold, varighed og deltagergrupper. Forløbene behandles derfor særskilt i evalueringen. Det er således ikke formålet med evalueringen, at der skal laves en systematisk sammenligning eller lignende af de to uddannelser.

2.2 Evalueringsspørgsmål

Evalueringen besvarer følgende spørgsmål:

- Hvorfor benytter institutionerne sig af fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning?
- Hvordan tilrettelægger institutionerne fjernundervisningen på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvordan er tilgangen af fjernundervisningsdeltagere til hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvad kendetegner deltagere, der vælger hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux som fjernundervisningsforløb frem for med fysisk tilstedeværelse?
- Hvordan ser frafaldet ud blandt fjernundervisningsdeltagere på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvordan er fjernundervisningsdeltagernes karakterer på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvad er deltagernes vurdering af fjernundervisningsforløbene på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?

2.3 Udbydere af hf-enkeltfag og eux-studieåret, der indgår i evalueringen

Evalueringen beskæftiger sig med hf-enkeltfag med en vis spredning inden for de faglige hovedområder, herunder naturvidenskab, fremmedsprog og kreative fag, herunder både deltagere, der sammenstykker en hel studentereksamen af hf-enkeltfag, og deltagere, der tager enkelte fag. Evalueringen beskæftiger sig med eux-studieåret inden for følgende merkantile uddannelser:

- Detailhandelsuddannelsen med specialer
- Eventkoordinator
- Handelsuddannelsen med specialer
- Kontoruddannelsen med specialer.

I 2022 var der fjernundervisningsaktivitet på 26 institutioner med udbud af hf-enkeltfag og fire institutioner med udbud af eux-studieåret. Disse institutioner fremgår af tabel 2.1 herunder.

Tabel 2.1
Institutioner med fjernundervisningsaktivitet på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux, 2022

	Hf-enkeltfag	Merkantil eux
Institutionsnavn	<ul style="list-style-type: none">• Vejle HF og VUC• Frederiksberg VUC og STX*• Herning HF og VUC• HF & VUC Fyn*• HF & VUC Klar• HF & VUC København*• HF & VUC Nordsjælland• HF & VUC Roskilde/Køge*• HF-centeret Efterslægten• Horsens HF og VUC• Kolding HF og VUC• KVUC*• Nordvestsjællands HF & VUC• Randers HF & VUC• Skive-Viborg HF & VUC• TH. LANGS HF & VUC• Thy-Mors HF & VUC• Vestegnen HF & VUC*• VUC Fredericia• VUC Holstebro• VUC Lyngby• VUC Storstrøm – Haslev• VUC Syd*• Aarhus HF & VUC*• HF & VUC Vest• HF&VUC NORD	<ul style="list-style-type: none">• Nordvestsjællands Erhvervs- og Gymnasieuddannelser• Skive College• U/NORD• Aalborg Handelsskole

Kilde: Tabellen er baseret på udtræk af institutioner med fjernundervisningsaktivitet i 2022.

Note: Tabellen viser ikke, i hvilket omfang de enkelte institutioner udbyder forløb, hvor hele eller størstedelen af undervisningen er tilrettelagt som fjernundervisning, men markeringen (*) angiver institutioner, der ligger særligt højt på omfanget af fjernundervisningsaktivitet, når der ses på antal årselever sammenlignet med øvrige udbydere.

Evalueringen er afgrænset til udelukkende at fokusere på forløb, som er **gennemført i perioden august 2021-juli 2023**. Denne afgrænsning er valgt for at undgå inddragelse af perioden, som var præget af covid-19-nedlukninger, hvor fjernundervisning var meget udbredt af praktiske årsager. Da evalueringen belyser bevæggrunde for at udbyde og vælge et fjernundervisningsforløb frem for forløb med tilstedeværelsesundervisning, giver det det mest retvisende billede at se på perioden efter august 2021, hvor begge typer forløb igen var mulige. Ved en afgrænsning til perioden efter covid-19 giver evalueringen ydermere indblik i forløb, som er tilrettelagt på baggrund af de mange erfaringer institutionerne og underviserne gjorde sig i forbindelse med covid-19-nedlukningerne.

2.4 Evalueringens datagrundlag

Evalueringens datagrundlag udgøres af følgende kvantitative og kvalitative data:

- Kvantitative data i form af en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere på fjernundervisningsforløb på hf-enkeltfag og eux-studieåret i perioden oktober-november 2023. Spørgeskemaundersøgelsen belyser bl.a. deltagernes motivation for at vælge forløbene samt deres vurdering af undervisningen. Derudover indgår en række administrative data fra institutionerne om bl.a. deltagernes tilgang, frafald og karakterer. Der indgår administrative data fra alle 26 udbydere af hf-enkeltfag samt de fire udbydere af eux-studieåret.
- Kvalitative data i form af i alt 26 kvalitative interview. Der er gennemført individuelle interview med uddannelsesledere på 12 institutioner. Herunder otte hf-institutioner og de fire eux-institutioner samt gruppeinterview med 16 undervisere fra i alt otte institutioner. Herunder interview med otte undervisere fra henholdsvis fire hf-institutioner og fire eux-institutioner. Der er desuden gennemført individuelle interview med deltagere fra seks institutioner. Herunder tre hf-institutioner og tre eux-institutioner.

For en uddybende beskrivelse af evalueringens metode og datagrundlag se appendiks A.

3 Fjernundervisning på hf-enkeltfag

I dette kapitel behandles fjernundervisningsforløbene på hf-enkeltfag.

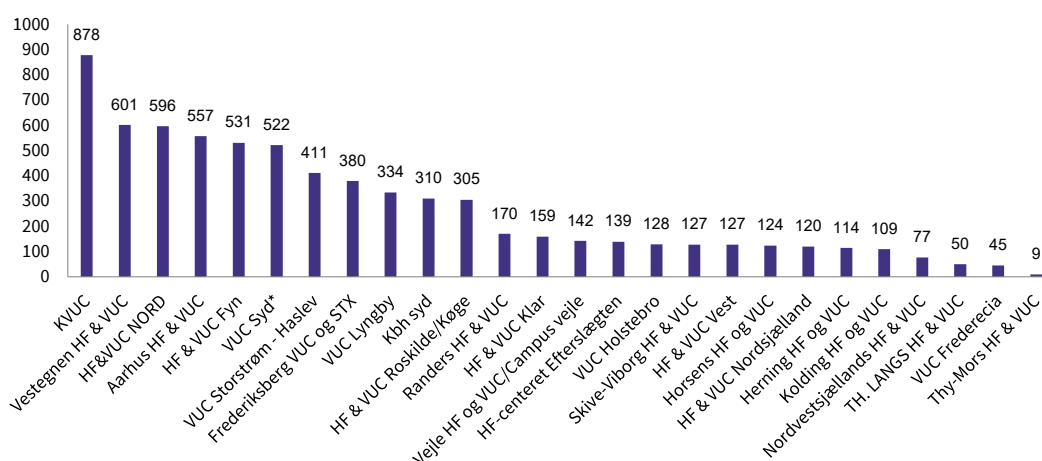
3.1 Deltagernes optag, gennemførelse og karakterer

De følgende afsnit belyser deltagernes optag, gennemførelse samt karakterer fra de 26 udbydere af hf-enkeltfag, som indgår i evalueringen. Afsnittene bygger på institutionernes administrative data samt kvalitative interview med ledere og undervisere.

3.1.1 Optag på hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb

Ifølge institutionernes administrative data er der i alt 7.065 aktive fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag i ultimo 2023. Antallet af fjernundervisningsdeltagere varierer dog meget på tværs af institutioner (mellem 9-878 aktive deltagere), hvilket fremgår af figuren herunder.

Figur 3.1
Antal aktive fjernundervisningsdeltagere – hf-enkeltfag (pr. december 2023)

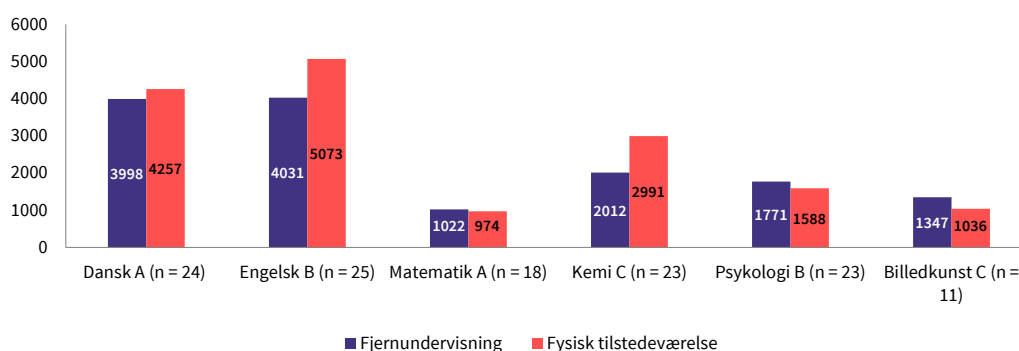

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

Note: Bygger på data fra de 26 hf-institutioner, som udbyder hf-enkeltfag i 2023. Figuren viser antallet af unikke aktive fjernundervisningsdeltagere på de enkelte institutioner i november-december 2023. Der kan være gengangere på tværs af institutioner i de tilfælde, hvor deltagere tager fag på forskellige institutioner.

Institutionernes administrative data viser desuden, at optaget på fjernundervisningsforløbene i perioden efterår 2021 – efterår 2022 i flere fag ligger på nogenlunde samme niveau som optaget på tilstedeværelsesforløb på tværs institutionerne. Enkelte fag som fx engelsk B og kemi C har dog omkring 1.000 færre deltagere på fjernundervisningsforløbene sammenlignet med forløb med fysisk tilstedeværelse. I andre fag som fx psykologi B og billedkunst C blev der optaget flere deltagere på fjernundervisningsforløbene end på tilstedeværelsesforløb i denne periode. Figuren herunder viser antallet af optagede deltagere i de seks udvalgte hf-enkeltfag tilrettelagt som hhv. fjernundervisning og undervisning med fysisk tilstedeværelse.

Figur 3.2
Antal deltagere optaget på udvalgte fag tilrettelagt som hhv. fjernundervisning og undervisning med fysisk tilstedeværelse i perioden efterår 2021-efterår 2022

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

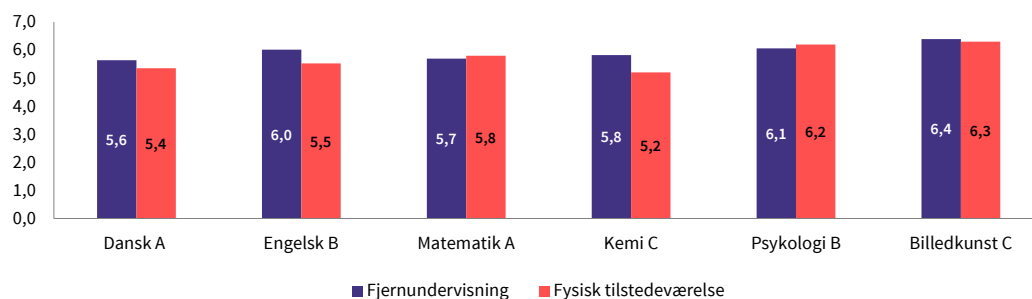
Note: n refererer til institutioner, som har udbyder faget som fjernundervisning.

Skolerne registreringer viser desuden, at optaget på hf-enkeltfag – både som fjernundervisning og forløb med fysisk tilstedeværelse – faldt en smule fra 2021 til 2022. Derudover ses der generelt et større optag i efterårssemestrene sammenlignet med forårssemestrene.

3.1.2 Højere karaktergennemsnit blandt fjernundervisningsdeltagere

Evalueringen viser, at fjernundervisningsdeltagerne opnår et marginalt højere karaktergennemsnit i de seks udvalgte fag sammenlignet med deltagere i tilsvarende fag tilrettelagt som tilstedeværelsesforløb. Der er dog væsentlige variationer med hensyn til dette, når man ser på de enkelte fag og niveauer. Figuren herunder viser karaktergennemsnittet blandt deltagere i de seks udvalgte fag tilrettelagt som enten fjernundervisning eller som forløb med fysisk tilstedeværelse. I fagene matematik A og psykologi B er der næsten ingen forskel mellem karaktergennemsnittet blandt deltagere på fjernundervisningsforløb og tilstedeværelsesforløb.

Figur 3.3
Karaktergennemsnit for deltagere på hf-enkeltfag som hhv. fjernundervisning og undervisning med fysisk tilstedeværelse

Kilde: Administrative data fra institutionerne. Dækker forløb påbegyndt i perioden efterår 2021 – forår 2023.

Note: Dansk A er et etårigt forløb på mange institutioner. Antal gennemførte og gennemførselsprocent er derfor kun beregnet for perioden efterår 2021 – efterår 2022. Karaktergennemsnittet er beregnet som et simpelt karaktergennemsnit på tværs af de 26 institutioner. Dvs. at ovenstående karaktergennemsnit ikke er påvirket af, at nogle institutioner har flere deltagere end andre. Karaktergennemsnittet på den enkelte institution er dog vægтет ift. antal deltagere i hver periode, således at karaktergennemsnit fra store årgange fylder mere end karaktergennemsnit fra små årgange.

Deltagernes karaktergennemsnit bør dog ses i lyset af, at der antageligvis er en sammenhæng mellem deres karakterer, og at frafaldet er større fra fjernundervisningsforløbene sammenlignet med frafaldet fra tilsvarende fremmødeforløb (jf. afsnit 3.1.3). Dvs. at der vil være en tendens til, at deltagere med svage faglige forudsætninger falder fra fjernundervisningsforløbene, før de går til prøve, og derved bliver karaktergennemsnittet højere blandt de deltagere, der ikke falder fra fjernundervisningsforløbene. Det skal desuden nævnes, at evalueringen ikke har skelet til socioøkonomiske forskelle mellem deltagergrupperne på henholdsvis fjernundervisningsforløb og fremmødeforløb, der tilsiger, at den ene af grupperne burde få højere karakterer end den anden.

De målrettede deltagere klarer sig ofte godt på fjernundervisningsforløbene

I de kvalitative interview med undervisere er det vurderingen, at fjernundervisningsdeltagerne generelt klarer sig godt til eksaminer og i flere tilfælde opnår højere karakterer end deltagerne på tilstedeværelsesforløb. Dette skyldes, ifølge undviserne, at mange af fjernundervisningsdeltagerne er disciplinerede og målrettede, fordi de ved, hvad de skal bruge fagene til. De målrettede deltagere er typisk også fagligt stærke og har derfor lettere ved at gennemføre et forløb, som hovedsageligt er tilrettelagt som selvstudie.

Ifølge undviserne medvirker fjernundervisningsformen desuden til, at deltagerne ikke på samme måde kan "gemme sig" i undervisningen eller i gruppearbejde som i en fysisk klasse. Det er desuden undvisernes vurdering at deltagere, som tager hf-enkeltfag som fjernundervisning med henblik på gymnasial supplering, er med til at trække karaktergennemsnittet op. Det skyldes, at disse deltagere ofte har stærke faglige forudsætninger og er målrettede og motiverede for at klare sig godt.

Undervisningsformen fremhæves modsat som udfordrende for deltagere med svage faglige forudsætninger, bl.a. grundet kravene om stor selvstændighed i tilegnelsen af det faglige stof. Ifølge de

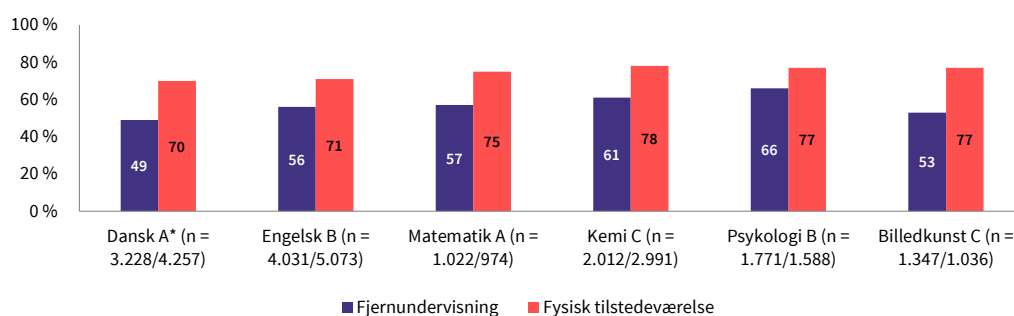
interviewede undervisere er der en tendens til, at det netop er deltagere med svage faglige forudsætninger, der typisk falder fra forløbene, hvilket uddybes i de følgende afsnit. Dette medvirker til at trække karaktergennemsnittet for de resterende deltagere op, hvilket opgørelsen af karakterer også bør ses i lyset af.

3.1.3 Større frafald blandt fjernundervisningsdeltagere

Evalueringen viser, at der er en lavere gennemførelsesprocent blandt fjernundervisningsdeltagere sammenlignet med deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse. Figuren herunder viser andelen af deltagere, der gennemførte deres påbegyndte forløb (dvs. deltog i de afsluttende eksaminer) inden for de seks udvalgte hf-enkeltfag tilrettelagt som enten fjernundervisningsforløb eller som forløb med fysisk tilstedeværelse.

Figur 3.4

Procent af deltagere på udvalgte hf-enkeltfag gennemført som hhv. fjernundervisningsforløb og forløb med fysisk tilstedeværelse, som gennemfører deres fag

Kilde: Administrative data fra institutionerne. Dækker forløb i perioden efterår 2021 – forår 2023.

Note: Bygger på data fra de 26 hf-institutioner, som udbyder hf-enkeltfag i 2023. n angiver antallet af institutioner, som udbyder det konkrete hf-enkeltfag som fjernundervisning i registreringsperioden. Dansk A* er et etårigt forløb på mange institutioner. Gennemførelsesprocenten er derfor kun beregnet for perioden efterår 2021 – efterår 2022. Gennemførelse dækker over, at deltageren har været til alle afsluttende eksaminer i faget. Deltagere, der er udeblevet fra eksamen, betragtes ikke som gennemførte, selvom de har deltaget i al undervisning.

Det fremgår af figuren herover, at gennemførelsen på fjernundervisningsforløbene ligger mellem 10-24 procentpoint lavere end på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse på tværs af de seks udvalgte fag.

Frafald skyldes flere forskellige forhold

På samme måde som institutionernes administrative data viser, er det en udbredt vurdering blandt de interviewede undervisere og ledere, at frafaldet generelt er højere på fjernundervisningsforløbene sammenlignet med forløb med fysisk tilstedeværelse. Ledere og undervisere vurderer, at frafaldet bunder i en række forskellige forhold, der dels knytter sig til den enkelte deltager og dels til forhold, der handler om forløbenes tilrettelæggelse, hvilket vil blive uddybet i de følgende afsnit.

Deltagere med svage faglige forudsætninger har større tendens til at falde fra

Som tidligere beskrevet er det en udbredt vurdering blandt de interviewede undervisere, at deltagere med fagligt svage forudsætninger generelt har sværere ved at gennemføre et fjernundervisningsforløb. Det skyldes dels, at deltagere med svage faglige forudsætninger ikke nødvendigvis har den rette motivation og selvstændighed, som undervisningsformen kræver, og dels at underviserkontakten er mere begrænset i denne type forløb sammenlignet med tilstedeværelsesforløb. Det medfører bl.a., at underviserne kan have sværere ved at opdage, hvis deltagerne har vanskeligt ved at følge med. På samme måde kan det være sværere for deltagerne at bede om hjælp fra underviseren, fordi det kræver noget at være opsøgende, når man ikke er i samme fysiske rum. Konsekvenserne af dette kan være, at deltagerne ikke får den faglige støtte, de har brug for, hvilket for nogle medvirker til et frafald.

I forlængelse af dette vurderer de interviewede ledere og undervisere, at det er sværere at spotte deltagere med støttebehov i fjernundervisningen, herunder behov for SPS. På nogle af institutionerne screener man deltagerne ved opstart af forløbene for at spore et evt. behov for SPS. Det sker gennem skriftlige opgaver eller tests, der kan give et indtryk af deltagerens skriftlige kompetencer, hvilket giver mulighed for bl.a. at opspore ordblindhed.

Kravene til afleveringer og fremmøde kan medvirke til frafald

I de kvalitative interview med undervisere fremgår det, at frafaldet for nogle deltagere handler om, at de bliver overraskede over det faglige niveau og de krav, der stilles på fjernundervisningsforløbene. Det skyldes, at mange er af den opfattelse, at et fjernundervisningsforløb er ”den nemme løsning”.

De opgaver og afleveringer, som løbende skal laves som en fast del af forløbene – typisk med faste og ufravigelige afleveringsfrister – kommer bag på mange. Hertil kommer, at det ikke opleves som lige så forpligtende at tilmelde sig et fjernundervisningsforløb, i kombination med at der ikke er det samme sociale pres omkring at være studieaktiv. Dette gør samlet set, at nogle hurtigere falder fra, ifølge underviserne. Det er udbredt, at institutionerne følger tæt med i, om afleveringsfristerne overholdes, for at få en indikation af deltagerens studieaktivitet og samtidig have mulighed for at reagere, hvis der er deltagere, der ikke lader til at være studieaktive. Denne opgave ligger typisk hos en studievejleder eller et såkaldt fastholdelsesteam.

Underviserne vurderer desuden, at kravet om fysisk fremmøde ved laboratedage og værkstedsundervisning (gælder kun nogle fag) kan være medvirkende årsag til frafald. Det skyldes, at deltageren i laboratedage og værkstedsundervisning er obligatorisk for at kunne gå op til eksamen. De deltagere, der ikke møder op, falder således ofte fra, fordi de ikke får mulighed for at afslutte faget. Omvendt er det også et perspektiv blandt underviserne, at netop fremmødedagene er med til at understøtte den gode relation mellem undervisere og deltagere, hvilket vurderes at være positivt for fastholdelsen, da det styrker tilknytningen til uddannelsen. Det skal dog bemærkes, at frafaldet i disse fag ikke adskiller sig betydeligt fra de øvrige fag uden obligatoriske fremmødedage, jf. figur 3.4.

Relationen mellem underviser og deltager som central for fastholdelse

Det fremgår af de kvalitative interview med ledere og undervisere, at relationen mellem deltager og underviser anses som central for, at nogle deltagere trives godt med undervisningsformen. Noget af det, der vurderes at kunne udfordre relationen mellem deltager og underviser, er, at det kan være sværere at fornemme deltagerne i fjernundervisningen end i en almindelig klasse eller på et almindeligt hold, hvilket også kan gøre det sværere at tage tingene i opløbet. Om dette forklarer en af de interviewede ledere:

”Det er sværere at fastholde deltagerne i fjernundervisningen, fordi du ikke ser deltagerne og mærker dem. Du er længere væk og kan have mange forskellige hold som underviser. Der er større udfordringer med frafald her. Det er vigtigt at få skabt en relation så hurtigt som muligt face to face mellem underviser og deltager. Det er vigtigt med kontakten.

LEDER, HF-ENKELTFAG

Ud over kontakten mellem undervisere og deltagere er det også et perspektiv blandt underviserne, at fraværet af et socialt fællesskab deltagerne imellem er en væsentlig årsag til, at nogle deltagere falder fra. Noget af det, der kan styrke oplevelsen af fællesskab, er fælles synkron aktivitet som fx webinarer, ifølge de interviewede undervisere. Det skal dog understreges, at det langt fra er alle deltagere, der giver udtryk for, at de ønsker at indgå i et socialt og fagligt fællesskab, da de derimod trives godt med at arbejde selvstændigt.

Institutionernes tiltag for at mindske frafald

Nogle institutioner har implementeret en række tiltag i undervisningen, som skal forebygge frafald, hvilket uddybes i de følgende afsnit.

Synkron opstart og mulighed for studieværksted

På nogle af institutionerne har man fokus på, at deltagerne kommer godt i gang med forløbene ved at have synkron opstartsmøder, hvor deltagere og undervisere får sat ansigt på hinanden, og deltagerne får en grundig introduktion til forløbet. Der er også eksempler på, at underviserne forsøger at facilitere, at deltagerne får en relation til hinanden, fx ved at mødes fysisk og lave nogle sociale aktiviteter. Endelig tilbyder flere af institutionerne studieværksteder eller studiecaféer, hvor deltagere kan møde fysisk op på institutionen, og der er undervisere tilgængelige til hjælp og vejledning. På nogle institutioner oplever man, at deltagerne ikke benytter sig af studieværkstederne, fordi mange hellere vil sidde derhjemme. På andre institutioner er studieværkstederne mere velbesøgte.

Screening af deltagere kan forebygge frafald

Det er udbredt blandt institutionerne, at der er en stor opmærksomhed på det høje frafald blandt fjernundervisningsdeltagerne. Især screening af deltagere forud for opstart på forløbene vurderes af flere ledere og undervisere som et central og velfungerende greb til fastholdelse. Screeningen foregår bl.a. som individuelle samtaler med en studievejleder forud for opstart af forløbet, hvor der bl.a. spørges ind til deltagerens tidligere fraværs- og sygehistorik. Derudover foretages en vurdering af deltagerens faglige forudsætninger på baggrund af tidligere karakterer. Formålet med de forskellige tilgange til screening er at vurdere, hvorvidt deltagerne har de rette forudsætninger for og

den rette motivation til at kunne gennemføre et fjernundervisningsforløb, eller om de i stedet bør vejledes til et tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse eller til en anden uddannelse.

Institutionerne er ligeledes opmærksomme på deltagere, som starter på et forløb udelukkende med henblik på at få SU. Derfor betragtes både screening og løbende studieaktivitetsmonitorering som vigtige forebyggende greb. På nogle af institutionerne forsøger man at undgå deltagere, som starter på et forløb udelukkende med henblik på at få SU ved at henvise til den nærmeste udbyder af hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb fra deres bopæl for at sikre, at deltagerne ikke hopper rundt mellem de forskellige udbydere.

3.2 Karakteristik af deltagerne

De følgende afsnit belyser, hvad der kendetegner de deltagere, der vælger hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb frem for forløb med fysisk tilstedeværelse, samt de deltagere, der kombinerer fjernundervisningsforløb med tilstedeværelsesforløb. Afsnittene belyser desuden, hvilke begrundelser deltagerne har for at vælge et fjernundervisningsforløb.

Afsnittene bygger på kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere, resultater af spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere samt institutionernes administrative data.

3.2.1 En differentieret deltagergruppe

Evalueringen viser, at deltagerne kan karakteriseres ved at være en differentieret gruppe mht. livssituation, fagligt niveau, tidligere skole/uddannelseserfaringer, sociale og personlige udfordringer mv.

Det er både et perspektiv blandt de interviewede ledere og undervisere, at fjernundervisningsdeltagerne minder om deltagergruppen i tilstedeværelsesundervisningen, og at de to grupper adskiller sig fra hinanden. På nogle institutioner oplever man, at fjernundervisningsdeltagerne generelt er ældre og dermed også mere modne og målrettede end på tilstedeværelsesforløb. På andre institutioner oplever man, at de to grupper er mere ens aldersmæssigt. Det er samtidig udbredt, at man på tværs af institutionerne vurderer, at der i fjernundervisningen er en gruppe meget målrettede og fagligt stærke deltagere, som har et klart formål med, hvad de skal bruge uddannelsen til. Her er typisk tale om deltagere, der bruger hf-enkeltfag som gymnasial supplerings.

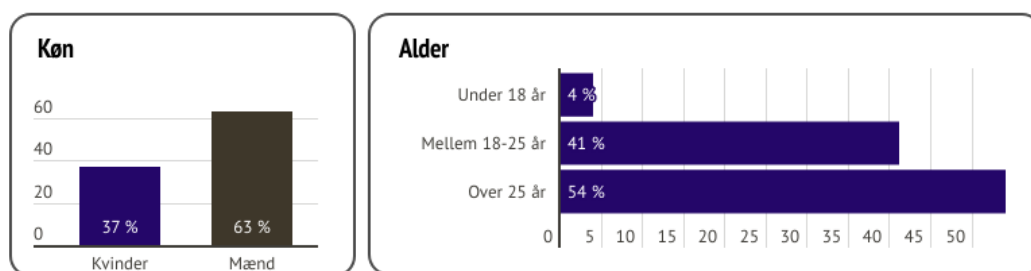
Et af de punkter, hvor fjernundervisningsdeltagerne adskiller sig fra tilstedeværelsesdeltagere, er, at mange har brug for den fleksibilitet, forløbene giver, til fx at kunne have et familieliv eller et arbejde ved siden af deres uddannelse. På mange af institutionerne oplever man desuden, at omfanget af deltagere, der ikke trives i almindelig klasseundervisning, eller som har nogle personlige og/eller sociale udfordringer eller en diagnose, er større på fjernundervisningsforløbene end på tilstedeværelsesforløb.

Størstedelen af fjernundervisningsdeltagerne er mænd og over 25 år

Evalueringen viser, at størstedelen af deltagerne på fjernundervisningsforløbene på hf-enkeltfag er mænd. 63 % af deltagerne mænd og 37 % af deltagerne er kvinder, hvilket fremgår af figuren herunder. Figuren viser også, at hovedparten (54 %) af fjernundervisningsdeltagerne er over 25 år, mens en stor gruppe er mellem 18-25 år (41 %). Der er således meget få deltagere under 18 år (4 %). Deltagernes alder skyldes bl.a., at flere har prøvet andre ting, inden de starter på et fjernundervisningsforløb. De har fx gået på andre uddannelser eller haft et arbejde. Det skal samtidig siges, at kategorien "over 25 år" dækker meget bredt. Blandt de deltagere, som har svaret på spørgeskemaundersøgelsen, er der personer helt op til 81 år.

Figur 3.5

Køns- og aldersfordeling på hf-enkeltfag (n = 7.065) (procent)

Kilde: Administrative data fra institutionerne. Dækker forløb i perioden efterår 2021 – forår 2023.

Note: Bygger på data fra de 26 hf-institutioner, som udbyder hf-enkeltfag i 2023. Figuren viser aldersfordelingen for aktive deltagere i perioden november-december 2023.

Valget af et fjernundervisningsforløb og alder hænger tæt sammen

De kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere viser, at valget af et fjernundervisningsforløb for mange hænger tæt sammen med, at de er ældre end den gennemsnitlige gymnasie- eller erhvervsuddannelseselev og ikke ønsker at gå på et hold eller i klasse med nogen, der er væsentligt yngre end dem selv. Interviewene viser i forlængelse heraf, at mange af deltagerne har et klart formål med, hvad de skal bruge fjernundervisningsforløbene til, hvilket medfører, at de er målrettede i deres tilgang til undervisningen. Det gælder bl.a. deltagere, der følger forløbene med henblik på gymnasial supplerings. Der er også eksempler på deltagere, der følger fjernundervisningsforløbene med henblik på at omskole sig og skifte branche.

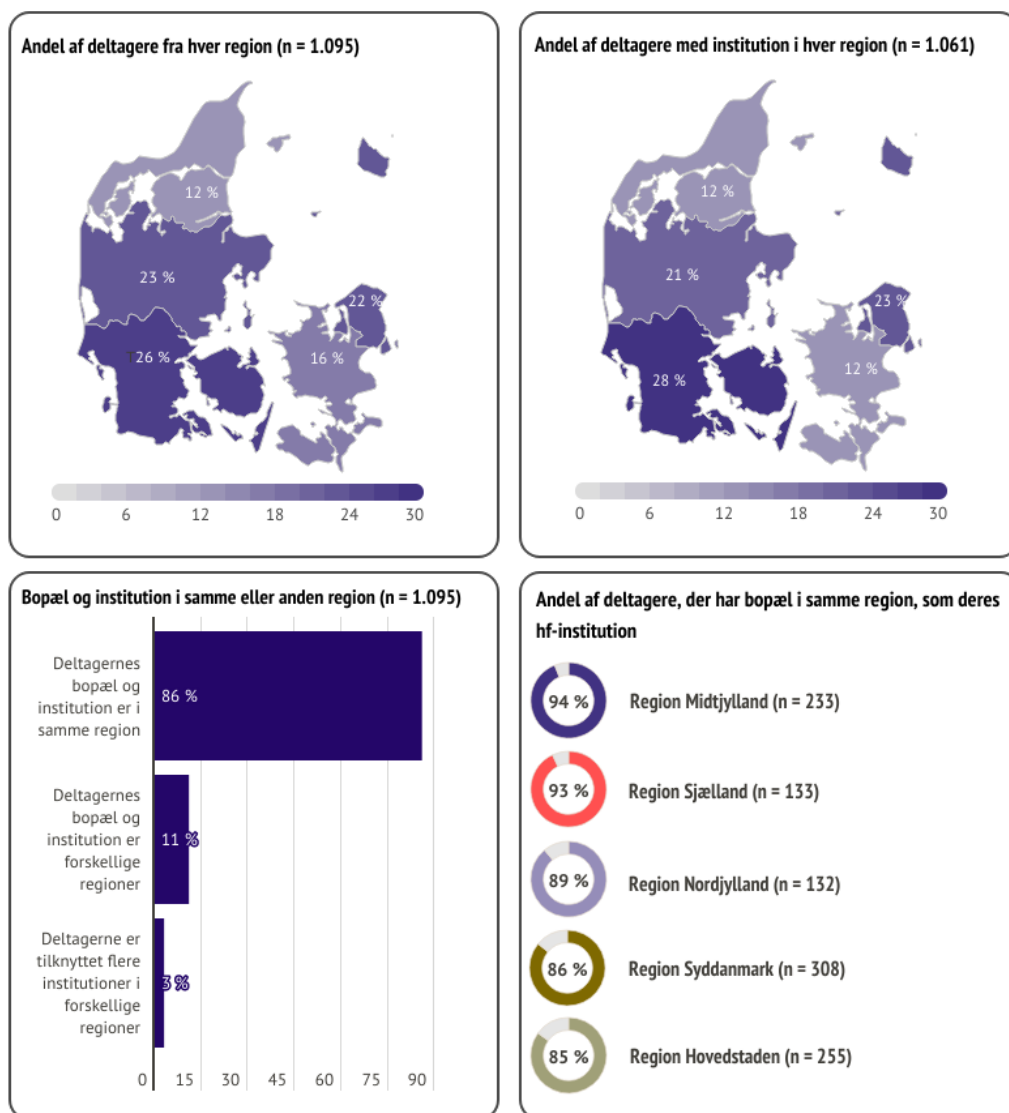
Deltagerne bor oftest i samme region som den institution, hvor de følger et fjernundervisningsforløb

Evalueringen viser, at størstedelen (86 %) af de fjernundervisningsdeltagere, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, bor i samme region som deres hf-institution. 11 % af deltagerne bor i anden region end deres hf-institution, mens 3 % er tilknyttet flere institutioner i forskellige regioner. Dette fremgår af figuren herunder.

Figuren viser også, hvordan deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen fordeles geografisk. Første kort til venstre viser, hvor i landet deltagerne bor. Det andet kort til højre viser, hvor i landet deltagerens hf-institution ligger. Som det kan ses, er der stor overensstemmelse mellem placering af bopæl og institution. Som grafen nederst til højre viser, er det især personer med bopæl i Region

Midtjylland eller Region Sjælland, som er tilknyttet en institution med placering i samme region. Det er omvendt kun 85 % af de adspurgte deltagere med bopæl i region Hovedstaden, som også er tilknyttet en hf-institution i samme region.

Figur 3.6
Regionale kendetegn ved fjernundervisningsdeltagerne baseret på spørgeskemadata

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Antallet af respondenter er 1.061 ved placering af deltagerens institution fordelt på region, da 34 respondenter, som har tilknytning til flere institutioner i forskellige regioner, er udeladt.

Note: Chi2-test viser en statistisk signifikant sammenhæng mellem bopælskommune og kommune for institution ($P = 0,000$).

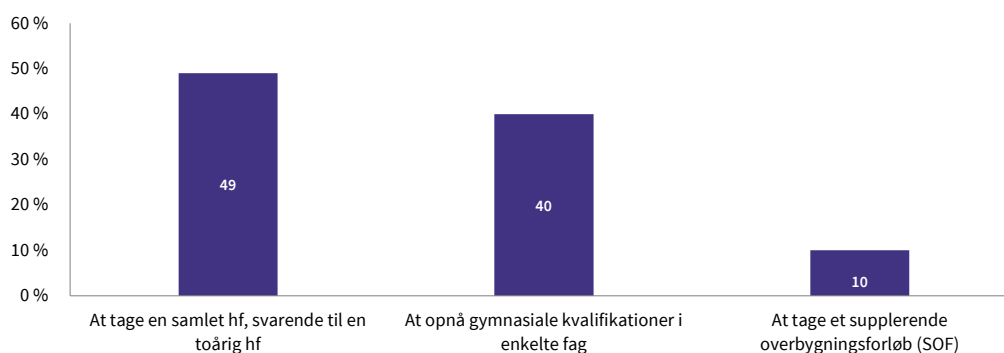
Hvis man som deltager ikke er tilknyttet en hf-institution i samme region som ens bopæl, så tyder det på, at man er tilknyttet en hf-institution i en af de omkringliggende regioner. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 12 % af de deltagere, der er tilknyttet en hf-institution i Region Hovedstaden, er bosat i Region Sjælland. Samtidig er 7 % af de deltagere, der er tilknyttet en institution i Region Syddanmark, bosiddende i Region Midtjylland.

Halvdelen af deltagerne tager hf-enkeltfag med henblik på at tage en fuld hf (toårig)

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at knap halvdelen af de adspurgte deltagere tager hf-enkeltfag med henblik på at tage en samlet hf (toårig). 40 % følger hf-enkeltfag for at opnå gymnasiale kvalifikationer i enkelte fag, mens 10 % tager hf-enkeltfag med henblik på at tage et supplerende overbygningsforløb (SOF).

Figur 3.7

Tager du hf-enkeltfag med henblik på... (n = 1.094)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Supplerende overbygningsforløb (SOF) er et tilbud til personer, der har færdiggjort hf uden overbygning eller første del af eux og efterfølgende ønsker at kunne søge optagelse på en bacheloruddannelse på universitetet. SOF er et individuelt tilrettelagt forløb, der normalt består af to fag, hvoraf mindst et skal være på A-niveau.⁶

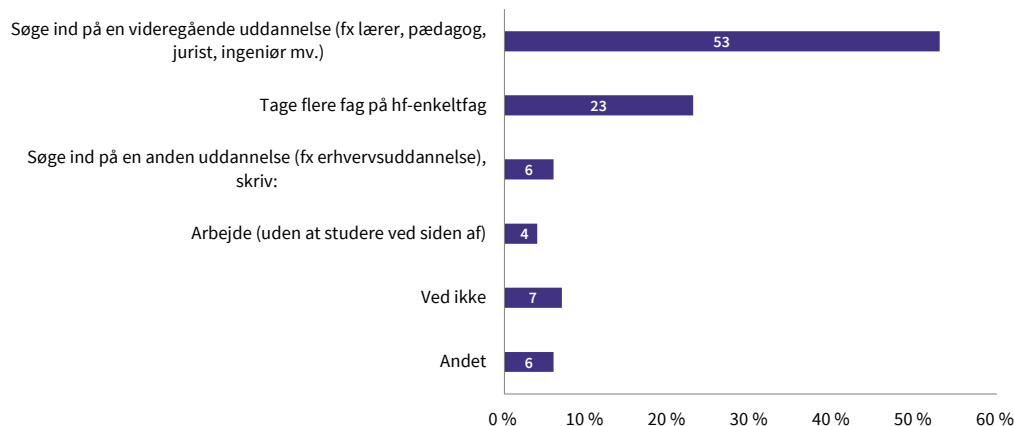
Halvdelen af deltagerne har planer om at søge ind på en videregående uddannelse

Evalueringen viser, at halvdelen af fjernundervisningsdeltagerne har planer om at søge ind på en videregående uddannelse, efter de har afsluttet deres forløb med hf-enkeltfag. Figuren herunder viser, at 53 % af de adspurgte deltagere angiver, at de har planer om at søge ind på en videregående uddannelse, efter de har færdiggjort hf-enkeltfag som fjernundervisning. 23 % har planer om at tage flere hf-enkeltfag, 6 % har planer om at søge ind på en anden uddannelse, og 4 % har planer om at arbejde. 6 % svarer "Andet", og 7 % svarer "Ved ikke".

6 kilde: <https://www.ug.dk/uddannelser/gymnasialeuddannelser/enkeltfagogsuppleringsupplerende-overbygningsforloeb-sof>.

Figur 3.8

Hvad er dine planer, efter du har færdiggjort dit nuværende hf-enkeltfagsforløb, evt. efter sabbatår/pause? (n = 1.094)

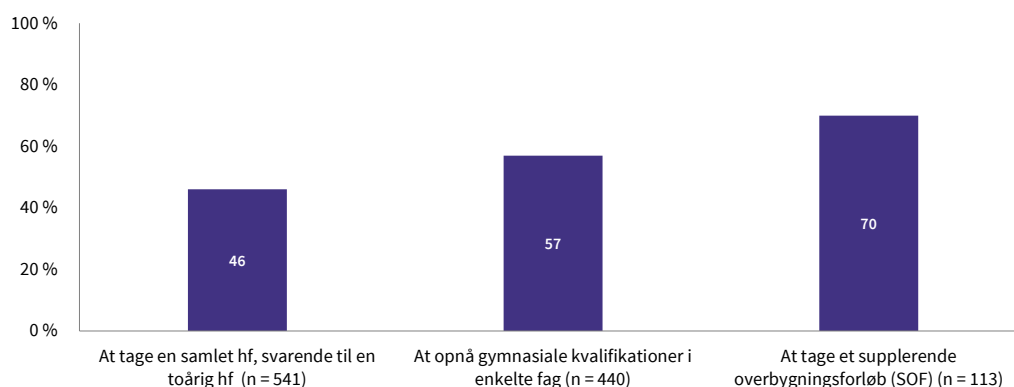
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Note: Det skal bemærkes, at det er en fejl, at uddannelsen til jurist er nævnt som en svarmulighed, da elever med et færdiggjort studieår ikke har adgang til jurauddannelsen, da de kun får studiekompetence svarende til en hf uden overbygning. Da jurauddannelsen udelukkende er nævnt som et eksempel, vurderes dette ikke at have betydning for validiteten af besvarelserne.

Andelen af deltagere, som angiver, at de vil søge ind på en videregående uddannelse, er størst blandt dem, som tager hf-enkeltfag med henblik på at tage et supplerende overbygningsforløb (70 %), og blandt dem, som tager hf-enkeltfag med henblik på at opnå gymnasiale kvalifikationer (57 %). Blandt disse deltagere har 46 % planer om at læse videre efterfølgende (se figur 3.9 herunder).

Figur 3.9

Andel af deltagere, der har planer om at søge ind på en videregående uddannelse, fordelt på deres baggrund for at tage hf-enkeltfag.

Kilde: Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Viser andelen af deltagere, der har angivet, at de har planer om at søge en videregående uddannelse, blandt de deltagere, som tager hf-enkeltfag med henblik på hhv. at tage en samlet hf-svarende til en toårig hf, at opnå gymnasiale kvalifikationer i enkelte fag og at tage et supplerende overbygningsforløb (SOP).

3.2.2 Fire hovedbegrundelser for at vælge et fjernundervisningsforløb

Det fremgår af evalueringen, at deltagerne har fire hovedbegrundelser for at vælge et fjernundervisningsforløb. I praksis skyldes valget for mange dog en kombination af flere af begrundelserne:

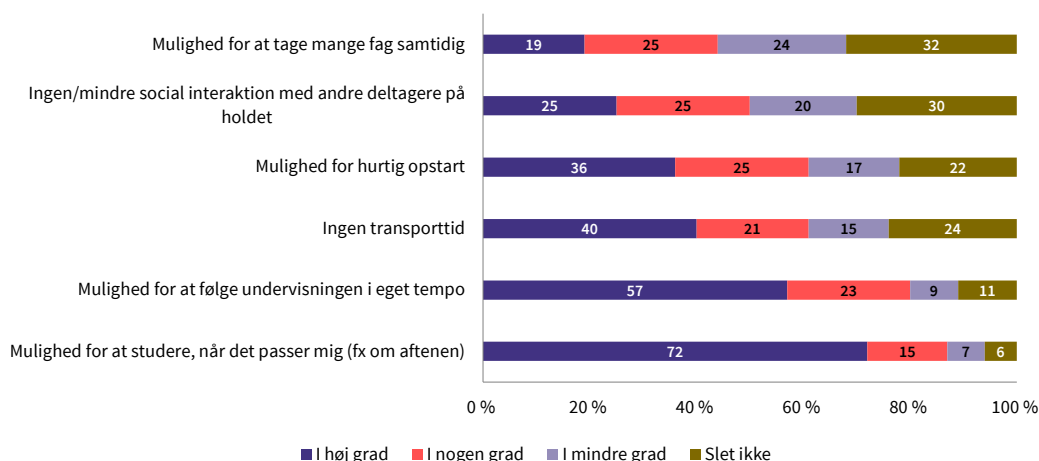
- Forløbene giver fleksibilitet til tilrettelæggelse af egen tid
- Forløbene gør det muligt at tage fag på kort tid
- Praktiske begrundelser herunder muligheden for hurtig opstart og ingen transporttid
- At de ikke trives i et almindeligt klassefællesskab, fx grundet dårlige skole-/uddannelseserfaringer og/eller psykiske udfordringer eller diagnoser.

Deltagernes begrundelser for at vælge et fjernundervisningsforløb uddybes i de følgende afsnit.

Fleksibilitet er den primære motivation for at vælge et fjernundervisningsforløb

Deltagernes primære motivation for at vælge et fjernundervisningsforløb handler om fleksibilitet – hvilket kommer til udtryk på forskellige måder. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at de adspurgte deltagere i høj grad eller i nogen grad har valgt hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb, fordi det giver dem mulighed for at studere, når det passer dem (87 %), og mulighed for at følge undervisningen i eget tempo (80 %). Figuren herunder viser, hvad der havde betydning for, at de adspurgte deltagere valgte hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb.

Figur 3.10
I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? (n = 1.094) (Procent)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Muligheden for at studere, når det passer den enkelte deltager, skyldes bl.a., at de har et job, de skal passe ved siden af studiet (42 %), at de arbejder bedst på tidspunkter uden for normal skoletid (42 %), og at de har svært ved at koncentrere sig i lang tid ad gangen (36 %). 27 % angiver, at det skyldes, at de har små børn/familiemedlemmer, som de skal passe, og 23 % svarer "Andet" (Appendiks-tabel B.12). De åbne besvarelser viser, at "Andet"-kategorien bl.a. dækker over særlige behov grundet kronisk sygdom eller psykiske diagnoser. Derudover er der eksempler på personer, som er i fængsel.

Fraværet af transporttid handler for mange om muligheden for at dyrke andre aktiviteter uden for undervisningen

Evalueringen viser, at fraværet af transporttid til og fra uddannelsen for mange handler om den fleksibilitet, det giver i forhold til at have tid til andre aktiviteter uden for undervisningen. Som figur 3.9 på forrige side viser, angiver i alt 61 % af deltagerne, at ingen transporttid i høj grad eller i nogen grad havde betydning for, at de valgte hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb. En analyse viser, at dette svar er mere udbredt blandt deltagere, der bor i anden region, end deres hf-institution er placeret (72 %), sammenholdt med deltagere, der bor i samme region som deres hf-institution (59 %) (se Appendiks-tabel B.27).

Deltagernes spørgeskemabesvarelser viser, at fraværet af transporttid for de fleste handler om, at det giver dem større fleksibilitet til at lave andre aktiviteter uden for undervisningen (56 %), mens det for andre handler om, at de har et job, der skal passes (32 %), og/eller økonomiske hensyn (30 %). 28 % angiver desuden, at det handler om, at de har små børn/familiemedlemmer, de skal passe. En mindre andel (17 %) angiver desuden dårlige transportmuligheder i deres lokalområde som årsag (Appendiks-tabel B.13).

Forløbene gør det muligt at tage enkelte fag på kort tid

I de kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere er det et udbredt perspektiv, at valget af et fjernundervisningsforløb for nogle deltagere i høj grad hænger sammen med, at de kan tage enkelte fag på kort tid og dermed mere effektivt. Har man stærke faglige forudsætninger og mangler enkelte fag på bestemt niveau, fx for at kunne søge ind på en videregående uddannelse, opleves et fjernundervisningsforløb som hurtigere at komme igennem end et tilstedeværelsesforløb, fordi man bl.a. ikke skal bruge så meget tid på alt det, der ligger uden for undervisningen, fx det sociale og transport.

Ønsket om ingen eller mindre social interaktion har været vigtigt for halvdelen af deltagerne i valget af et fjernundervisningsforløb

Ønsket om enten mindre eller ingen social interaktion har været et vigtigt forhold i forbindelse med valget af et fjernundervisningsforløb for halvdelen af de adspurgte deltagere i spørgeskemaundersøgelsen. Som figur 3.10 på forrige side viser, angiver i alt 50 %, at ingen/mindre social interaktion i høj grad eller i nogen grad havde betydning for, at de valgte hf-enkeltfag som et fjernundervisningsforløb.

Deltagernes spørgeskemabesvarelser viser, at for dem, der har et ønske om ingen/mindre social interaktion, handler det især om, at de oplever at lære bedst alene (61 %), eller at de har en psykisk diagnose (52 %). Derudover angiver 35 % af de adspurgte deltagere, at de ikke er interesserede i at

etablere sociale relationer til deres klassekammerater. Knap halvdelen af de deltagere, der angiver dette svar, er under 25 år (46 %) (Appendiks-tabel B.14).

Det fremgår også af de kvalitative interview, at valget af et fjernundervisningsforløb for nogle deltagere hænger tæt sammen med, at de ikke trives med at indgå i et almindeligt klasse- eller holdfællesskab. Det kan bl.a. skyldes, at de let bliver distraherede, at de har dårlige skole-/uddannelseserfaringer, og/eller at de har psykiske udfordringer eller diagnoser som fx (social) angst eller en opmærksomhedsforstyrrelse, der gør det vanskeligt at møde op på en skole og være en del af et socialt og fagligt fællesskab. Det er desuden et perspektiv blandt de interviewede ledere og undervisere, at de oplever en stigning i andelen af fjernundervisningsdeltagere med diverse sociale og/eller personlige udfordringer samt diagnoser. En af de interviewede undervisere forklarer:

”Jeg synes, at vi får en målgruppe, som bærer hen imod folk med særlige behov, fx diagnoser og udfordringer i privatlivet. Vi har mange i målgruppen, som har gavn af fjernundervisning. Mit indtryk er, at det bliver mere og mere. Vi har også de ”normale” gymnasieelever. Men jeg oplever, at vi går i retning af folk med særlige behov, som kan have fordel af fjernundervisning.

UNDERVISER, HF-ENKELTFAG

De kvalitative interview viser desuden, at flere af deltagerne har prøvet kræfter med andre uddannelser, som de ikke nødvendigvis har gennemført, inden de startede på et fjernundervisningsforløb. Disse deltagere fortæller om en oplevelse af at have fundet deres ”rette hylde” og et tilbud, som passer godt til dem med fjernundervisningsforløbene. Det handler bl.a. om, at forløbene tilgodeser behovet for at kunne fokusere på det faglige uden forstyrrelser. Fjernundervisningsforløbene er således med til at imødekomme en gruppe, som måske ellers ikke ville have fået en uddannelse eller være kommet videre i uddannelsessystemet. Dette uddybes i det følgende afsnit.

3.2.3 Fjernundervisningsforløbene medvirker til, at nogle får en uddannelse, som de måske ellers ikke ville have fået

Evalueringen peger på, at fjernundervisningsforløbene medfører, at der er en gruppe af deltagere, som får en uddannelse, som de måske ellers ikke ville have fået. Forløbene griber med andre ord nogle af dem, der af forskellige årsager ikke kan finde sig til rette i et ordinært tilstedeværelsesforløb, eller hvis livssituation ændrer sig, ifølge de interviewede ledere og undervisere. Det understreges på tværs af institutionerne, at fjernundervisningsforløbene er et vigtigt tilbud, men at det samtidig ikke er et tilbud, der passer til alle. Forløbene betragtes således ikke for alle som et alternativ til et tilstedeværelsesforløb, men som et vigtigt supplement. Fjernundervisningsforløbene fremhæves særligt som et vigtigt tilbud for deltagere:

- Der har brug for tid til at få styrket deres faglige selvtillid
- Der har behov for at komme sig oven på en svær periode i deres liv
- Hvis livssituation ændrer sig, fx grundet sygdom eller flytning.

De kvalitative interview viser, at valget af et fjernundervisningsforløb for nogle deltagere er vejen tilbage ind i uddannelsessystemet, og at forløbene kan være med til at modne dem det næste skridt i deres liv. Ifølge de interviewede ledere og undervisere er forløbene med til at give nogle deltagere gode erfaringer med en uddannelse og den nødvendige faglige selvtillid til enten at deltage i undervisning med fysisk tilstedeværelse, videreudanne sig eller få et arbejde. Om dette forklarer en af de interviewede ledere:

”Det, der ofte sker på online hf-enkeltfag, er, at det bliver en ”second chance” og et første skridt tilbage mod at arbejde seriøst med en uddannelse. For elever, der har svært ved at være i en klasse pga. den sociale støj, kan det give fornyet mod at arbejde fokuseret med det faglige. Måske giver det mod på at prøve den fysiske undervisning senere hen. Eleverne erfarer, at de får mod på at møde op i en klasse, og de får en fornyet faglig selvtillid.

LEDER, HF-ENKELTFAG

Valget om et fjernundervisningsforløb handler for nogle deltagere om at komme sig oven på en svær periode i deres liv og samtidig ikke gå i stå. Forløbene italesættes af nogle af de interviewede deltagere som en skånsom måde at komme tilbage ind i en uddannelse på, fordi de i høj grad selv kan tilrettelægge deres tid og ikke skal forholde sig til andet end det faglige. En af de interviewede deltagere, som er ved at komme sig oven på en depression, forklarer:

”Jeg tog fagene som fjernundervisning, så jeg kunne starte roligt op og ikke skulle op på skolen tidligt om morgenen. Jeg kan bruge min tid mere effektivt og kan selv vælge, hvornår jeg vil studere. Jeg gik fra ikke at bestå matematik C på stx til nu at få 10 og 12 i matematik B som fjernundervisning.

DELTAGER, HF-ENKELTFAG

Endelig giver fjernundervisningsforløbene deltagere fra tilstedeværelseshold mulighed for at fortsætte deres uddannelse, hvis deres livssituation ændrer sig, fx hvis de flytter, eller der opstår sygdom hos dem selv eller i deres familie. Forløbene kan på den måde være en vigtig brik i fastholdelsen af deltagere, ifølge de interviewede ledere og undervisere.

3.3 Begrundelser for at udbyde fjernundervisning

De følgende afsnit belyser institutionernes begrundelser for, hvorfor de benytter sig af fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning. Afsnittene belyser desuden potentialerne ved fjernundervisningsforløbene mht. fleksibilitet i holdoprettelse samt geografisk dækning af udbud. Afsnittene bygger på kvalitative interview med ledere og undervisere.

3.3.1 Baggrund for at udbyde hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb

Det varierer, hvilken baggrund institutionerne har for at udbyde hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb. På nogle institutioner startede hf-enkeltfag tilrettelagt som fjernundervisning ud med at være et forsøgsprojekt inspireret af andre uddannelsesinstitutioner, som var længere fremme på

området. Der er også eksempler på, at det på nogle af institutionerne er undervisere, der har taget initiativ til at afprøve potentialerne ved fjernundervisning. Her har udviklingen i høj grad været drevet af ildsjæle på området.

For flere af hf-institutionerne har det at begynde at udbyde hf-enkeltfag som fjernundervisning i høj grad handlet om, at man har kunne se et behov for undervisningsformen blandt personer i arbejde – særligt voksne. Det gælder også et behov blandt personer bosiddende i områder med store geografiske afstande til den nærmeste udbyder af hf-enkeltfag.

Det gælder desuden for en del af institutionerne, at det at udbyde hf-enkeltfag som fjernundervisning har været et led i at få økonomien til at hænge sammen. For en del af institutionerne er det således en væsentlig del af deres forretning at udbyde fjernundervisning.

Lederne vurderer, at taxametertilskuddet for fjernundervisningsdeltagere er en udfordring for undervisningens kvalitet

På trods af at det for en del af institutionerne er en væsentlig del af deres forretning at udbyde hf-enkeltfag som fjernundervisning, er det samtidig et udbredt perspektiv blandt de interviewede ledere, at det lavere taxametertilskud for fjernundervisningsdeltagere sammenlignet med tilskuddet for deltagere på tilstedeværelsesforløb medfører, at det ikke nødvendigvis er økonomisk rentabelt at udbyde fjernundervisningsforløbene. På fjernundervisningsforløb modtager institutionerne 75 % af det ordinære undervisningstaxameter, og der ydes ikke bygningstaxameter. Om dette forklarer en af de interviewede ledere:

”Da man gik ind og droslede ned på taxameteret, kom der en bekymring for, hvad man overhovedet kunne levere. For vores institution har fjernundervisning tidligere genereret et stort overskud, det er for længst forbi. Nu handler det om ren overlevelse.

LEDER, HF-ENKELTFAG

Den citerede leder betoner, at fjernundervisningsforløbene tidligere har genereret et stort økonomisk overskud. I den forbindelse bør det nævnes, at formålet med forløbene i udgangspunktet ikke er at generere et overskud. På trods af at det på nogle af institutionerne ikke vurderes at være økonomisk rentabelt at udbyde fjernundervisningsforløbene, er det samtidig et perspektiv blandt en gruppe af de interviewede ledere, at fjernundervisningsforløbene er en væsentlig brik i en bæredygtig økonomi – uagtet det nedjusterede taxametertilskud. Dvs. at man på nogle af institutionerne vurderer, at fjernundervisningsforløbene er en væsentlig indtægtskilde for den samlede økonomi.

Uanset om forløbene vurderes at være økonomisk rentable at udbyde eller ej, er det en gennemgående vurdering blandt lederne, at taxameteret for fjernundervisningsdeltagere burde være det samme som for tilstedeværelsesdeltagere. Det skyldes, ifølge lederne, at omkostningerne ved at udbyde fjernundervisning vurderes at være de samme – hvis undervisningen vel at mærke skal have samme kvalitet som den ordinære tilstedeværelsesundervisning. I den forbindelse fremhæves omkostninger i forbindelse med lærestyrede undervisningstimer til den enkelte fjernundervisningsdeltager, timer til kvalitetssikring og udvikling af undervisningen, herunder undervisningsma-

aterialer, udgifter til digitale værktøjer og platforme samt udgifter i forbindelse med support, vejledning, administration samt it-udstyr m.m. Det skal dog understreges, at taxametrene i 2016 blev nedjusteret, da en analyse viste, at institutionerne brugte færre midler på at gennemføre fjernundervisning end på at gennemføre tilstedeværelsesundervisning.

Ifølge de interviewede ledere er det særligt arbejdet med at udvikle og kvalitetssikre fjernundervisningsforløbene, der udfordres af en presset økonomi. Det skyldes, at man som institution kan være tilbøjelig til at spare timerne til undervisningsudvikling væk til fordel for det driftsmæssige omkring forløbene. Det kræver derfor noget af den enkelte institution at prioritere kvalitetsudvikling, ifølge lederne. Det bør i den forbindelse dog nævnes, at fjernundervisning omvendt kan have aspekter, der kræver færre ressourcer end fremmødeundervisning.

3.3.2 Fire hovedbegrundelser for at udbyde fjernundervisning

Det fremgår af evalueringen, at institutionerne benytter sig af fjernundervisningsforløb frem for tilstedeværelsesforløb af fire primære grunde, herunder at:

- Imødekomme en bredere målgruppe
- Sikre en bredere geografisk dækning af udbud
- Kunne tilbyde et bredere fagudbud
- Få mulighed for større fleksibilitet i holdoprettelse.

De fire hovedbegrundelser vil blive uddybet i de følgende afsnit.

Imødekommelse af en bredere målgruppe

De kvalitative interview med ledere og undervisere viser, at institutionerne udbyder fjernundervisningsforløb for at imødekomme en bredere målgruppe af deltagere. Det gælder deltagere, der har brug for et mere fleksibelt uddannelses tilbud grundet et behov for bl.a. at få imødekommet deres livssituation, familieforhold samt sociale og personlige udfordringer m.m. Der kan også være tale om personer bosiddende i udlandet.

Sikring af en bredere geografisk dækning af udbud

En del af begrundelsen for at udbyde fjernundervisningsforløbene er desuden at sikre en bredere geografisk dækning af udbud for at imødekomme deltagere, som ikke er bosat i nærheden af en udbyder af hf-enkeltfag, og hvor lang transporttid og begrænsede muligheder for offentlig transport kan være en barriere. Dette gælder særligt for institutioner med et stort opland, ifølge de interviewede ledere og undervisere.

At kunne tilbyde et bredere fagudbud

Institutionerne benytter sig også af fjernundervisning for at sikre deres nuværende fagudbud og for samtidig at kunne tilbyde et bredere fagudbud, end det havde været muligt ved udelukkende at udbyde tilstedeværelsesundervisning. Det gælder bl.a. muligheden for at kunne tilbyde en fuld hf (toårig) samt valgfag – også de mere nicheprægede af slagsen. Det skyldes, at institutionerne kan

oprette fjernundervisningshold trods få tilmeldte deltagere og derfor ikke er afhængige af mange tilmeldinger for at kunne oprette et hold/fag. En af de interviewede ledere forklarer om fordelene ved at kunne bevare et stort fagudbud:

” Ved almindelig fremmødeundervisning skal en underviser bruge samme antal timer uafhængig af antallet af kursister. På onlineforløb kan man køre et lille hold. Det kan man ikke på fysiske hold. Fremmedsprog på højniveau kan vi ikke køre som fysiske hold, det kan vi på online hold, fordi vi kan oprette små hold. Det gør, at man kan bevare et stort fagudbud. Det ville man ikke kunne uden muligheden for online hold.

LEDER, HF-ENKELTFAG

At kunne tilbyde en bredere palette af fag, herunder valgfag, er særligt relevant på små afdelinger, ifølge de interviewede ledere. Det skyldes, at fjernundervisningsforløbene giver deltagere på små afdelinger, som også følger tilstedeværelsesundervisning, mulighed for også at følge fag tilrettelagt som fjernundervisningsforløb i tilfælde, hvor der ikke er tilstrækkeligt med deltagere til at oprette tilstedeværelseshold. Havde muligheden for at tage nogle fag som fjernundervisningsforløb ikke været der, havde deltagerne på små afdelinger været nødsaget til at følge fagene på en af institutionens øvrige adresser – hvilket for nogle ville medføre lang transporttid. Det er et perspektiv blandt de interviewede ledere, at muligheden for at supplere tilstedeværelsesundervisning med fag tilrettelagt som fjernundervisning, er afgørende for fastholdelsen af deltagere på små afdelinger.

Fjernundervisningen bidrager med en fleksibilitet, der kan få skemaer til at gå op

Evalueringen viser, at fjernundervisningsforløbene giver både deltagere og undervisere en større fleksibilitet i planlægningen af deres tid og bidrager til, at deres undervisningsskemaer bedre kan gå op.

Det varierer blandt de fjernundervisningsdeltagere, der indgår i evalueringen, hvorvidt de sammenstykker en fuld hf (toårig), eller om de tager enkelte fag. Nogle deltagere følger desuden udelukkende fag som fjernundervisningsforløb, mens andre kombinerer med fag med tilstedeværelsesundervisning. Uanset hvordan deltagerne sammenstykker deres uddannelse, bidrager fjernundervisningsforløbene for nogle deltagere til muligheden for at tage flere fag samtidig. Det gælder fx, hvis undervisningen i fagene er skemalagt til at afvikles samtidig. Eksempelvis kan undervisningen i to af de fag, deltagerne følger med tilstedeværelsesundervisning, være skemalagt i samme tidsrum. I sådan et tilfælde giver fjernundervisningsforløbene deltagerne mulighed for at følge det ene af fagene som et fjernundervisningsforløb. Fjernundervisningen bidrager derved til at give deltagerne en større fleksibilitet til at kunne følge flere fag samtidig.

På samme måde som for deltagerne giver fjernundervisningsforløbene også underviserne større fleksibilitet i deres skemalægning. Det skyldes bl.a., at underviserne kan supplere deres tilstedeværelsesundervisning med fjernundervisning for at komme op på det rette antal undervisningstimer. Dette er særligt relevant for undervisere på små afdelinger, hvor underviserne kan mangle undervisningstimer på tilstedeværelseshold for at opnå det rette antal undervisningstimer. Det er et perspektiv blandt de interviewede ledere, at underviserens mulighed for at supplere med undervisningstid på fjernundervisningsforløb bidrager til at holde liv i de små afdelinger.

Mulighed for større fleksibilitet i holdoprettelse

Institutionerne benytter sig bl.a. af fjernundervisning på grund af muligheden for større fleksibilitet i holdoprettelse. Det gælder både muligheden for at oprette hold trods få tilmeldte deltagere⁷ samt muligheden for hyppigere optag end på hold med tilstedeværelsesundervisning.

Mulighed for at oprette små hold

Muligheden for at oprette hold med få deltagere skyldes, at der fra institutionernes side ikke er fastsat en nedre grænse for antallet af deltagere pr. fjernundervisningshold. Dvs. at institutionerne kan oprette hold trods få tilmeldte deltagere. Nogle institutioner har dog selv valgt at fastsætte en nedre grænse for antallet af deltagere på et hold for at sikre en vis volumen. Det gælder fx et minimum på fem deltagere pr. hold.

Halvårligt optag er mest udbredt blandt institutionerne

Der findes forskellige variationer af løbende optag blandt institutionerne. Det gælder alt fra rullende optag, hvor deltagere kan blive optaget, når det passer dem, til optag én gang årligt. Dog er halvårligt optag mest udbredt blandt de otte institutioner, som er repræsenterede i de kvalitative interview – dog skarpt efterfulgt af rullende optag.

De faste eksamenstidspunkter (sommer/vinter) afgør, hvornår deltagere senest kan optages på et fjernundervisningsforløb. Det skyldes, at deltagerne skal starte i tide til at kunne nå igennem pensum inden eksamen. Nogle institutioner giver dog mulighed for, at deltagere kan vente med at gå op til eksamen, hvis forløbet ikke kan nås gennemført inden den førstkommande eksamen. For deltagere, der starter op med et fag tæt på eksamen, komprimeres undervisningen, så de kan nå at blive klar til eksamen. Deltagerne får samtidig en individuel afleveringsplan, hvor antallet af afleveringer eventuelt skæres ned sammenlignet med antallet af afleveringer for deltagere, der er startet på forløbet tidligere.

Nogle af fagene tilrettelægges både som halvårs og helårsfag

Fjernundervisningsforløbene kan både være tilrettelagt til at vare et halvt år og et helt år. Det er ofte pensumets størrelse i fagene, der afgør varigheden. For eksempel er dansk A eller engelsk A såkaldte ”store fag” med et omfattende pensum, hvilket betyder, at flere institutioner vælger at give mulighed for, at fagene spredes ud over et helt år. Omvendt tilrettelægges C-niveau-fag oftest som halvårslige grundet et mindre omfattende pensum. Der er også eksempler på, at samme fag både udbydes med muligheden for helårs og halvårstilrettelæggelse. Der kan desuden være forskel på, hvor hyppigt de enkelte institutioner optager fjernundervisningsdeltagere i fag med henholdsvis halvårstilrettelæggelser og helårstilrettelæggelser.

7 En leder nævner dog i de kvalitative interview, at oprettelse af små hold ikke er muligt i laboratorie-/værkstedsfag og i fag, der udløser et særligt tillæg, fx idræt, medievidenskab mv. Det skyldes, at det vurderes at være for dyrt for institutionerne at oprette små hold.

3.4 Tilrettelæggelse og vurdering af undervisningen

I dette afsnit belyses tilrettelæggelsen af fjernundervisningsforløbene samt deltagernes vurdering af undervisningen og deres udbytte heraf. Afsnittet bygger på kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere samt kvantitative data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagerene.

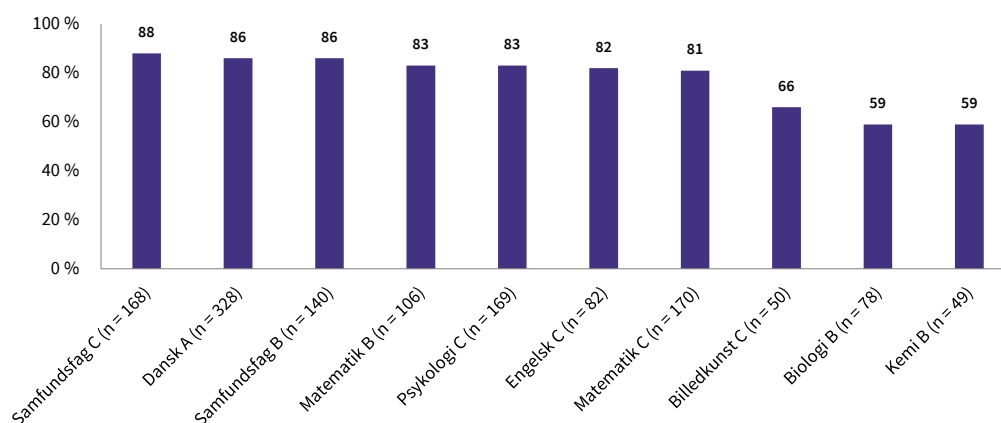
3.4.1 Forløbene tilrettelægges primært asynkront

Det fremgår af evalueringen, at fjernundervisningsforløbene primært er tilrettelagt med asynkron deltagelse. Spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere viser, at størstedelen angiver, at al deres undervisning er tilrettelagt på valgfri tidspunkter (asynkront). Der ses dog store variationer på tværs af fag (mellem 59-88 procentpoint på tværs af fag), hvilket fremgår af figuren herunder.

Selvom fjernundervisningsforløbene overvejende er tilrettelagt med asynkron deltagelse, viser spørgeskemaundersøgelsen, at der er forskelle på graden af asynkron deltagelse mellem de enkelte fag. Som det fremgår af figuren herunder, angiver deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen, at de fag, hvor der indgår mindst asynkron deltagelse er: billedkunst C, biologi B og kemi B. Flere af disse fag er omfattet af krav om fysisk fremmøde, fx i forbindelse med laboratedage og værkstedsundervisning, og andelen af synkron deltagelse er derfor højere.

Figur 3.11

Andel af deltagere på de enkelte fag, der svarer, at al deres undervisning gennemføres på valgfri tidspunkter (underviser kan evt. kontaktes efter behov)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Kun kategorien "Al undervisning gennemføres på valgfri tidspunkter (underviser kan evt. kontaktes efter behov)" er medtaget. De øvrige svarkategorier er: "Al undervisningen er fastlagt på bestemte tidspunkter (fx mandag kl. 8-10)" og "En kombination, dvs. noget undervisning foregår på bestemte tidspunkter, mens anden undervisning foregår på valgfrie tidspunkter".

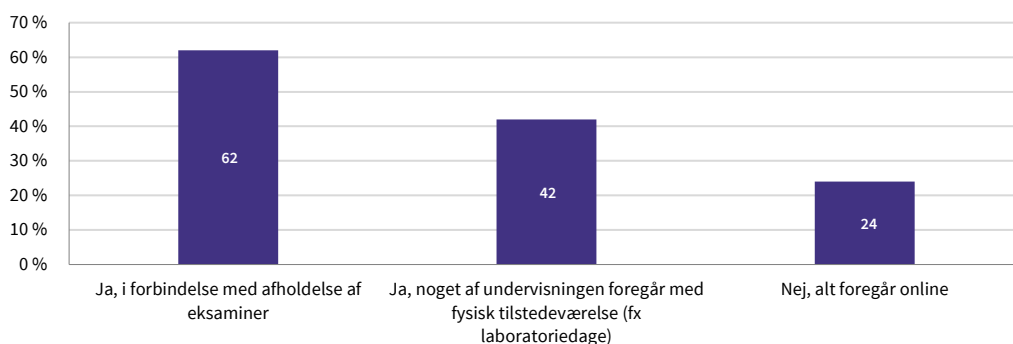
Til trods for at synkron deltagelse især foregår i fag, hvor der er krav om fremmøde, fortæller de interviewede ledere og undervisere også om andre eksempler på synkron deltagelse, fx webinarer eller mundtlige deltagerpræsentationer. Dette foregår dog i væsentligt mindre omfang, hvilket dels er et spørgsmål om ressourcer, men også om deltagergruppens præference for fleksibilitet.

Især den obligatoriske fremmødeundervisning er synkron

I de kvalitative interview fortæller ledere og undervisere, på samme måde som spørgeskemaundersøgelsen viser, at forløbene hovedsageligt er tilrettelagt asynkront, og at det primært er i fag med et delvist krav om fremmøde, at synkron deltagelse foregår (typisk svarende til ca. 20 % af undervisningstiden). I spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere angiver 42 %, at noget af deres undervisning foregår med fysisk tilstedeværelse (fx laboratedage/værkstedundervisning). Af interviewene fremgår det, at den obligatoriske fremmødeundervisning ofte er tilrettelagt over hele dage og i weekenden af hensyn til deltagernes hverdagsliv med evt. arbejde osv. På enkelte institutioner er fremmødeundervisningen dog tilrettelagt på hverdagsaftener.

Figur 3.12

Er der i forbindelse med fjernundervisningen på hf-enkeltfag også et krav om delvis fysisk tilstedeværelse? Angiv gerne flere svar (n = 1.095)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Respondenterne har kunne angive flere svar. Totalen summer derfor ikke til 100 %.

Det er et perspektiv blandt de interviewede undervisere, at fremmødeundervisningen er medvirkende til at give dem en bedre fornemmelse af deltagerne. Der er dog også undervisere, der fortæller, at det trods fx laboratedage kan være svært at huske deltagerne efterfølgende, hvis der er mange deltagere på et hold, eller hvis man som underviser har ansvar for mange hold samtidig.

Udfordrende med deltagertilslutning til andre typer synkron deltagelse end den obligatoriske

Evalueringen viser, at det er svært at få deltagerne til at deltage i synkron aktivitet, hvis de ikke er obligatoriske. Enkelte ledere og undervisere fortæller om forskellige eksperimenter med fremmødeundervisning som en del af fjernundervisningsforløbene, fx at bede deltagerne møde ind til en enkelt dags undervisning i forløbet. Erfaringen har dog været, at der ikke var opbakning fra deltagerne, fordi det gik for meget ud over den fleksibilitet, der oprindeligt gjorde, at de valgte et fjernundervisningsforløb. Der er dog eksempler på mere velbesøgte fremmødeaktiviteter, fx lektie- eller studiecaféer. Det er dog ikke alle institutioner, der oplever tilslutning til disse.

Mundtlighed indgår både synkront og asynkront og forbereder især deltagerne på den mundtlige eksamen

I de kvalitative interview med ledere og undervisere er der i udgangspunktet bred enighed om, at det er vigtigt at have fokus på at træne deltageres mundtlighed, men der er både forskel på omfanget af mundtlige aktiviteter, og hvorvidt de mundtlige elementer er hhv. synkrone og obligatoriske at deltage i. Der kan være forskelle på omfanget af mundtlige aktiviteter inden for de forskellige fag. Fx fremhæves det særligt i fag som fremmedsprog og i fag med en mundtlig eksamen som vigtigt, at der indgår mundtlige afleveringer eller præsentationer. Derudover kan der være forskel på de forskellige institutionernes tilrettelæggelse og evt. de valg, den enkelte underviser træffer.

Mundtlige afleveringer eller præsentationer kan foregå ved, at deltageren mødes synkront og virtuelt med underviseren. Det kan også foregå asynkront ved, at deltageren optager sig selv og efterfølgende sender optagelsen til underviseren. Ledere og undervisere på institutioner, der har tilrettelagt undervisningen med obligatoriske mundtlige elementer (enten synkront eller asynkront), peger på dette som afgørende for, at deltagerne får trænet deres mundtlighed med henblik på den mundtlige eksamen.

En udfordring at facilitere interaktion mellem deltagerne

Underviserne oplever det som vanskeligt at facilitere et samarbejde mellem deltagerne, som i udgangspunktet vil kræve, at de enten mødes synkront online eller mødes fysisk. Forklaringen er, at deltagerne typisk har valgt et fjernundervisningsforløb ud fra et ønske om fleksibilitet og muligheden for selv at kunne tilrettelægge deres tid. Samme erfaring gælder i forbindelse med at facilitere sociale arrangementer, da deltagerne ofte bor geografisk spredt. Også fra et lederperspektiv peges der på, at interessen for interaktion ikke er til stede blandt alle deltagere, hvilket gør det vanskeligt at få deltagerne til at samarbejde i forbindelse med undervisningen.

Synkrone og mundtlige elementer er vigtige, men skal balanceres med ressourcer og behovet for fleksibilitet

I de kvalitative interview med ledere fortælles der om løbende overvejelser om at justere forløbene med henblik på at øge omfanget af synkrone og mundtlige (både asynkront og synkront) elementer samt elementer som deltagersamarbejde. Her bliver der dog peget på, at der særligt er to afgørende barrierer: 1) manglende ressourcer og 2) deltageres behov for fleksibilitet. Det fremgår af interviewene med ledere og undervisere, at de økonomiske rammer (taxametertilskuddet) omkring fjernundervisningsforløbene på nogle institutioner vurderes at være en udfordring for at tilrettelægge flere synkrone og/eller mundtlige aktiviteter, som kræver underviserens tilstedeværelse. På samme måde som for de øvrige synkrone aktiviteter har institutionerne erfaring med, at det kan være svært at få deltagerne til at være med i fx synkrone onlinemøder, da den helt store fordel ved fjernundervisning fremhæves som fleksibiliteten.

3.4.2 Fast struktur og velplanlagte forløb er en forudsætning for gode fjernundervisningsforløb

Undervisere og ledere understreger i interviewene, at en fast struktur og velplanlagte forløb er afgørende for at kunne gennemføre gode fjernundervisningsforløb. Det fremhæves i interviewene

som en fordel at ensrette fjernundervisningsforløbene på tværs af fag, hvad angår struktur og platforme.

På forhånd planlagte forløb kan gøre det vanskeligt at justere undervejs

Som beskrevet ovenfor vurderer undervisere og ledere generelt, at det er en fordel, at fjernundervisningsforløbene er nøje planlagte på forhånd, men peger samtidig på, at det omvendt medfører, at det er svært at justere forløbene undervejs, fx med tilpasninger til deltagernes behov og faglige niveau eller gennem inddragelse af aktuelle emner og dagsordener. Det kræver derfor fremsynethed af underviserne de tidspunkter på året, hvor næste forløb planlægges. På nogle institutioner er der tale om meget faste forløb eller koncepter, hvilket betyder, at underviserne i udgangspunktet kan overtage og køre forløbet efter en kort introduktion. Det betyder omvendt, at der ikke er meget tid til at sætte sit præg på undervisningen, men i interviewene understreges det, at de fleste undervisere oplever det faste koncept som noget positivt, da det anses som meget ressourcekrævende at udvikle et forløb fra bunden.

3.4.3 Fagteams på samme adresse fremhæves som en fordel

Der er forskelle blandt institutionerne på, hvordan undervisernes tid er vægtet med hensyn til fjern- og fremmødeundervisning. Nogle undervisere varetager næsten udelukkende fjernundervisning, mens de fleste undervisere varetager en kombination af fremmødeundervisning og fjernundervisning. Underviserne er typisk organiseret i fagteams inden for hvert fag. Undervisere, der har oplevet, at der er et tæt samarbejde i fagteamet, understreger, at det skaber medejerskab, når alle i et team har været inde over tilrettelæggelsen af forløbene og de tilhørende undervisningsmaterialer. Det fremhæves i den forbindelse som positivt at være på samme fysiske adresse og afdeling, samt at der er ressourcer til udvikling af forløbene.

3.4.4 Platforme og undervisningsmidler

Fjernundervisningen gennemføres ved brug af følgende platforme – ofte i en kombination: Google (Work Space, Meet), Microsoft (Teams, SharePoint, LUDUS, Moodle), og Systime (til materialer). Lederne fortæller, at valget af platforme især er baseret på behov, tidligere erfaringer og evt. undervisernes input. Underviserne bruger forskellige undervisningsmaterialer, herunder e-bøger – især fra Systime – og materialer fra diverse hjemmesider, fx PraxisOnline. De typer af materialer, der typisk anvendes på forløbene, er e-bøger, henvisninger til tekster på andre hjemmesider, opgaver og små videoer, som underviseren enten selv har lavet, eller som er færdigproducerede og ligger på tjenester som YouTube og Vimeo. I nogle fag uddeles der også fysiske bøger/og eller materialer. Der er også eksempler på tidligere erfaringer med at indkøbe pre-producerede materialer fra en andre hf-institutioner.

3.4.5 Fjernundervisning kræver noget andet end fremmødeundervisning

Evalueringen viser, at fjernundervisning kræver noget andet end fremmødeundervisning. Det gælder bl.a. måden, der gives feedback på, en særlig forståelse for deltagergruppen samt kravet om en struktureret tilgang til undervisningen.

Præcis feedback er afgørende i fjernundervisningen

Det fremgår af evalueringen, at der stilles nogle særlige krav til undervisernes måde at give feedback på i fjernundervisningen. Både undervisere og ledere fremhæver vigtigheden af at være præcise, når der gives feedback, fordi der ofte kommunikeres skriftligt og asynkront, så der ikke opstår tvivl hos deltagerne. Hvordan feedbacken foregår, kan både afhænge af institutionens rammer og valg, faget og underviseren, men typisk gives der skriftlig feedback på skriftlige opgaver og mundtlig feedback på mundtlige og evt. skriftlige opgaver.

På flere institutioner eksperimenteres der også gerne med forskellige formater for at give feedback, fx at underviseren bruger et program til at optage sin skærm, samtidig med at feedbacken gives. En af fordelene ved at give feedback i fjernundervisningen er, ifølge underviserne, at det giver mulighed for en mere direkte og personlig feedback – i hvert fald når der gives mundtlig feedback på mundtlige afleveringer. Om dette forklarer en underviser:

”Fordelen ved så mange mundtlige afleveringer er, at de får direkte feedback, hver gang vi snakker sammen. Så som et mundtligt fag giver det god mening. Ulempen er, at det er mere tidskrævende at give feedback på fjernundervisning, fordi de ikke kan høre hinandens feedback. Fordelen er omvendt, at hver deltager får mere personlig feedback.

UNDERVERISER, HF-ENKELTFAG

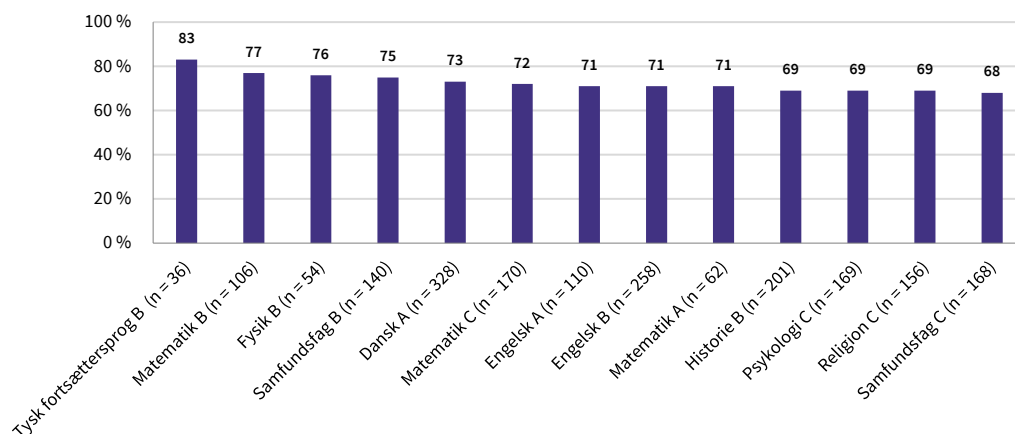
Som citatet illustrerer, kan en af udfordringerne ved at give og modtage feedback i fjernundervisningen være, at det kan blive mere gentagende for underviseren sammenlignet med på fremmødehold, hvor der kan gives en mere generel feedback, og hvor deltagerne evt. hører hinandens feedback. Knappe ressourcer kan også udfordre mulighederne for at give mere personlig feedback i fjernundervisningen, ligesom det kan være en udfordring som underviser, at man ikke ved, hvordan feedbacken bliver brugt.

3.4.6 Underviserne oplever både at have mere og mindre tid til deltagerne sammenlignet med i fremmøde undervisningen

Størstedelen af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen svarer ja til, at de oplever at have mulighed for at mødes med deres underviser fysisk eller virtuelt på fjernundervisningsforløbene (mellem 68–83 % af deltagerne angiver dette – afhængigt af fag). Det fremgår af figuren herunder.

Figur 3.13

Respondenter, der har svaret ja til spørgsmålet ”Har du mulighed for at mødes med din underviser, fysisk eller virtuelt, i følgende fag på hf-enkeltfag?”

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Figuren inkluderer kun hf-enkeltfag, som har mindst 25 besvarelser. Størstedelen af de deltagere, som ikke har svaret ja til dette spørgsmål, har svaret ”ved ikke”. I gennemsnit har kun 4 % svaret ”nej” til spørgsmålet.

I de kvalitative interview er der både undervisere, der fortæller, at de oplever at have mindre tid til den enkelte deltager i fjernundervisningen sammenlignet med i fremmøde undervisningen, og undervisere, der omvendt oplever at have mere tid til den enkelte deltager. De undervisere, der oplever at have mere tid til den enkelte deltager, fortæller, at de oplever at komme mere i dybden med den enkelte deltagers læreproces i fjernundervisningen sammenlignet med i fremmøde undervisningen. Andre undervisere oplever, at de har mindre tid og kendskab til fjernundervisningsdeltagerne end til deres fremmødedeltagere. Her kan der formentlig være en sammenhæng med omfanget af synkrone og/eller mundtlige elementer i forløbene, da dette typisk er en anledning til det, underviserne beskriver som mere personlig feedback.

3.4.7 Undervisningen evalueres på samme måde som tilstedeværelsesundervisning

Evalueringen viser, at fjernundervisningsforløbene evalueres på samme måde som den fysiske tilstedeværelsesundervisning. Dvs. at deltagerne bliver bedt om at svare på et spørgeskema ved afslutningen af et forløb, hvor de får mulighed for at vurdere undervisningen. Ud over de skriftlige evalueringer er der også eksempler på institutioner, der interviewer deltagere om deres oplevelse af forløbene. Indsigter fra evalueringerne samt evt. mere løbende feedback fra deltagerne bliver taget op på faggruppemøder og brugt til at justere forløbene.

Det fremhæves i interviewene med undervisere, at den direkte og løbende evaluering af undervisningen, som man som underviser får i den fysiske tilstedeværelsesundervisning ved bl.a. at aflæse elevernes ansigtsudtryk, er vanskelig at få i fjernundervisningen. Derfor kan det ofte være sværere som underviser at vide, hvordan deltagerne tager imod og reagerer på undervisningen.

På nogle af institutionerne har man et særskilt fokus på nedbringelse af frafald blandt fjernundervisningsdeltagerne gennem løbende evalueringer. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at spørgeskemaer sendes ud til frafaldne deltagere, eller at de interviewes med henblik på at afdække årsagerne til frafaldet. Inputtene fra spørgeskemaer og interview bruges til at justere forløbene fremadrettet.

Det er gennemgående på tværs af intuitionerne, at underviserne ikke har deltaget i nogen former for kompetenceudvikling i kraft af deres rolle som fjernundervisere. Nye undervisere får dog typisk en introduktion til, hvad det indebærer at undervise på et fjernundervisningsforløb på den pågældende institution.

3.5 Deltagernes vurdering af fjernundervisningen

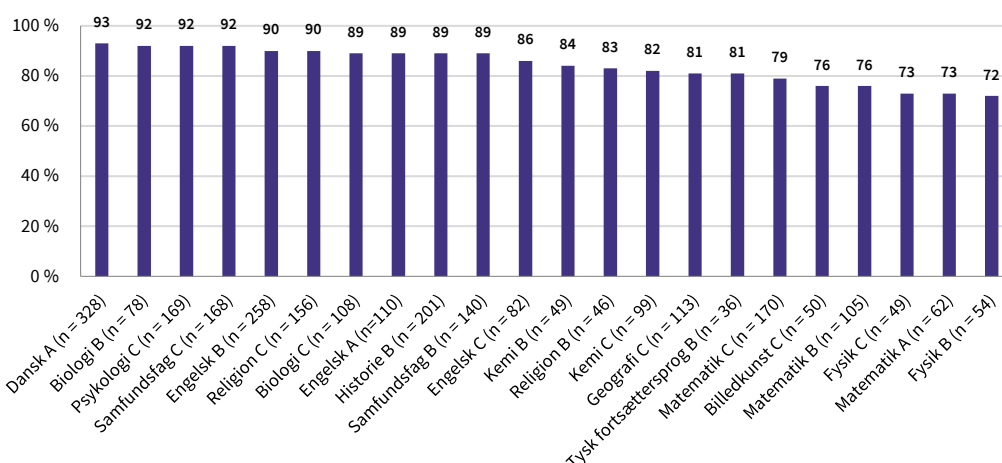
I dette afsnit belyses deltageres vurdering af fjernundervisningen, herunder hvordan de vurderer den feedback, de får, kontakten med underviserne og deres faglige udbytte af undervisningen. Afsnittet bygger på kvalitative interview med deltagerne samt data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere.

3.5.1 Deltagerne er overordnet tilfredse med fjernundervisningen

Evalueringen viser, at deltagerne overordnet set vurderer fjernundervisningsforløbene som gode på trods af variationer i vurderingen på tværs af fag, hvilket fremgår af figuren herunder.

Figur 3.14

Respondenter, der har svaret ”I høj grad” eller ”I nogen grad” til spørgsmålet ”I hvilken grad oplever du, at undervisningen som fjernundervisning i følgende fag på hf-enkeltfag er god?”

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

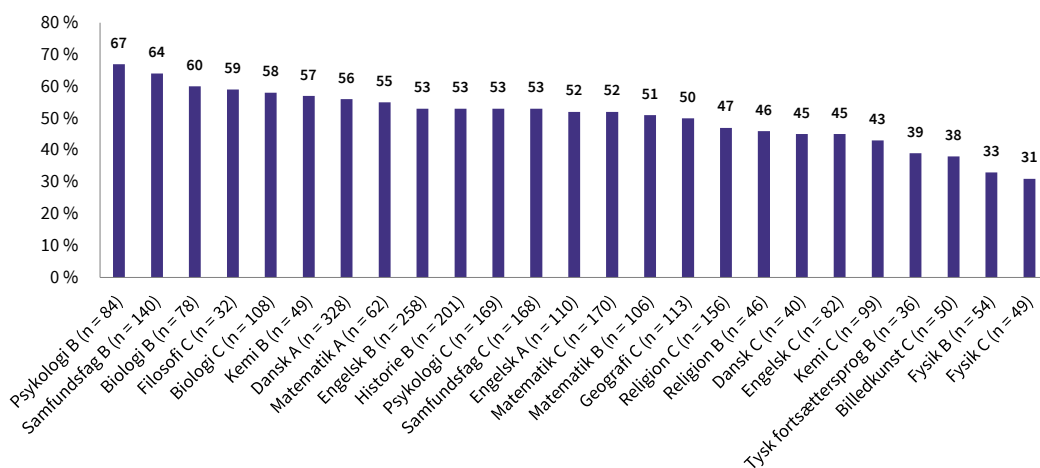
Note: Kun fag med over 25 respondenter er medtaget.

De fag, som vurderes bedst, er dansk A, biologi B, psykologi C og samfundsfag C. Her svarer 92-93 % af deltagerne, at de oplever, at undervisningen er god. Fysik B er det fag, hvor deltagerne vurderer undervisningen som mindst god – alligevel er det 72 %, der svarer, at de oplever, at undervisningen er god. De fag, der derudover vurderes som mindst gode, er matematik A, fysik C og matematik B. Her svarer 73-76 % af deltagerne, at de oplever, at undervisningen er god. I de kvalitative interview fortæller deltagerne, at de naturvidenskabelige fag, og særligt matematik på højt niveau, er svære at tage som fjernundervisningsforløb pga. mængden af selvstudie, fordi det er fag, som mange i forvejen har svært ved. Deltagernes tilfredshed med de enkelte fag ser således ud til bl.a. at kunne tolkes på baggrund af deres oplevelse af, hvor svært eller let de har ved fagene.

3.5.2 Deltagernes vurdering af deres udbytte varierer på tværs af fag, men størstedelen trives med fjernundervisning

Der er forskel på, hvordan deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen vurderer deres faglige udbytte i de forskellige fag. Det fag, hvor det faglige udbytte vurderes at være højest, er psykologi B (67 %), samfundsfag B (64 %) og biologi B (60 %). Derimod er fysik det fag, hvor færrest deltagere oplever et højt fagligt udbytte. Det gælder 33 % af deltagere i fysik B og 31 % af deltagere i fysik C. Det fremgår af figuren herunder.

Figur 3.15
Andel af respondenter, der har svaret ”Højt udbytte” til spørgsmålet ”Hvordan vurderer du dit faglige udbytte af undervisningen som fjernundervisning i følgende fag på hf-enkeltfag?”

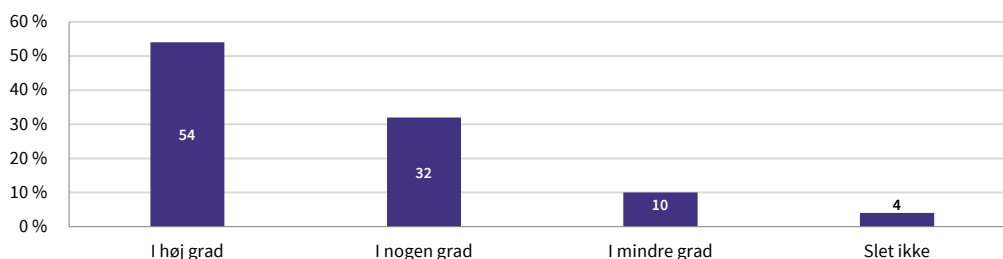
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Kun fag med over 25 respondenter er medtaget.

På trods af at der er forskel på deltagerne vurdering af deres faglige udbytte af forløbene på tværs af fag, vurderer størstedelen af deltagerne, at de trives med at tage hf-enkeltfag som et fjernundervisningsforløb. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 86 % af de adspurgte deltagere, at de i høj grad eller i nogen grad trives med at tage hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb, hvilket frem-

går af figuren herunder. Den høje tilfredshed med forløbene skal dog ses i lyset af, at man må formode, at de deltagere, der ikke har været tilfredse, er faldet fra. Derudover må resultaterne tages med det forbehold, at mange af dem, der vælger hf-enkeltfag som et fjernundervisningsforløb, har et klart formål med, hvad de skal bruge uddannelsen til, hvilket også må formodes at påvirke deres tilfredshed i en positiv retning.

Figur 3.16
I hvilken grad trives du med at tage hf-enkeltfag som fjernundervisning? (n = 1.094)

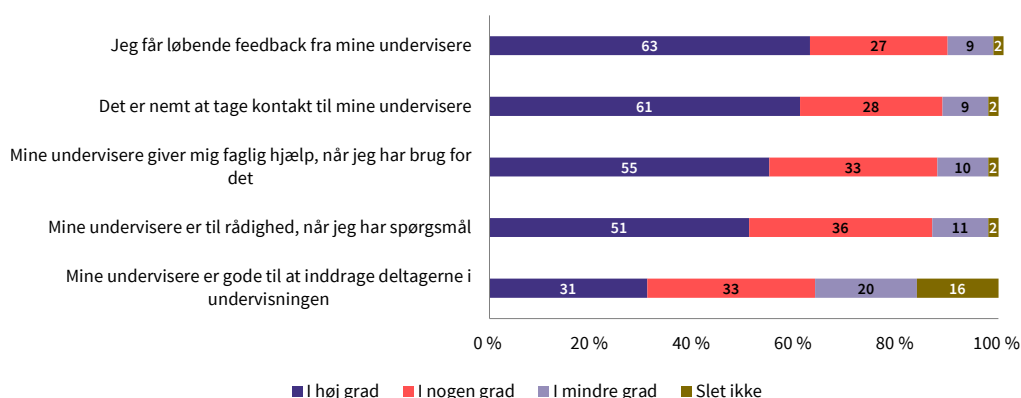

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

3.5.3 Underviserne er generelt gode til at hjælpe og give feedback

Størstedelen af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen angiver, at de i høj grad eller i nogen grad oplever at få løbende feedback fra deres undervisere (90 %), at det er nemt at tage kontakt til deres undervisere (89 %), og at underviserne giver faglig hjælp (88 %) og er til rådighed ved spørgsmål (87 %). Lidt færre angiver, at underviserne er gode til at inddrage deltagerne i undervisningen (64 %), hvilket bl.a. kan handle om, at en stor del af deltagelsen i forløbene foregår asynkront.

Figur 3.17
I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til dine undervisere i fjernundervisningen på hf-enkeltfag? (n = 1.094)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

På trods af at en stor andel af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen vurderer, at det er nemt at tage kontakt til deres undervisere, viser de kvalitative interview, at deltagerne oplever, at der er

store forskelle mellem deres undervisere med hensyn til kvaliteten af deres feedback, og hvor nemt det er at kontakte dem. I den forbindelse er det et centralt perspektiv blandt deltagerne, at de i endnu højere grad oplever at gå i stå i fjernundervisningen, hvis det er svært at få kontakt til deres undervisere, end de oplever, at det er tilfældet i almindelig fremmøde undervisningen.

Den gode feedback er uddybende, men ikke alle undervisere lever op til dette

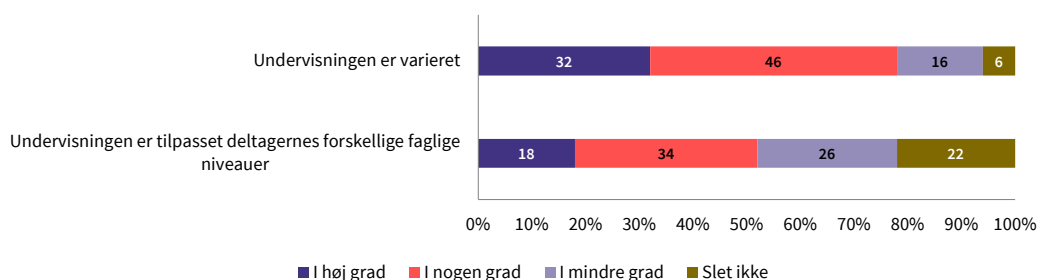
I de kvalitative interview med deltagere bliver det tydeligt, at underviserne giver feedback meget forskelligt, hvor nogle undervisere give en meget uddybende feedback, giver andre en mere afgrænset kort feedback, fx en glad smiley eller trist smiley eller kommentarer som "rigtigt" og "forkert". De interviewede deltagere oplever, at det er væsentligt nemmere at arbejde videre ud fra en uddybende feedback, og understreger, at det fungerer bedst med forklaringer på, hvorfor noget er rigtigt eller forkert, samt forslag til, hvad man kan gøre i stedet, så man som deltager ved, hvad man skal arbejde mere på.

3.5.4 Undervisningen er relativt varieret, men ikke altid tilpasset den enkeltes faglige niveau

Evalueringen viser, at undervisningen vurderes som relativt varieret, men at den ikke i alle tilfælde er tilpasset den enkeltes faglige niveau. I spørgeskemaundersøgelsen svarer 78 %, at undervisningen i høj grad eller i nogen grad er varieret (hhv. 32 % og 46 %), hvilket figuren herunder illustrerer. Det fremgår af de kvalitative interview, at undervisningen fra et deltagerperspektiv kan mangle variation, når forløbene fx foregår efter en generel skabelon, eller hvis der arbejdes med samme type afleveringer i en længere periode. Formatet for afleveringer spiller også ind på deltagerens oplevelse af, hvor varieret undervisningen opleves. Forskellige formater for afleveringer, fx mundtlige afleveringer frem for kun skriftlige, kan også være med til at variere undervisningen.

Figur 3.18

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til fjernundervisningen på hf-enkeltfag? (n = 1.094)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Figuren ovenfor viser, at 78 % af deltagerne vurderer, at undervisningen er tilpasset deltagerens forskellige faglige niveauer. Det vil samtidig sige, at lidt under halvdelen (48 %) af deltagerne vurderer, at undervisningen i mindre grad eller slet ikke er tilpasset deltagerens forskellige faglige niveauer, hvilket må siges at være en stor andel.

I de kvalitative interview med deltagere fremgår det, at den del af forklaringen på denne vurdering kan handle om, at fjernundervisningsforløbene følger en mere eller mindre fast struktur, som medfører, at deltagerne typisk laver de samme opgaver. Der er dog eksempler på, at underviserne i nogle fag justerer opgaver, som deltagerne har oplevet som for svære. Det er dog hovedsageligt i forbindelse med fx udsættelse af afleveringsfrister, at deltagerne oplever, at der tages individuelle hensyn, selvom det i højere grad handler om livsomstændigheder frem for faglige hensyn. Det varierer desuden fra underviser til underviser, hvorvidt der er blik for deltagerens individuelle progression. Eksempelvis er nogle undervisere gode til at behandle deltagerens generelle faglige udvikling, når de giver feedback, mens det ikke er tilfældet for alle.

4 Fjernundervisning på eux-studieåret

I dette kapitel behandles fjernundervisningsforløbene på eux-studieåret.

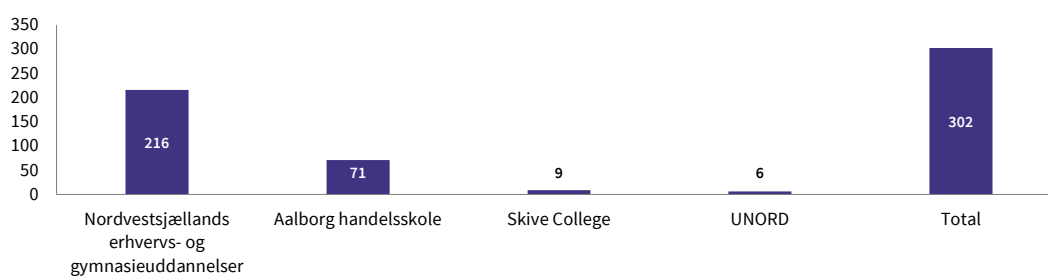
4.1 Deltagernes optag, gennemførelse og karakterer

De følgende afsnit belyser deltagerens optag, gennemførelse samt karakterer fra fire udbydere af eux-studieåret, som indgår i evalueringen. Afsnittene bygger på institutionernes administrative data samt kvalitative interview med ledere og undervisere.

4.1.1 Optag på eux-studieåret som fjernundervisning

Ifølge institutionernes administrative data var der i alt 302 unikke aktive fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret i ultimo 2023 på tværs af de fire institutioner, der udbyder dette forløb. Antallet af fjernundervisningsdeltagere varierer dog meget på tværs af institutioner nemlig mellem 6-216 aktive deltagere, hvilket fremgår af figuren herunder.

Figur 4.1
Aktive deltagere på eux-studieåret pr. november-december 2023 (antal)

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

Note: Bygger på data fra de fire erhvervsskoler, som udbyder eux-studieåret som fjernundervisning i 2023. Figuren viser antallet af unikke aktive fjernundervisningsdeltagere på de enkelte institutioner i perioden november-december 2023.

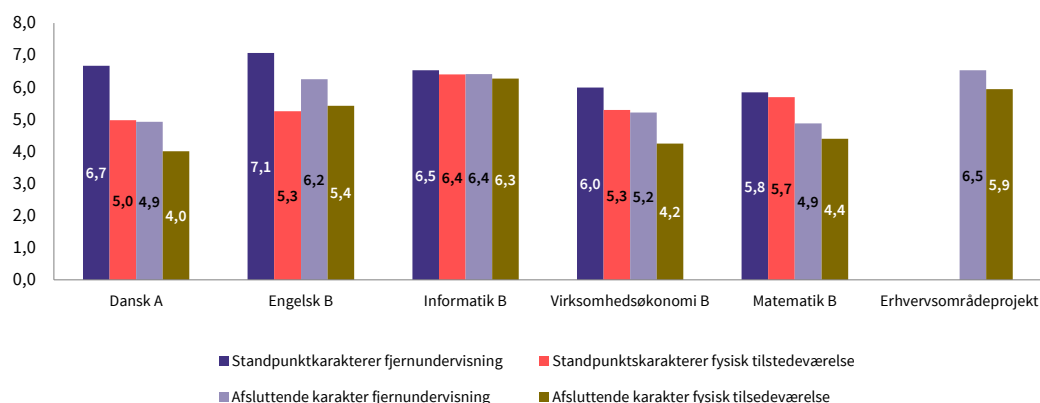
Institutionernes administrative data viser desuden, at antallet af deltagere varierer en smule i perioden august 2021 – december 2023. I skoleåret august 2021 – juli 2022 var der 284 deltagere på fjernundervisningsforløbene. I august 2022 – juli 2023 lå dette antal på 231. I december 2023 var der 302 deltagere.

Som det fremgår af figur 4.1 ovenfor, er det værd at bemærke, at en af institutionerne (Nordvestsjællandss Erhvervs- og Gymnasieuddannelser) står for en betydeligt større del af besvarelsene end de øvrige institutioner. Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen skal derfor ses i lyset af, at hovedparten af besvarelsene kommer fra denne ene institution, da deres udbud er væsentligt større end de øvrige institutioners.

4.1.2 Højere karaktergennemsnit blandt fjernundervisningsdeltagere

Evalueringen viser, at fjernundervisningsdeltagerne samlet set opnår et marginalt højere karaktergennemsnit i både standpunktskarakterer og afsluttende karakterer end deltagerne på tilsvarende forløb tilrettelagt med fysisk tilstedeværelse på tværs af mundtlige og skriftlige karakterer. Figuren herunder viser, at fjernundervisningsdeltagerne, især i fagene dansk A, engelsk B og virksomhedsøkonomi B, opnår markant højere karakterer i gennemsnit end deltagerne på tilstedeværelsesforløb. I de øvrige fag ligger karaktergennemsnittet for de to grupper nogenlunde på samme niveau. Det skal nævnes, at kun to ud af de fire eux-institutioner, der indgår i evalueringen, udbyder matematik B.

Figur 4.2
Karaktergennemsnit for deltagere på hhv. fjernundervisningsforløb og forløb med fysisk tilstedeværelse – standpunkt og afsluttende karakter

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

Note: Figuren viser karaktergennemsnit på tværs af institutioner. Matematik B udbydes kun på enkelte institutioner. Karaktergennemsnittet for matematik B blandt fjernundervisningsdeltagere er derfor baseret på data fra to institutioner, mens karaktergennemsnittet for matematik B blandt deltagere på forløb med fysisk tilstedeværelse kun er baseret på data fra én institution. Karaktergennemsnittet er beregnet som et simpelt karaktergennemsnit på tværs af de institutioner, som udbyder faget på fjernundervisningsforløbene. Dvs. at ovenstående karaktergennemsnit ikke er påvirket af at nogle institutioner har flere deltagere end andre. Karaktergennemsnittet på den enkelte institution er dog vægtet ift. antal deltagere i hver periode, således at karaktergennemsnit fra store årgange fylder mere end karaktergennemsnit fra små årgange. Der gives ikke standpunktskarakterer for Erhvervsrådeprojektet.

Deltagernes karaktergennemsnit bør dog ses i lyset af, at der antageligvis er en sammenhæng mellem deres karakterer, og at frafaldet er større fra fjernundervisningsforløbene sammenlignet med frafaldet fra tilsvarende fremmødeforløb (jf. afsnit 4.1.3). Dvs. at der vil være en tendens til, at deltagere med svage faglige forudsætninger falder fra fjernundervisningsforløbene, før de går til prøve, og derved bliver karaktergennemsnittet højere blandt de deltagere, der ikke falder fra fjernundervisningsforløbene. Det skal desuden nævnes, at evalueringen ikke har skelet til socioøkonomiske

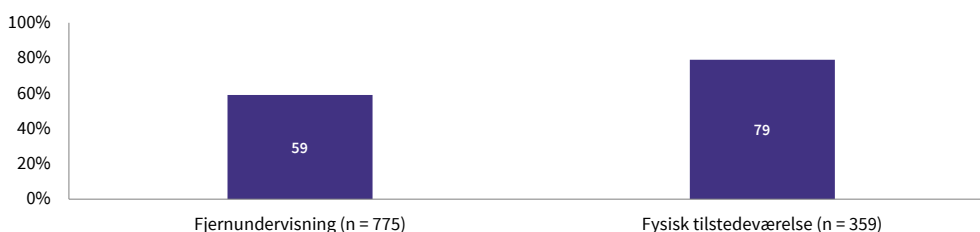
forskelle mellem deltagergrupperne på henholdsvis fjernundervisningsforløb og fremmødeforløb, der tilsiger, at den ene af grupperne burde få højere karakterer end den anden.

I de kvalitative interview med ledere er det ikke en udbredt vurdering, at der er væsentlige forskelle på det faglige niveau blandt fjernundervisningsdeltagere og deltagere på tilstedeværelseshold. Lederne vurderer samtidig, at der blandt fjernundervisningsdeltagerne både er deltagere med fagligt stærke og fagligt svage forudsætninger – ligesom i tilstedeværelsesundervisningen. Nogle ledere og undervisere vurderer dog, at fjernundervisningsdeltagerne fagligt klarer sig lidt bedre end tilstedeværelsesdeltagere, hvilket kædes sammen med, at mange fjernundervisningsdeltagere er voksne og målrettede omkring, hvad de vil med uddannelsen.

4.1.3 Større frafald blandt fjernundervisningsdeltagere

Institutionernes administrative data viser, at der er en markant lavere gennemførelsesprocent blandt fjernundervisningsdeltagere sammenlignet med deltagere på forløb med fysisk tilstedeværelse. Figuren herunder viser, at 59 % af deltagerne gennemfører eux-studieåret som fjernundervisningsforløb på tværs af de fire institutioner, der udbyder dette forløb. Det er 20 procentpoint lavere end for deltagere på tilsvarende forløb tilrettelagt med fysisk tilstedeværelse, hvor 79 % gennemfører.

Figur 4.3
Gennemførelse af eux-studeåret for hhv. fjernundervisnings forløb og forløb med fysisk tilstedeværelse (procent)

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

Note: Deltagerne har gennemført, når de har deltaget i de afsluttende eksaminer på det studiekompetencegivende forløb (eux-studieåret). Procenterne er et gennemsnit på tværs af de fire institutioner.

Frafald skyldes forskellige forhold

Overordnet set vurderer både ledere og undervisere, at frafaldet bunder i en række forskellige forhold, hvilket uddybes i de følgende afsnit.

De faglige krav medvirker til frafald

Det fremgår af de kvalitative interview med ledere på tværs af institutionerne, at der er en tendens til, at frafaldet blandt fjernundervisningsdeltagerne særligt ligger i starten af forløbene, hvilket skyldes, at det kommer bag på mange, hvor stor selvstændighed forløbene kræver. Mange deltagere bliver overraskede over det faglige niveau og de krav, der stilles på fjernundervisningsforløbene. Det gælder fx kravene til opgaver og afleveringer, som løbende skal laves som en fast del af forløbene – typisk med faste afleveringsfrister.

Det er udbredt, at institutionerne følger tæt med i, om afleveringsfristerne overholdes, for at få en indikation af deltagernes studieaktivitet og samtidig have mulighed for at reagere, hvis der er deltagere, der ikke lader til at være studieaktive. Overordnet set peger lederne på, at det er lettere at holde øje med deltagernes studieaktivitet på fjernundervisningsforløbene end på forløb med fysisk tilstedeværelse. Derfor er det også nemmere at få øje på eventuelt frafaldstruede deltagere. Det skyldes bl.a., at it-systemerne giver institutionerne data på, om deltagerne afleverer skriftlige opgaver inden for den fastlagte deadline.

Manglen på fællesskab som årsag til frafald

Det er et perspektiv blandt de interviewede undervisere, at det vurderes at være nemmere at droppe ud af et fjernundervisningsforløb end et tilstedeværelsesforløb, da der ikke på samme måde er et fagligt og socialt fællesskab, som kan holde hånden under en, hvis man overvejer at droppe ud.

Der kan dog være forskel fra hold til hold på, hvor opsøgende deltagere er for at få et fællesskab med hinanden. Det er dog ikke alle deltagere, der er interesserede i at indgå i et socialt og fagligt fællesskab, men for de, der er, fremhæves oplevelsen af at være en del af et fællesskab som et vigtigt greb til at sikre trivsel og fastholdelse, ifølge de interviewede undervisere. På nogle institutioner forsøger man at understøtte fællesskabet blandt deltagere gennem synkrone online-konferencer, hvor underviseren gennemgår stof eller samler op på undervisningen. Der er også eksempler på, at deltagere er opsøgende over for hinanden, fx ved at oprette grupper på Messenger eller Facebook, hvor de deler spørgsmål og sparrer om undervisningen. På trods af de forskellige tiltag, institutionerne gør for at sætte fokus på deltagernes trivsel og fastholdelse, er det et perspektiv blandt de interviewede ledere, at det er vanskeligt at opbygge samme fællesskab og samhørighed, som kan opstå i et almindeligt klasse eller holdfællesskab.

Institutionernes tiltag for at mindske frafald

Nogle institutioner har implementeret en række konkrete tiltag i undervisningen, som skal forebygge frafald, hvilket uddybes i de følgende afsnit.

Relationen mellem underviser og deltager som central for fastholdelse

Udover at have fokus på fællesskabet blandt deltagere har man på flere af institutionerne fokus på at sikre en relation mellem undervisere og deltagere. På nogle af institutionerne har fjernundervisningsdeltagerne en fast "klasselærer". Der er også eksempler på coaches og fastholdelseskoordinator, som har et særskilt fokus på deltagernes trivsel, og som inddrages for at forebygge eventuel mistrivsel og frafald. Netop den personlige relation til enten en underviser, coach eller lignende vurderes at være et vigtigt element i fastholdelsen af nogle deltagere.

Særligt relationen mellem deltagere og undervisere fremhæves som central for nogle deltagere trives godt med undervisningsformen. Noget af det, der vurderes at kunne udfordre relationen mellem deltagere og undervisere, er, at undervisningen i de enkelte fag på studieåret foregår i relativt korte tidsperioder, hvorefter et nyt fag startes op – ofte med en ny underviser. Det er samtidig et perspektiv, at en 1:1-relation mellem deltager og underviser for nogle deltagere medfører, at underviseren opleves som mere tilgængelig. Om dette forklarer en underviser:

”Det, jeg ville sige med relationen, er, at med de korte forløb er det meget intenst, og de har kun fokus på det enkelte fag, og det er kun mig og deltageren i de fem uger. Det er betryggende for de elever, som måske har det meget svært socialt og måske har andre psykiske udfordringer. Det er noget, jeg har fået meget positiv feedback på. At det hele kommer ned på jorden. Jeg er ikke en farlig og autoritær skikkelse.

UNDERVISER, EUX-STUDIEÅRET

Screening af deltagere kan forebygge frafald

Det er udbredt blandt de interviewede ledere og undervisere, at der er en stor opmærksomhed på det høje frafald blandt fjernundervisningsdeltagerne, og flere af institutionerne har gjort en række tiltag for at mindske frafaldet.

Især screening af deltagere forud for opstart på forløbene vurderes af flere af ledere og undervisere som et central og velfungerende greb til fastholdelse. Screeningsamtalerne er noget, institutionerne som udgangspunkt afholder ud over de obligatoriske samtaler i forbindelse med opstart for GF2. Det skyldes, at valget af studieåret som fjernundervisningsforløb af institutionerne betragtes som noget, der kræver en særlig afklaring. Evalueringen viser, at man på tværs af institutionerne er meget opmærksom på at screene deltagerne via en samtale med en studievejleder eller en studiecoach forud for en eventuel opstart på et fjernundervisningsforløb. Det skyldes, at man har erfaret, at nogle deltagere ikke har været klar over, hvad forløbene kræver. Det gælder fx krav om selvstændighed og overholdelse af afleveringsfrister. Samtalerne bruges således til at afdække deltagernes motivation for at vælge et fjernundervisningsforløb og til at sikre, at et fjernundervisningsforløb er det rette tilbud for dem. I nogle tilfælde bruges samtalen til at vejlede til et tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse eller til en anden uddannelse. Det bør i denne forbindelse bemærkes, at screeningsamtalerne ikke nødvendigvis har den tilsigtede virkning ift. at forebygge frafald, da evalueringen viser, at frafaldet på fjernundervisningsforløbene er højere end på tilsvarende fremmødeforløb, jf. afsnit 4.1.3.

Institutionerne er ligeledes opmærksomme på deltagere, som starter på et forløb udelukkende med henblik på at få SU. Samtalerne bruges derfor også til at sikre, at deltagere, som starter på et forløb udelukkende med henblik på at få SU, ikke optages. Det bør dog bemærkes, at hvis deltageren opfylder adgangskriterierne for optagelse, kan en risiko for omgåelse af SU-reglerne ikke være en bevæggrund for at nægte deltageren optagelse.

4.2 Karakteristik af deltagerne

De følgende afsnit belyser, hvad der kendetegner de deltagere, der vælger eux-studieåret som fjernundervisningsforløb frem for forløb med fysisk tilstedeværelse, samt hvilke begrundelser deltagerne har for at vælge et fjernundervisningsforløb.

Afsnittene bygger på kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere, resultater af spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere samt institutionernes administrative data.

4.2.1 En differentieret deltagergruppe

Evalueringen viser, at deltagerne kan karakteriseres ved at være en differentieret gruppe mht. livssituation, fagligt niveau, tidligere skole-/uddannelseserfaringer, sociale og personlige udfordringer mv.

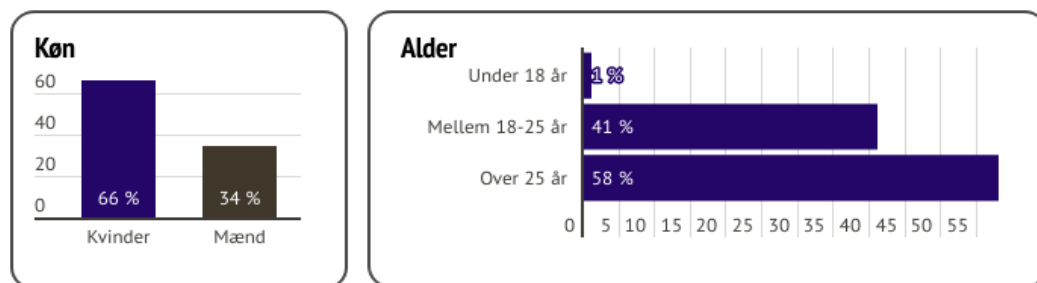
Fjernundervisningsdeltagerne adskiller sig bl.a. fra deltagerne på tilstedeværelsesforløb ved, at en stor del af deltagerne er ældre og har prøvet andre ting, inden de starter på forløbene. Det er samtidig udbredt, at man på tværs af institutionerne oplever, at der på fjernundervisningsforløbene er en gruppe meget motiverede og målrettede deltagere, som har et klart formål med, hvad de skal bruge uddannelsen til. Her er typisk tale om deltagere, der bruger forløbene til omskoling og brancheskift.

Fjernundervisningsdeltagerne adskiller sig fra tilstedeværelsesdeltagere ved, at de har brug for den fleksibilitet, forløbene giver, til fx at have et familieliv eller et arbejde ved siden af uddannelsen, ifølge ledere og undervisere. På mange af institutionerne oplever man desuden, at andelen af deltagere, der ikke trives i almindelig klasseundervisning, eller som har nogle personlige og/eller sociale udfordringer eller en diagnose, er større på fjernundervisningsforløbene sammenlignet med forløb med fysisk tilstedeværelse.

Hovedparten af deltagerne er kvinder og over 25 år

Evalueringen viser, at størstedelen af deltagerne på fjernundervisningsforløbene er kvinder. Ifølge institutionernes administrative data er 66 % af deltagerne kvinder, og 34 % af deltagerne er mænd. Fjernundervisningsdeltagerne er desuden kendetegnet ved, at størstedelen er ældre end 25 år (58 %), 41 % er mellem 18-25 år, mens 1 % er under 18 år, hvilket fremgår af figuren herunder. Deltageres alder skyldes bl.a., at flere har prøvet andre ting, inden de starter på et fjernundervisningsforløb. De har fx fulgt andre uddannelser eller haft et arbejde. Alderen på de deltagere, som har svaret på spørgeskemaundersøgelsen, varierer mellem 17 og 46 år.

Figur 4.4
Køns- og aldersfordeling blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (n = 302)
(procent)

Kilde: Institutionernes administrative data (2023).

Note: Figuren viser køns- og aldersfordelingen blandt de deltagere, der er aktive i perioden november – december 2023.

Deltagernes alder hænger for mange tæt sammen med valget af et fjernundervisningsforløb

De kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere viser, at valget af et fjernundervisningsforløb for flere af deltagerne hænger tæt sammen med deres alder, og at de er et sted i deres liv, som gør, at de fx ikke oplever at passe ind i en almindelig gymnasieklasse eller på en erhvervsskole. Der kan fx være tale om deltagere, der har tidligere har gået på andre uddannelser, haft et fast arbejde eller har stiftet familie. Grundet deltagernes alder karakteriseres de generelt som målrettede, motiverede og strukturerede. Hertil kommer, at mange har et klart formål med uddannelsen. En af de interviewede ledere forklarer:

”De er generelt ældre – typisk voksne, de fleste af dem. De har nogle forpligtelser ved siden af skolen, fx børn eller arbejde. Så når de er på, er de vanvittig målrettede. Mange af dem har en læreplads stillet i udsigt eller ved i hvert fald, hvad de vil. Så de er meget mere målrettede end dem på matriklen.

UNDERVISER, EUX-STUDIEÅRET

Deltagernes alder skyldes desuden, at flere bruger fjernundervisningsforløbene til at omskole sig og skifte branche. Det kan for nogle skyldes et ønske om at prøve noget nyt i deres liv, mens det for andre kan skyldes decideret nedslidning. Det gælder især blandt fjernundervisningsdeltagere, som tidligere har arbejdet som faglærte. Et brancheskift handler for mange af deltagerne desuden om at få nogle andre arbejdstider, og evt. også arbejde færre timer, end de har været vant til, for at få livet med små børn og familie til at hænge sammen.

En af de interviewede deltagere fortæller i forlængelse heraf, at hun udelukkende har valgt eux for at følge de gymnasiale fag med henblik på at søge ind på en videregående uddannelse efterfølgende. Hun har derfor ikke valgt uddannelsen for at få den erhvervsrettede del. Dette på trods af at hensigten med uddannelsen er, at eleverne skal gennemføre den fulde uddannelse, inklusive oplæring i en virksomhed. Denne frafaldsbegrundelse er dog også velkendt på tilsvarende tilstedeværelsesforløb og er et resultat af de merkantile eux-forløbs struktur, hvor det er en legitim afstigningsmulighed at stoppe på uddannelsen efter studieåret. Den interviewede deltager har samtidig fravalgt stx, fordi hun er ældre end den gennemsnitlige gymnasieelev, og fordi stx ikke udbydes som fjernundervisningsforløb. På grund af social angst og et ønske om at adskille det faglige og det sociale har muligheden for at tage uddannelsen som fjernundervisning været afgørende for hendes valg. Hun nævner ikke at have overvejet hf-enkeltfag som en mulighed.

Fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret bor oftest ikke i samme region som den institution, hvor de følger et fjernundervisningsforløb

Evalueringen viser, at der generelt er en tendens til, at fjernundervisningsdeltagerne ikke bor i den samme region som den institution, hvor de følger et fjernundervisningsforløb. 72 % af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen angiver, at de bor i en anden region end den eux-institution, som de går på. 27 % af deltagerne bor i samme region som deres institution. Det fremgår af figuren herunder.

Figur 4.5
Bopæl i samme eller forskellige regioner (n = 182)

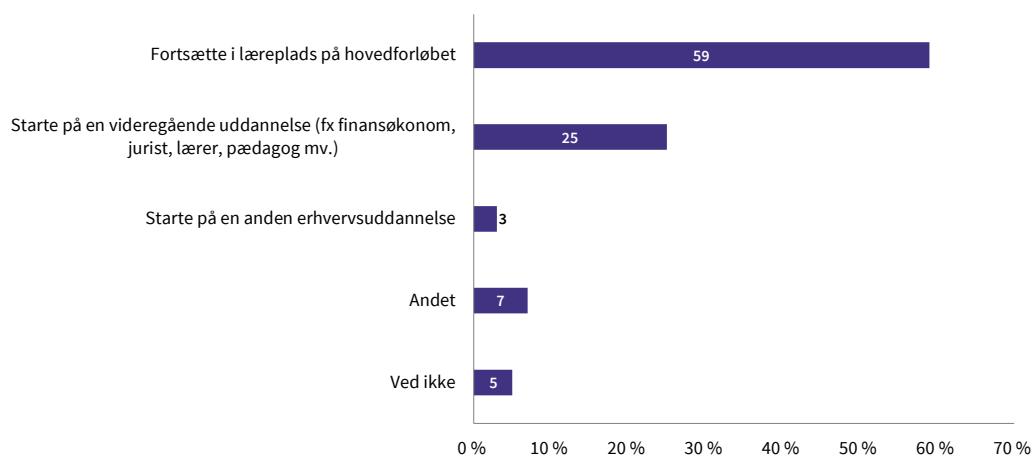
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Chi2-test viser en statistisk signifikant sammenhæng med en p-værdi på 0,00 mellem bopælskommune og kommune for institution.

Størstedelen af deltagerne har planer om at fortsætte på hovedforløbet

Evalueringen viser, at størstedelen af fjernundervisningsdeltagerne har planer om at fortsætte på hovedforløbet efter studieåret. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 59 % af deltagerne, at de har planer om at fortsætte på hovedforløbet. 25 % angiver, at de har planer om at starte på en videregående uddannelse, mens 3 % angiver, at de vil starte på en anden erhvervsuddannelse. 7 % svarer "Andet", og 5 % svarer "Ved ikke" til spørgsmålet. Dette fremgår af figuren herunder.

Figur 4.6
Hvad er dine planer, efter du har færdiggjort det studiekompetencegivende forløb (studieåret på eux), evt. efter sabbatår/pause? (n = 182)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: "Andet"-kategorien består af to svarkategorier "Stoppe på uddannelsen og finde et arbejde" og "Andet". De to kategorier er lagt sammen pga. for få respondenter i disse kategorier.

Note: Det skal bemærkes, at det er en fejl, at uddannelsen til jurist er nævnt som en svarmulighed, da elever med et færdiggjort studieår ikke har adgang til jurauddannelsen, da de kun får studiekompetence svarende til en hf uden overbygning. Da jurauddannelsen udelukkende er nævnt som et eksempel, vurderes dette ikke at have betydning for validiteten af besvarelsene.

4.2.2 Tre hovedbegrundelser for at vælge et fjernundervisningsforløb

Evalueringen viser, at deltagerne har tre hovedbegrundelser for at vælge et fjernundervisningsforløb. I praksis skyldes valget for flere deltagere en kombination af flere af begrundelserne:

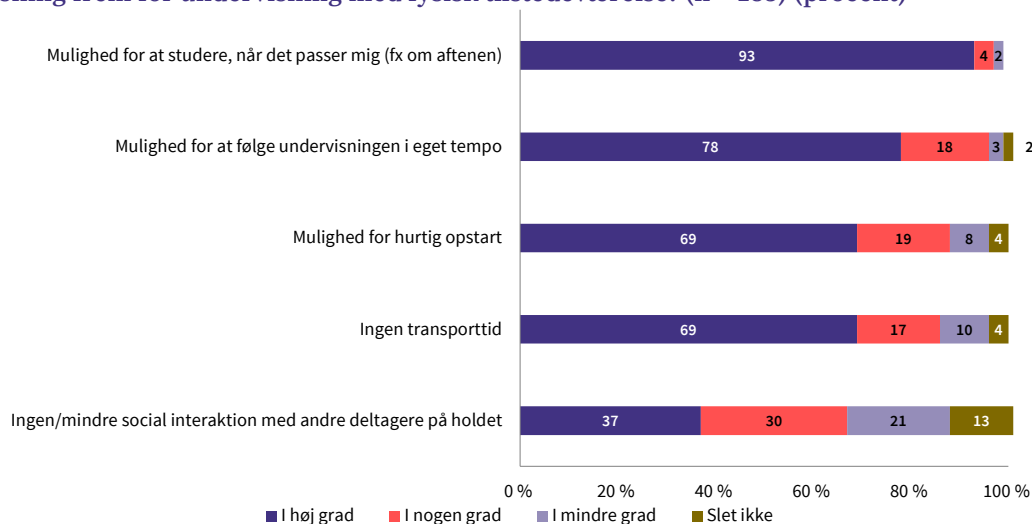
- At forløbene giver fleksibilitet i tilrettelæggelsen af egen tid
- At praktiske begrundelser vægtes, herunder muligheden for hurtig opstart og ingen transporttid
- At de ikke trives i et almindeligt klassefællesskab, fx grundet dårlige skole-/uddannelseserfaringer og/eller psykiske udfordringer eller diagnoser.

Deltagernes begrundelser for at vælge et fjernundervisningsforløb uddybes i de følgende afsnit.

Fleksibilitet er den primære motivation for at vælge et fjernundervisningsforløb

Evalueringen viser, at en af de primære årsager til valget af et fjernundervisningsforløb handler om fleksibilitet, hvilket viser sig på forskellige måder. I spørgeskemaundersøgelsen angiver deltagerne primært, at de i høj grad eller i nogen grad har valgt eux-studieåret som fjernundervisningsforløb på grund af muligheden for at studere, når det passer dem (97 %), og muligheden for at følge undervisningen i eget tempo (96 %). Figuren herunder viser, hvad der havde betydning for, at de adspurgte deltageres valgte eux-studieåret som fjernundervisning.

Figur 4.7
I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? (n = 183) (procent)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

Muligheden for at studere, når det passer den enkelte deltager, skyldes bl.a., at de har små børn/familiemedlemmer, som de skal passe (46 %), at de bedst arbejder på tidspunkter uden for normal skoletid (43 %), at de har svært ved at koncentrere sig i lang tid ad gangen (40 %), og at de har et

job, de skal passe ved siden af (37 %) (Appendiks-tabel C.10). Med tanke på, at uddannelsen er en fuldtidsuddannelse, kan det siges at være tankevækkende, at hele 37 % af deltagerne angiver, at de har et job ved siden af uddannelsen, de skal passe. Spørgeskemaresultaterne skal desuden ses i lyset af, at en af de i alt fire eux-institutioner, der indgår i evalueringen, står for 79 % af spørgeskemabesvareelserne, da denne institutions udbud er væsentligt større end de øvrige eux-institutioner, jf. Appendiks-tabel C.5.

Ligesom i spørgeskemaundersøgelsen er det også blandt de interviewede deltagere et udbredt perspektiv, at de har valgt et fjernundervisningsforløb på grund af den fleksibilitet, forløbene giver. Det handler bl.a. om, at nogle deltagere karakteriserer sig selv som B-mennesker, der arbejder bedst på andre tider af døgnet end inden for det normale tidsrum for undervisning. Derudover fremhæves muligheden for at kunne planlægge sin egen tid og at kunne arbejde mere fokuseret med stoffet uden forstyrrelser.

Fraværet af transporttid handler for mange om muligheden for at dyrke andre aktiviteter uden for undervisningen og om familieforhold

Praktiske begrundelser for valget af et fjernundervisningsforløb fylder også for en stor del af deltagerne. Det gælder bl.a. muligheden for hurtig opstart, hvilket 88 % angiver som begrundelsen for at de enten i høj grad eller i nogen grad valgte et fjernundervisningsforløb (jf. figur 4.7 ovenfor). Evalueringen viser desuden, at fraværet af transporttid til og fra uddannelsen for mange handler om den fleksibilitet, det giver, til at få tid til andre aktiviteter uden for undervisningen og om familieforhold. Som figur 4.7 oven for viser, angiver i alt 86 % af deltagerne, at ingen transporttid i høj grad eller i nogen grad havde betydning for, at de valgte eux-studieåret som fjernundervisningsforløb. En analyse viser, at dette svar er mere udbredt blandt deltagere, der bor i anden region end deres eux-institution (89 %), sammenlignet med deltagere, der bor i samme region som deres eux-institution (78 %) (Appendiks-tabel C.27).

Deltagernes svar i spørgeskemaundersøgelsen viser, at ønsket om fravær af transporttid for de fleste handler om, at det giver større fleksibilitet til andre aktiviteter uden for undervisningen (59 %), at de har små børn/familiemedlemmer, der skal passes (47 %), at de har et job, der skal passes (32 %), økonomiske hensyn (31 %) og dårlige transportmuligheder i deres lokalområde (21 %) (Appendiks-tabel C.11). På samme måde som i spørgeskemaundersøgelsen fremgår det også af de kvalitative interview med deltagere, at de i høj grad har valgt et fjernundervisningsforløb, fordi de ønsker at have tid til andre ting ved siden af deres uddannelse. Det gælder fx tid til at dyrke fritidsinteresser og til at være sammen familie og venner.

Ønsket om ingen eller mindre social interaktion har været et vigtigt forhold i valget af et fjernundervisningsforløb for lidt over halvdelen af deltagerne

Det fremgår af evalueringen, at ønsket om ingen eller mindre social interaktion var et vigtigt forhold i valget af et fjernundervisningsforløb for lidt over halvdelen af de adspurgte deltagere i spørgeskemaundersøgelsen. Som Figur 4.7 på side 56 ovenfor viser, angiver i alt 67 %, at ingen/mindre social interaktion i høj grad eller i nogen grad havde betydning for, at de valgte eux-studieåret som fjernundervisningsforløb. Deltagernes svar i spørgeskemaundersøgelsen viser, at det især handler om, at de oplever at lære bedst alene (62 %), eller at de har en psykisk diagnose (39 %). Derudover

angiver 33 % af de adspurgte deltagere, at de ikke er interesseret i at etablere sociale relationer til klassekammerater (Appendiks-tabel C.12).

Det fremgår også af de kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere, at valget af et fjernundervisningsforløb for nogle hænger sammen med, at de ikke trives i et almindeligt klasse- eller holdfællesskab. Det skyldes fx, at de let bliver distraherede, at de har dårlige skole-/uddannelseserfaringer, og/eller at de har psykiske udfordringer eller diagnoser som fx angst eller en opmærksomhedsforstyrrelse, der gør det vanskeligt at indgå i ordinært uddannelsesforløb. Nogle deltagere har prøvet kræfter med andre uddannelser, inden de startede på et fjernundervisningsforløb, og giver udtryk for en oplevelse af at have fundet deres "rette hylde" med et fjernundervisningsforløb. Det skyldes bl.a., at forløbene imødekommer behovet for at kunne fokusere på det faglige uden forstyrrelser. Om det forklarer en af de interviewede deltagere:

” Personligt har jeg svært ved at koncentrere mig i et klasselokale. [...] Det er svært for mig både at fokusere på det sociale og det faglige. Derfor er det en fordel, at jeg kan holde de to ting adskilt og stræbe efter høje karakterer, men finde det sociale uden for uddannelsen. Jeg har lidt social angst, og lokaler med mange mennesker kræver energi og tager fokus fra det faglige.

DELTAGER, EUX-STUDIEÅRET

Det er et perspektiv i de kvalitative interview, at fjernundervisningsforløbene imødekommer en gruppe af deltagere, som måske ellers ikke ville have fået en uddannelse eller være kommet videre i uddannelsessystemet, hvilket bliver uddybet i det følgende afsnit.

Fjernundervisningsforløbene medvirker til, at nogle kommer videre med en uddannelse, som de måske ellers ikke ville være kommet videre med

Evalueringen viser, at fjernundervisningsforløbene er medvirkende til, at nogle kommer videre med en uddannelse, som de måske ellers ikke ville være kommet videre med. Det fremgår af de kvalitative interview med ledere og undervisere, at forløbene griber nogle af dem, der af forskellige årsager ikke kan finde sig til rette i et ordinært tilstedeværelsesforløb, eller hvis livssituation ændrer sig. Der kan fx være tale om deltagere, der har behov for at styrke deres faglige selvtillid, inden de er klar til at deltage i tilstedeværelsesundervisning, ifølge de interviewede ledere. Fjernundervisningsforløbene vurderes således at være et vigtigt tilbud for nogle, men samtidig ikke et tilbud, der passer til alle. I de kvalitative interview med ledere og undervisere fremgår det, at forløbene for nogle deltagere er med til at vende deres indstilling til uddannelse og give dem nogle gode erfaringer med det at være på en uddannelse. Om dette forklarer en underviser:

”Jeg har haft flere, der har fået vendt indstillingen til det med at gå i skole, fordi det faktisk er interessant, og fordi de ikke skal forholde sig til en masse andre folk.

UNDERVISER, EUX-STUDIEÅRET

Derudover giver forløbene mulighed for, at deltagerne kan fortsætte på eux-studieåret, hvis deres livssituation ændrer sig, fx hvis de flytter, eller der opstår sygdom hos dem selv eller i deres familie.

Forløbene kan på den måde være en vigtig brik i fastholdelsen af deltagere ifølge ledere og undervisere. Om dette forklarer en underviser:

”Vi får elever uddannet, som ellers ikke ville have taget uddannelsen. Vi har elever i fysiske klasser, som enten flytter, eller hvor der opstår sygdom. Fjernundervisningen giver mulighed for, at de alligevel kan fortsætte. Det gør noget godt for fastholdelsen, hvis deres livssituation ændrer sig.

UNDERVISER, EUX-STUDIEÅRET

4.3 Begrundelser for at udbyde fjernundervisning

De følgende afsnit belyser institutionernes begrundelser, hvorfor de benytter sig af fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning. Afsnittene belyser desuden potentialerne ved fjernundervisning mht. fleksibilitet i holdoprettelse samt geografisk dækning af udbud. Samtidig behandles udfordringerne ved fjernundervisning mht. det lærepladsopsøgende arbejde. Afsnittene bygger på kvalitative interview med ledere og undervisere.

4.3.1 Baggrund for at udbyde fjernundervisning

Baggrunden for, at institutionerne er begyndt at udbyde eux-studieåret som fjernundervisningsforløb, er overordnet set, at de ønsker at følge med udviklingen, fordi de oplever, at der er en målgruppe for fjernundervisning, og samtidig ønsker at opbygge kompetencer til også at kunne tilbyde fjernundervisning inden for andre fag og/eller (dele af) uddannelser, ifølge de interviewede ledere. At udbyde eux-studieåret som fjernundervisning er således et led i at blive mere bæredygtig som organisation og at kunne overføre erfaringerne fra forløbene til andre dele af organisationen. Om dette forklarer en af de interviewede ledere:

”Økonomi har ikke været styrende for motivationen for at udbyde fjernundervisning. Vi forventer ikke at være økonomisk rentable før om nogle år. Det, der har været styrende, er elevernes behov og forestillingen om potentialerne i den virtuelle undervisning bredt set. Det er en organisatorisk investering i kvalitet og i et større udbud, der primært har ligget til grund for at udbyde fjernundervisning.

LEDER, EUX-STUDIEÅRET

I forlængelse heraf har baggrunden for at udbyde eux-studieåret som fjernundervisning på flere af institutionerne været, at man har kunnet se et behov for denne type forløb – det gælder særligt blandt voksne personer. Flere af institutionerne har oplevet at få henvendelser med konkrete forespørgsler på denne type forløb grundet den fleksibilitet, forløbene medfører. Det gælder fx henvendelser fra voksne kvinder med små børn. Det gælder desuden på tværs af institutionerne, at økonomi ikke har været styrende for, at de er begyndt at udbyde eux-studieåret som fjernundervisning. På trods af dette er det et perspektiv blandt lederne, at fjernundervisningsforløbene burde udløse

samme taxametertilskud som den ordinære tilstedeværelsesundervisning. På fjernundervisningsforløb modtager institutionerne 75 % af det ordinære undervisningstaxameter, og der ydes ikke bygningstaxameter. Om dette forklarer en af de interviewede ledere:

”Det er en af mine kæpheste, at taksten burde være den samme som for tilstedeværelsesundervisning. Det er dyrere at køre fjernundervisning, selvom vi stadig investerer i udstyr, support osv. Jeg kan ikke se, hvorfor det skal afregnes til en lavere pris. Det er ikke en god forretning at lave fjernundervisning. Vi har dog fundet et setup, der fungerer.

LEDER, EUX STUDIEÅRET

Det skal nævnes, at taxametrene i 2016 blev nedjusteret, da en analyse viste, at institutionerne brugte færre midler på at gennemføre fjernundervisning end på at gennemføre tilstedeværelsesundervisning.

4.3.2 To hovedbegrundelser for at udbyde fjernundervisning

Evalueringen viser, at institutionerne benytter sig af fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning af to primære grunde:

- At imødekomme en bredere målgruppe
- At få mulighed for større fleksibilitet i holdoprettelse.

De to hovedbegrundelser vil blive uddybet i de følgende afsnit.

Imødekommelse af en bredere målgruppe

Ifølge de interviewede ledere og undervisere er en af hovedbegrundelserne for, at institutionerne benytter sig af fjernundervisning, at de ønsker at imødekomme en bredere målgruppe. Det gælder bl.a. deltagere, der har brug for et mere fleksibelt uddannelsesudbud pga. deres livssituation, hvilket også fremgår af deltagernes begrundelser for at vælge forløbene. Her kan der fx være tale om deltagere med et familieliv og børn eller et job ved siden af uddannelsen. På flere af institutionerne har man, som tidligere nævnt, mange kvindelige voksne fjernundervisningsdeltagere med små børn, som bl.a. bruger uddannelsen til at omskole sig og skifte branche. På flere af institutionerne har man med muligheden for fjernundervisningen desuden ønsket at imødekomme en gruppe af deltagere, som man oplever at tilstedeværelsesundervisningen har svært ved at gribe. Det gælder deltagere med diverse sociale og personlige udfordringer, herunder deltagere med forskellige typer af diagnoser. Der kan også være tale om personer bosiddende i udlandet eller med et job, de skal varetage ved siden af.

Mulighed for større fleksibilitet i holdoprettelse og fagudbud

Evalueringen viser, at institutionerne bl.a. benytter sig af fjernundervisning på grund af muligheden for større fleksibilitet i holdoprettelse. Det gælder både muligheden for at oprette hold trods få tilmeldte deltagere, muligheden for hyppigere optag end på hold med tilstedeværelsesundervisning og muligheden for at tilbyde flere fag.

Mulighed for at oprette små hold

Muligheden for at oprette hold med få deltagere skyldes, at der fra institutionernes side ikke er fastsat en nedre grænse for antallet af deltagere pr. fjernundervisningshold. Der er eksempler på hold med ned til fem deltagere. Grundet muligheden for at oprette hold trods få tilmeldte deltagere benytter nogle institutioner sig af at oprette rene voksenhold på fjernundervisningsforløbene for at give deltagerne en oplevelse af at være i et fællesskab med andre ligesindede. Det er desuden et perspektiv blandt de interviewede ledere, at det har sine fordele at have hold med få deltagere, fordi man som underviser har mulighed for at være i tæt kontakt med deltagerne.

Halvårligt optag er mest udbredt blandt institutionerne

På tre af institutionerne har man et halvårligt optag på fjernundervisningsforløbene, mens man på en enkelt af institutionerne kun optager deltagere én gang om året. Det er et perspektiv blandt en af de interviewede ledere fra en af de institutioner, der har et halvårligt optag, at man fra institutionens side som udgangspunkt gerne ville kunne tilbyde et rullende optag for at imødekomme dem, der ønsker optagelse på vilkårlige tidspunkter af året. Lederen vurderer dog, at de faste eksamens-tidspunkter to gange årligt (sommer/vinter) udgør en barriere for et mere løbende optag. Det er desuden et perspektiv blandt de interviewede ledere, at et halvårligt optag timingmæssigt kan være en udfordring for deltagere, der gerne vil læse videre efterfølgende, fordi de får en periode på et halvt år, hvor de skal vente på studiestart. En af de interviewede ledere forklarer, at hans institution tidligere optog nye fjernundervisningsdeltagere hver måned, men at man gik over til et halvårligt optag, fordi det blev for svært at få til at fungere i forbindelse med både eksaminer og erhvervs-områdeprojektet.⁸

At kunne tilbyde flere forskellige fag

Det er desuden et perspektiv blandt de interviewede ledere, at institutionerne benytter sig af fjernundervisning for at kunne tilbyde flere forskellige fag, end det havde været muligt ved udelukkende at udbyde tilstedeværelsesundervisning. Det skyldes, at institutionerne kan samle deltagere på tværs af lokationer i ét hold. En af de interviewede ledere forklarer om fordelene ved at kunne tilbyde en bredere palette af fag med fjernundervisningen:

⁸ Deltagerne udarbejder et skriftligt erhvervsområdeprojekt efter afslutningen af erhvervsområdeforløbene. I erhvervsområdeprojektet fordyber deltagerne sig i et selvvalgt område, som belyses praktisk, teoretisk og empirisk ved hjælp af to af elevens fag, hvoraf mindst ét skal være på mindst B-niveau og mindst et være et merkantilt fag. Kilde: <https://emu.dk/sites/default/files/2022-03/220315-Vejledning-til-erhvervsomraadet--EUX--marts-2022.pdf>.

” Fjernundervisning kan hjælpe til at skabe et attraktivt tilbud. Fx vil jeg gerne tilbyde finansiering som fag. Men det har jeg ikke volumen til på de enkelte lokationer. Men hvis jeg samler eleverne på tværs af lokationer i et fjernundervisningsforløb, kan det lade sig gøre at opnå en nødvendig volumen.

LEDER, EUX-STUDIEÅRET

4.3.3 Fjernundervisningsdeltagere får samme hjælp og støtte til lærepladssøgning som deltagere på tilstedeværelseshold

Evalueringen viser, at de interviewede ledere og undervisere vurderer, at fjernundervisningsdeltagerne får samme hjælp og støtte til lærepladssøgningen som deltagere på tilstedeværelseshold. Det er dog ikke alle deltagere, der ønsker en læreplads efter studieåret.⁹ De kvalitative interview viser, at dem, der ønsker en læreplads, har haft let ved at finde en. Det skyldes bl.a., at de ofte er afklarede med, hvor de gerne vil søge hen. De, der omvendt ikke ønsker en læreplads, har enten planer om at læse videre eller komme i job, hvilket også fremgår af Figur 4.655.

På nogle af institutionerne er der en lærepladskonsulent specifikt tilknyttet fjernundervisningen, mens lærepladskonsulenterne på andre institutioner går på tværs af fjernundervisningen og tilstedeværelsesundervisningen. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 83 % af fjernundervisningsdeltagerne, at deres undervisere har vejledt dem om lærepladssøgning (Appendiks-tabel C.23). De interviewede deltagere vurderer på samme måde, at de er tilfredse med den hjælp og vejledning, de har fået fra deres institution til at finde en læreplads. Det gælder fx hjælp til at skrive ansøgninger. Der ligger typisk kontaktoplysninger på institutionens lærepladskonsulent og forskellige materialer om lærepladssøgning på institutionens LMS-plattform. Det kan fx være en video om, hvordan deltagerne opretter en profil på lærepladsen.dk. Derudover er der forskellige eksempler på aktiviteter, der understøtter deltagernes lærepladssøgning. Det gælder fx:

- Hjælp til at skrive ansøgninger, lave et CV eller forberede sig til ansættelsessamtaler
- Individuelle samtaler med en lærepladskonsulent
- Deltagelse i oplæg, der kan inspirere til forskellige jobmuligheder
- Virtuelle 360 graders virksomhedsbesøg
- Deltagelse i jobbørser, hvor virksomheder inviteres ind på institutionen
- Speeddating arrangementer, hvor deltagere og virksomheder har mulighed for at møde hinanden fysisk på institutionen.

Der er også eksempler på, at de aktiviteter, der knytter sig til lærepladssøgningen, indgår som en integreret del af undervisningen. Eksempelvis er der deltagere, der i den første studieuge skal lave

⁹ Frafald efter studieåret er en kendt problematik på de merkantile eux-forløb. Det kan derfor ikke kobles direkte til fjernundervisningsforløbene.

en opgave omkring deres CV. Her indgår en video, hvor en lærepladskonsulent fortæller om at lave et CV. Forberedelsen til at søge en læreplads sker desuden i den løbende dialog mellem undervisere og deltagere.

Institutionerne gør en indsats for at skaffe lærepladsser til ikke-lokale deltagere – men det er ikke uden udfordringer

Det er ikke alle fjernundervisningsdeltagere, der er bosat tæt på den institution, hvor de følger eux-studieåret, jf. afsnit og Figur 4.5 på side 55 om afstand fra bopæl til fjernundervisningsudbyder. Evalueringen viser, at institutionerne gør en indsats for at skaffe lærepladser til de deltagere, der er bosat uden for institutionens geografiske nærområde,¹⁰ men at det ikke er uden udfordringer. Det skyldes bl.a. institutionernes manglende kendskab til virksomhederne i deltagernes lokalområde samt konkurrenceparametre institutionerne imellem. Institutionernes lærepladskonsulenter har typisk et stort kendskab til det lokale netværk af virksomheder og laver fortrinsvist opsøgende arbejde i institutionens lokalområde. Derfor kan det være en udfordring for lærepladskonsulenterne at hjælpe de fjernundervisningsdeltagere, der er bosat langt væk fra institutionens geografiske nærområde med at skaffe en læreplads. Om dette siger en af de interviewede ledere:

”En udfordring er, at vi kan have deltagere fra hele landet og udlandet. De lærepladskonsulenter, vi har, er meget fokuserede på vores område. Så der er de jo nødt til at hjælpe deltagerne videre. Hvem skal de tage kontakt til der? Og det er jo egentlig noget, vi som skole betaler for, hvis deltageren ikke får den læreplads.”¹¹

LEDER, EUX-STUDIEÅRET

På trods af institutionernes manglende kendskab til de lokale virksomheder og lærepladser viser evalueringen dog, at institutionerne generelt er opmærksomme på, at der er et behov for at opbygge et samarbejde med lærepladskonsulenterne fra de institutioner, der ligger i deltagernes lokalområde for at give ikke-lokale deltagere samme betingelser for at finde en læreplads som de øvrige deltagere. Institutionerne gør i øvrigt brug af forskellige tiltag til at understøtte ikke-lokale deltagere i deres lærepladssøgning, herunder:

- Ansættelse af en lærepladskonsulent, som har fokus på at brede institutionens virksomhedsnetværk ud til andre dele af landet
- Indgåelse af samarbejdsaftaler med andre udbydere af merkantile uddannelser om at skaffe lærepladser til deltagere bosat uden for institutionernes lokalområder
- Aftale med faglige udvalg om, at fjernundervisningsdeltagere kan deltage i virksomhedsbesøg i deltagernes lokalområde¹²

10 Dette må formodes at være en relativt stor andel af deltagerne, da 72 % af deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen angiver, at de ikke er bosat inden for deres institutions geografiske nærområde.

11 Jf. måltal om lærepladser i trepartsaftalen om flere lærepladser og entydigt ansvar fra november 2020: <https://www.uvm.dk/trepart/trepart-om-flere-laerepladser-og-entydigt-ansvar/nationale-maalsaetninger-for-indgaaelse-af-uddannelsesaftaler>

12 Det bør nævnes, at institutionerne gerne må aftale virksomhedsbesøg uden de faglige udvalgs tilladelse.

- Lærepladskonsulenterne på den institution, hvor deltagerne følger et fjernundervisningsforløb orienterer sig i, hvilke lærepladsopslag der er i deltagerens lokalområde, samt laver lister over godkendte lærepladser og opfordrer deltagerne til at melde sig ind i lokale Facebookgrupper o.l., hvor der lægges lærepladsopslag op.

Konkurrenceparametre kan spænde ben for lærepladssøgningen

Ud over de udfordringer, der kan være forbundet med at skaffe ikke-lokale fjernundervisningsdeltagere en læreplads, vurderer de interviewede ledere og den interviewede lærepladskonsulent også, at det er en udfordring, at konkurrenceparametre institutionerne imellem kan spænde ben for lærepladssøgningen. Det skyldes, at der er en uskreven regel om, at institutionerne ikke konkurrerer med institutioner uden for deres lokalområde om at skaffe lærepladser til deltagerne ved at tage kontakt til virksomheder med henblik på en lærepladsaftale ifølge lederne og lærepladskonsulenten. Det vurderes således at være en barriere, at institutionerne er i konkurrence med hinanden om at skaffe lærepladser til deltagerne. Om dette forklarer den interviewede lærepladskonsulent:

” Vi ser hinanden som konkurrenter, men vi skal samarbejde om deltagerne. Vi har taget hul på det ligeså stille, men det tager tid. Det er et nyt mindset at have fokus på deltagerne, der ikke er fra ens egen institution. Vi skal også servicere virksomhederne. Hvis en virksomhed ringer til os, må vi gerne hjælpe med at finde en deltager, men vi må ikke selv kontakte virksomhederne uden for vores lokalområde.

LÆREPLADSKONSULENT, EUX-STUDIEÅRET

4.1 Tilrettelæggelse og vurdering af fjernundervisningen

I dette afsnit belyses tilrettelæggelsen af fjernundervisningsforløbene samt deltagerens vurdering af undervisningen og deres udbytte heraf. Afsnittet bygger på kvalitative interview med ledere, undervisere og deltagere samt kvantitative data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagerne.

4.1.1 Forløbenes organisering afhænger af antallet af deltagere, og hvor etablerede forløbene er

På tidspunktet for evalueringen udbydes eux-studieåret som fjernundervisningsforløb på fire institutioner. Der er dog stor forskel på, i hvor lang tid de enkelte institutioner har udbudt forløbene, og dermed også hvor veletablerede forløbene er. På to af institutionerne er der tale om et meget nyt tilbud, som fortsat er under udvikling. Det afspejles både i et meget begrænset antal deltagere på forløbene samt i en mere afprøvende tilgang til forløbenes tilrettelæggelse. På de to øvrige institutioner er der tale om mere veletablerede forløb, hvor man dermed også har gjort sig flere erfaringer. Der er samtidig en større deltagervolumen på disse forløb samt et mere fast format for forløbene. Hvor veletablerede forløbene er, har betydning for ledelsens involvering i bl.a. tilrettelæggelse og kvalitetssikring af undervisningen, hvilket uddybes i de følgende afsnit.

Institutioner med mange deltagere har undervisere dedikeret til fjernundervisning

Evalueringen viser, at underviserteamene på fjernundervisningsforløbene varierer meget i størrelse og afhænger af antallet af tilmeldte deltagere. Institutioner med få deltagere (under ti) har fem-seks undervisere tilknyttet forløbene, hvoraf størstedelen af underviserne også underviser på tilstedeværelsesforløb. På institutioner med mange deltagere (50-300 deltagere) er underviserteamsne udelukkende tilknyttet fjernundervisningsforløbene. På disse institutioner består underviserteamet omkring fjernundervisningsforløbene af op til 14 undervisere, der er enten fuldtids- eller deltidsansatte. Underviserne sparrer med hinanden i fagteams. Institutionerne har forskellige praksisser for, hvordan undervisere tilknyttes fjernundervisningsforløbene.

4.1.2 Underviserne skal være strukturerede og have stærke relationelle kompetencer

Det er en udbredt vurdering blandt de interviewede ledere og undervisere, at det kræver noget andet at undervise på et fjernundervisningsforløb end på et tilstedeværelsesforløb. Det fremhæves bl.a. som centralt, at man som underviser er meget struktureret. Dels skal forløbene tilrettelægges ud fra en fast struktur, som er genkendelig for deltagerne, og som tydeliggør, hvad der er af forventninger i forbindelse med afleveringer. Dels skal underviserne evne at planlægge langt ud i fremtiden og fx sørge for, at opgaver og materialer er tilgængelige for deltagerne i god tid, før et modul går i gang. Det er ligeledes ledernes og underviserens vurdering, at man som underviser skal være en god formidler og have de rette relationelle kompetencer til at etablere gode relationer til deltagerne – trods den fysiske afstand. Endelig er det vurderingen, at man som underviser skal have lyst til at sætte sig ind i den tekniske del af undervisningen og være interesseret i at bruge og udforske de muligheder virtuelle medie giver – uden nødvendigvis at være en superbruger.

4.1.3 Fjernundervisningen tilrettelægges ud fra en fast struktur med både synkrone og asynkrone elementer

Fjernundervisningen er kendetegnet ved at følge en fast struktur både for fagenes placering og fordelingen af synkrone og asynkrone elementer. Institutionerne har alle valgt at tilrettelægge forløbene, så deltagerne enten har ét fag pr. dag eller ét fag i en længere periode ad gangen, fx i én eller flere uger, dvs. en modulopbygning. Hvert fag er i store træk opbygget på samme måde for at skabe genkendelighed for deltagerne. Oftest er hvert fag eller modul i faget tilrettelagt i tre dele: 1) en opstart, 2) deltagerne arbejder selvstændigt, 3) aflevering og evt. en fælles opsamling.

- **Opstart:** Hvert fag startes som oftest op synkront, hvor underviserne præsenterer det kommende forløb – eller dagens opgaver. Der kan også indgå små præsentationer af teori eller tilsvarende fra underviseren. På én af institutionerne er der ikke en synkron opstart af et fag. Deltagerne modtager i stedet et skriftligt velkomstbrev forud for hvert fag, som beskriver fagets indhold.
- **Selvstændigt arbejde:** Deltagerne arbejder herefter selvstændigt med opgaverne. Der er på alle institutionerne mulighed for løbende at kontakte underviseren, hvis man har spørgsmål. På én institution har de én egentlig virtuel studiecafe, som foregår synkront, hvor underviseren er til rådighed ved eventuelle spørgsmål.

- **Opgave og opsamling:** Hvert fag eller modul i faget afsluttes med en opgave, som enten skal afleveres skriftligt eller præsenteres mundtligt for underviseren (virtuelt eller telefonisk). Hvis deltagerne ikke afleverer opgaven inden for den angivne deadline, registreres det som fravær. Nogle undervisere afslutter faget med en frivillig fælles synkron opsamling.

Brug af platforme og undervisningsmaterialer

Underviserne gør brug af en variation af forskellige undervisningsmaterialer, der er tilgængelige online. Deltagerne har oftest grundbøger tilgængelige i System og har derudover adgang til supplerende materialer på institutionens egen platform (Moodle eller Microsoft Teams). Der er også eksempler på undervisere, som bruger andre platforme til inddragelse af fx videoer/film, herunder dokumentarer og interaktive øvelser. Nogle underviser udvikler desuden deres egne materialer. På en af institutionerne har underviserne desuden adgang til et lokale, hvor de kan filme videoer til undervisningen.

Mængden af synkrone aktiviteter varierer på tværs af institutioner og fag

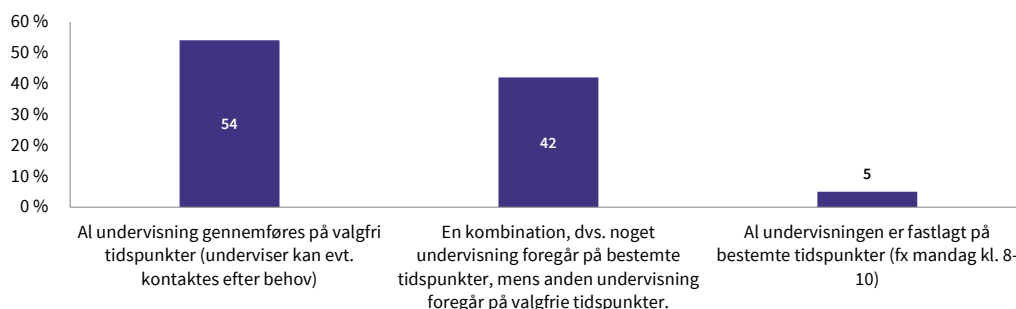
Som tidligere nævnt er der stor forskel på, hvor langt institutionerne er med tilrettelæggelsen af deres fjernundervisningsforløb. Konklusionerne i de følgende afsnit skal derfor ses i lyset af denne store variation. Evalueringen viser, at der er stor forskel på, i hvor stort et omfang der indgår synkrone aktiviteter i forløbene. I de kvalitative interview vurderer nogle ledere, at synkrone aktiviteter fylder omkring 20 % på forløbene, mens andre vurderer, at de fylder omkring 50 %. På en af institutionerne har man et krav om to timers synkrone aktiviteter om dagen – dog afhængigt af dagens indhold.

De synkrone aktiviteter foregår både i plenum og 1:1 mellem underviser og deltager. Mængden af synkrone aktiviteter afhænger både af underviserens vurdering af deltagerens behov og behovet i det enkelte fag. Fx vurderer nogle af de interviewede undervisere, at der er behov for flere synkrone aktiviteter i fag, hvor deltagerne skal øve deres mundtlighed, fx sprogfag og dansk. På flere af institutionerne er der krav om et bestemt antal vejledningssamtaler mellem undervisere og deltagere, som foregår telefonisk eller virtuelt. Underviserne vurderer, at disse samtaler er vigtige – både for at sikre en god relation til deltagerne og for at kunne følge med i deres læreproces og trivsel.

I spørgeskemaundersøgelsen angiver 54 % af deltagerne, at al deres undervisning er tilrettelagt, så den gennemføres på valgfri tidspunkter (asynkron undervisning), men hvor undervisere evt. kan kontaktes. 42 % angiver, at deres undervisning er en kombination, hvor noget undervisning foregår på bestemte tidspunkter (synkront), mens anden undervisning foregår på valgfrie tidspunkter (asynkront). 5 % af deltagerne svarer, at al undervisning er fastlagt på bestemte tidspunkter. Dette fremgår af figuren herunder.

Figur 4.8

Hvordan er fjernundervisningen på eux tilrettelagt? (n = 183)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Det fremgår af de kvalitative interview, at nogle undervisere har fokus på at understøtte fællesskabet og samarbejdet blandt deltagerne gennem forskellige synkrone aktiviteter. Der er fx undervisere, som opfordrer deltagerne til at løse opgaver i grupper. Gruppearbejdet er dog frivilligt, og der er stor forskel på, hvorvidt deltagerne gør brug af denne mulighed. Dette skyldes, at deltagerne ofte vælger et fjernundervisningsforløb, fordi de har brug for den fleksibilitet, forløbene giver. Der er også eksempler på, at underviserne tager initiativ til at mødes fysisk i starten af forløbet for at få sat ansigter på hinanden. Det er dog vanskeligt for deltagere, der bor langt væk fra institutionen at deltage i denne type arrangementer.

4.1.4 Stort fokus på en god relationen mellem deltager og underviser

Der er generelt stort fokus på at opbygge gode og tillidsfulde relationer mellem undervisere og deltagerne på fjernundervisningsforløbene. Flere af de interviewede undervisere vurderer, at en personlig relation er vigtig for at sikre deltagerens gennemførelse. Flere af dem bruger derfor meget tid på individuel dialog med den enkelte deltager – også uden for normal arbejdstid. Der er dog forskel på, i hvilken grad underviserne oplever at lykkes med at etablere en god relation til deltagerne. Nogle undervisere oplever, at de ikke har samme nærhed med deltagerne som på de fysiske forløb, mens andre undervisere oplever, at de kender deltagerne endnu bedre og har en tættere relation til dem, end det er tilfældet med deltagerne på de fysiske forløb. De interviewede deltagere vurderer også, at det er vigtigt, at de har en god relation til deres undervisere. De fortæller bl.a., at det er vigtigt for at fastholde deres motivation. En deltager fortæller bl.a., at underviserens interesse var en vigtig faktor i at få hende gennem forløbet:

”Det betyder meget, at man kan mærke, at underviserne gerne vil os – og vil have os igennem. Jeg er ikke bare en brik. Jeg er nok ikke den eneste, som føler, at det kan være svært at gå i skole. Underviserne rækker ud og hjælper en igennem. Det betyder meget for mig.

DELTAGER, EUX-STUDIEÅRET

På nogle institutioner har man sat en begrænsning for antallet af deltagere på fjernundervisningsholdene på maks. 30 deltagere, for at underviseren kan favne alle deltagerne individuelt. Dette vurderes at være vigtigt for at sikre den enkelte deltagers trivsel og læring.

4.1.5 Feedbackens form og omfang afhænger i høj grad af det konkrete fag og den enkelte deltagers behov

Både de interviewede undervisere og ledere vurderer, at der gives samme mængde feedback på fjernundervisningsforløbene som på tilstedeværelsesforløb. Feedbacken foregår dog i højere grad som en skriftlig tilbagemelding på konkrete opgaver og i mindre grad som fælles mundtlig feedback på fjernundervisningsforløbene. Der er dog også eksempler på, at underviserne giver mundtlig feedback på fjernundervisningsforløbene – enten direkte til deltageren eller som lydfil. Feedbacken sker på baggrund af en skriftlig aflevering eller en mundtlig præsentation.

Graden af mundtlig feedback afhænger meget af den enkelte underviser, hvilket fag de underviser i, samt deltagernes behov. I de humanistiske fag, hvor der er mere fokus på mundtlighed, er mundtlig feedback mere udbredt end i de øvrige fag. Derudover efterspørger nogle deltagere specifikt en mundtlig uddybning af den skriftlige feedback eller de karakterer, de har fået. Mængden af individuel feedback kan således også afhænge af den enkelte deltagers behov, og hvor opsøgende den enkelte er. Om dette forklarer en underviser:

”Det varierer, hvor ofte vi er i kontakt med deltagere. For nogle er det flere gange om ugen, for andre kan der gå en måned. Nogle kontakter os hele tiden, andre stryger bare igennem. De har ikke nogen spørgsmål, det kører bare.

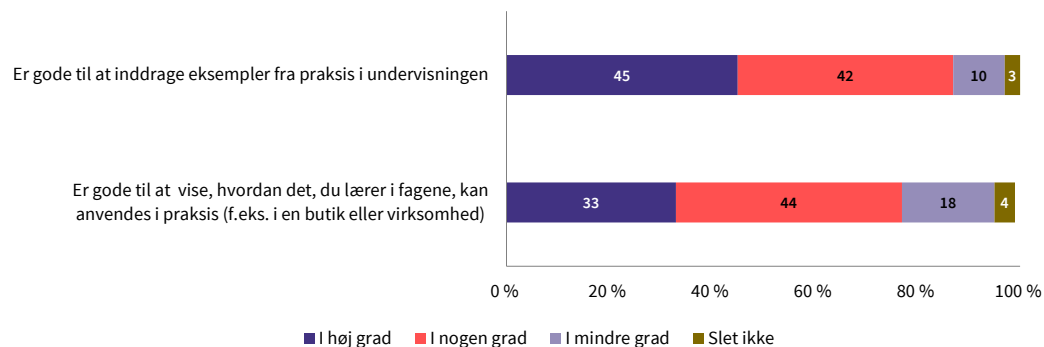
UNDERVISER, EUX-STUDIEÅRET

I spørgeskemaundersøgelsen angiver i alt 94 % af de adspurgte deltagere, at de i høj grad (61 %) eller i nogen grad (33 %) får løbende feedback af deres undervisere (Appendiks-tabel C.16). I de kvalitative interview understreger deltagerne, at der er stor forskel på, hvor meget feedback de får fra de forskellige undervisere. Samtidig vender nogle undervisere hurtigt tilbage med feedback, mens andre undervisere er længere tid om det.

4.1.6 Cases, virksomhedsbesøg og simulationsøvelser bringer praksis ind i fjernundervisningsforløbene

Det fremgår af de kvalitative interview med undervisere, at de bruger forskellige greb til at inddrage praksis i fjernundervisningsforløbene. Det gælder bl.a. inddragelse af cases og simulationsprogrammer, hvor deltagerne fx kan oprette deres egen virksomhed. Herudover inddrager deltagerne selv konkrete virksomheder og praksisrettede udfordringer i erhvervsområdeprojektet. I spørgeskemaundersøgelsen angiver i alt 87 % af de adspurgte deltagere, at underviserne i høj grad (34 %) eller i nogen grad (42 %) er gode til at inddrage eksempler fra praksis i undervisningen. Derudover angiver i alt 77 % af de adspurgte deltagere, at de oplever, at deres undervisere er gode til at vise, hvordan det, de lærer i undervisningen, kan anvendes i praksis, hvilket fremgår af figuren herunder.

Figur 4.9
I hvilken grad oplever du, at underviserne på fjernundervisningsforløbet på eux...:
(n = 183)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

I de kvalitative interview vurderer underviserne, at det kan være udfordrende at praksisrette fjernundervisningsforløbene, fordi de gymnasiale læreplaner for fagene skal følges. Det er samtidig ikke vurderingen, at bekendtgørelserne altid lægger op til at inddrage emner, som er relevante i en merkantil kontekst. Dette er dog en velkendt problematik på eux-studieåret, som også gør sig gældende på forløb med fysisk tilstedeværelse.

4.1.7 Undervisningen evalueres på samme måde som tilstedeværelsesundervisning

Evalueringen viser, at fjernundervisningsforløbene evalueres på samme måde som den fysiske tilstedeværelsesundervisning. Dvs. at deltagerne bliver bedt om at svare på et spørgeskema ved afslutningen af et forløb, hvor de får mulighed for at vurdere undervisningen. Ud over de skriftlige evalueringer er der også eksempler på institutioner, der interviewer deltagere om deres vurdering af forløbene. På en af institutionerne holder lederen et møde med fjernundervisningsdeltagerne hvert halve år og får feedback på undervisningen, som så efterfølgende videregives til underviserne. Der er eksempler på, at institutionerne bruger deltagernes evalueringer til justering af undervisningen. Det gælder fx, at fagene tænkes mere sammen, at der indgår flere collaborative elementer i undervisningen, et større fokus på at træne deltagernes mundtlighed, samt at der skæres ned i antallet af skriftlige afleveringer. Det er gennemgående på tværs af intuitionerne, at underviserne ikke har deltaget i nogen former for kompetenceudvikling i kraft af deres rolle som fjernundervisere.

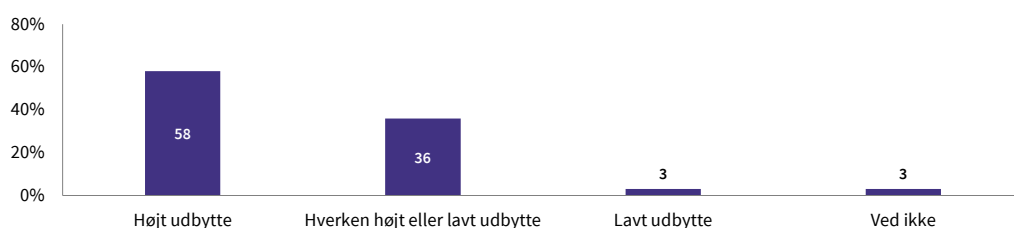
4.2 Deltagernes vurdering af fjernundervisningen

I dette afsnit belyses deltagernes vurdering af fjernundervisningen, herunder bl.a. hvordan de vurderer den feedback, de får, kontakten med underviseren og deres faglige udbytte af undervisningen. Afsnittet bygger på kvalitative interview med deltagerne samt data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere.

4.2.1 Størstedelen af deltagerne oplever et højt fagligt udbytte

Evalueringen viser, at deltagerne generelt oplever at få et højt fagligt udbytte af fjernundervisningsforløbene. Størstedelen (58 %) af de adspurgte deltagere vurderer, at de har et højt udbytte. 36 % af deltagerne vurderer, at de hverken har lavt eller højt fagligt udbytte. En mindre gruppe på 3 % vurderer, at de har et lavt fagligt udbytte. Derudover er der 3 %, som svarer "Ved ikke" til spørgsmålet. Figuren herunder viser deltagerenes vurdering af deres faglige udbytte af fjernundervisningen.

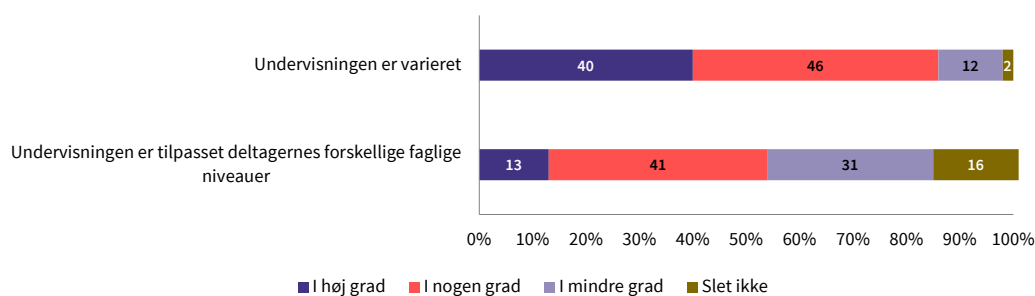
Figur 4.10
Hvordan vurderer du dit faglige udbytte af undervisningen som fjernundervisning på eux? (n = 183)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

I spørgeskemaundersøgelsen angiver størstedelen (95 %) af deltagerne ligeledes, at de i enten høj grad eller nogen grad oplever, at undervisningen god (Appendiks-tabel C.19). Evalueringen viser, at undervisningen vurderes som relativt varieret, men at den ikke i alle tilfælde er tilpasset den enkeltes faglige niveau. I spørgeskemaundersøgelsen svarer i alt 86 % af de adspurgte deltagere, at undervisningen i høj grad (40 %) eller i nogen grad (46 %) er varieret, hvilket figuren herunder illustrerer. Figuren viser samtidig, at 54 % af deltagerne vurderer, at undervisningen er tilpasset deltagerenes forskellige faglige niveauer i høj grad (13 %) eller i nogen grad (41 %). Det vil samtidig sige, at næsten halvdelen (47 %) af deltagerne vurderer, at undervisningen i mindre grad eller slet ikke er tilpasset deltagerenes forskellige faglige niveauer.

Figur 4.11
I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til fjernundervisningen på eux? (n = 183)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

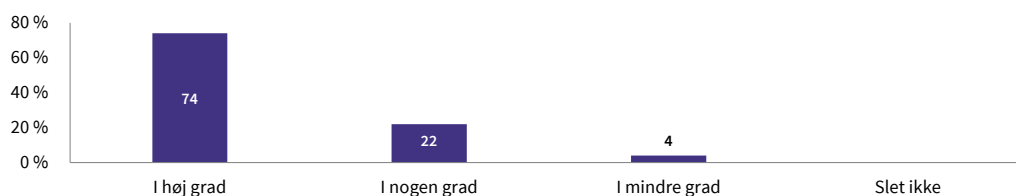
Note: Figuren viser afrundede procentandele. Totalen summer derfor ikke nødvendigvis til 100 %.

4.2.2 Langt størstedelen af deltagerne trives med fjernundervisning

Det fremgår desuden af spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagerne, at deltagerne generelt trives med at tage eux-studieåret som fjernundervisningsforløb. 74 % svarer, at de i høj grad trives med forløbet, mens 22 % svarer, at de i nogen grad trives med forløbet. Kun 4 % af de adspurgte deltagere angiver, at de i mindre grad trives med forløbet. Det fremgår af figuren herunder. Den høje tilfredshed med forløbene skal dog ses i lyset af, at man må formode, at de deltagere, der ikke har været tilfredse, er faldet fra. Derudover må resultaterne tages med det forbehold, at mange af dem, der vælger eux-studieåret som et fjernundervisningsforløb, har et klart formål med, hvad de skal bruge uddannelsen til, hvilket også må formodes at påvirke deres tilfredshed i en positiv retning.

Figur 4.12

I hvilken grad trives du med at tage eux som fjernundervisning? (n = 183)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

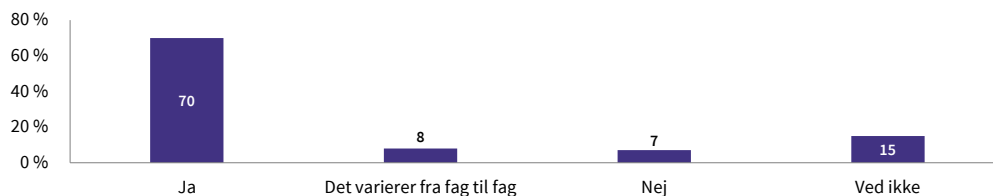
Det er også et udbredt perspektiv blandt de interviewede deltagere, at de trives med at tage eux-studieåret som fjernundervisningsforløb. De påpeger dog også, at studieåret er et intensivt forløb, som kræver meget selvdisciplin at følge som fjernundervisningsforløb.

4.2.3 Deltagerne oplever underviserne som tilgængelige

De interviewede deltagere vurderer generelt, at de har en god relation til deres undervisere, og at underviserne er tilgængelige. De oplever, at de kan kontakte deres undervisere, hvis de har spørgsmål, og at underviserne generelt er hurtige til at svare. Det kan dog variere fra underviser til underviser, hvor tilgængelige de opleves at være. I spørgeskemaundersøgelsen angiver 70 % af de adspurgte deltagere, at de har mulighed for at mødes med deres undervisere, fysisk eller virtuelt i forbindelse med fjernundervisningen. 8 % svarer, at det varierer fra fag til fag. 7 % svarer nej, og 16 % svarer "Ved ikke". Dette fremgår af figuren herunder.

Figur 4.13

Har du mulighed for at mødes med dine undervisere, fysisk eller virtuelt, i forbindelse med undervisningen på det studiekompetencegivende forløb på eux? (n = 182)

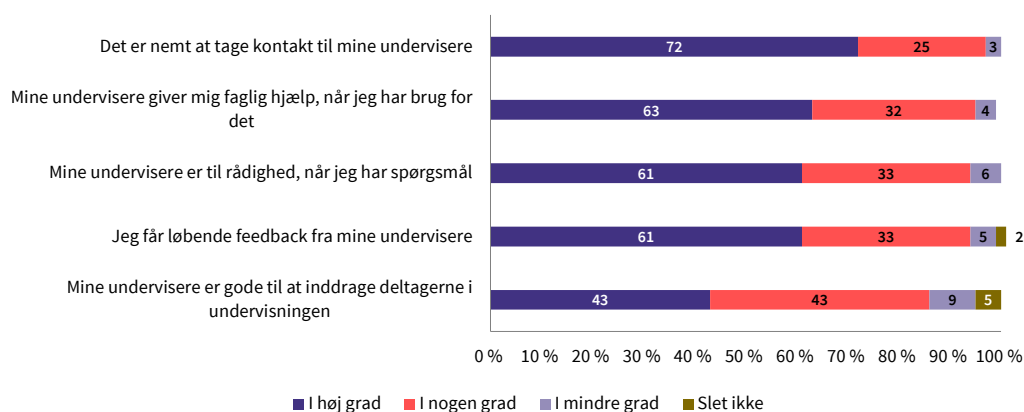
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Missing = 1.

Størstedelen af deltagerne oplever også, at deres undervisere er tilgængelige og giver feedback. Figuren herunder viser fx, at i alt 97 % af de adspurgte deltagere i høj grad (72 %) eller i nogen grad (25 %) oplever, at det er nemt at tage kontakt til deres undervisere. I de kvalitative interview med deltagere nævnes det dog, at det kan være en udfordring, hvis man har et spørgsmål, og undervisere er lang tid om at vende tilbage, da man ikke kan komme videre med det, man sidder med, før man får svar. Det er især en udfordring, hvis man går i stå med en opgave tæt på en afleveringsdeadline. Deltagernes erfaring er dog, at undervisere generelt er forstående i disse situationer og ofte finder en løsning, fx i form af udsættelse af afleveringsfristen eller tilsvarende.

Figur 4.14

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til dine undervisere i fjernundervisningen på eux? I procent. (n = 183)

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

Figuren her over viser også, at størstedelen af de adspurgte deltagere i høj grad eller i nogen grad oplever, at deres undervisere giver dem faglig hjælp, når de har brug for det (i alt 95 %), er til rådighed for spørgsmål (94 %) og løbende giver deltagerne feedback (i alt 94 %). En lidt mindre andel – men stadig langt størstedelen (i alt 86 %) vurderer, at undervisere er gode til at inddrage deltagerne i undervisningen.

Appendiks A – Metode og datagrundlag

I dette appendiks beskrives evalueringens datagrundlag og metode.

Evalueringsspørgsmål

Evalueringen besvarer følgende spørgsmål:

- Hvorfor benytter institutionerne sig af fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning?
- Hvordan tilrettelægger institutionerne fjernundervisningen på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvordan er tilgangen af fjernundervisningsdeltagere til hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvad kendetegner deltagere, der vælger hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux som fjernundervisningsforløb frem for med fysisk tilstedeværelse?
- Hvordan ser frafaldet ud blandt fjernundervisningsdeltagere på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvordan er fjernundervisningsdeltagernes karakterer på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?
- Hvad er deltagernes vurdering af fjernundervisningsforløbene på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?

Metodisk design

Evalueringen bygger på en kombination af kvalitative og kvantitative metoder. Skemaet herunder viser en oversigt over de anvendte metoder og datakilder, og hvordan de bidrager til at besvare de seks evalueringsspørgsmål beskrevet i afsnittet herover. De enkelte metoder udfoldes mere konkret i afsnittene herunder.

Appendiks-tabel A.1
 Undersøgelsesspørgsmål

	Kvalitative interview med ledere	Kvalitative interview med undervisere	Kvalitative interview med deltagere	Institutionernes administrative data	Survey blandt deltagere
Hvorfor benytter institutionerne sig af fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning?	X	X			
Hvordan tilrettelægger institutionerne fjernundervisningen på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?	X	X		X	
Hvordan er tilgangen af fjernundervisningsdeltagere til hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux				X	
Hvad kendetegner deltagere, der vælger hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux som fjernundervisningsforløb frem for med fysisk tilstedeværelse?	X	X	X		X
Hvordan ser frafaldet ud blandt fjernundervisningsdeltagere på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?	X	X		X	
Hvordan er fjernundervisningsdeltagernes karakterer på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?	X	X		X	
Hvad er deltagernes vurdering af fjernundervisningsforløbene på hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux?				X	X

De enkelte metodiske elementer, og hvordan de hver især bidrager til besvarelsen af evalueringsspørgsmålene, beskrives nærmere i de følgende afsnit. Det skal i den forbindelse bemærkes, at data på uddannelsesstatistik.dk ikke gør det muligt at identificere deltagere på fjernundervisningsforløb, og det har derfor været nødvendigt at indsamle data om fjernundervisning via de institutioner, der udbyder fjernundervisningsforløbene.

Dataindsamling på de enkelte institutioner

Der er indsamlet administrative data fra samtlige hf- og eux-institutioner, ligesom spørgeskemaundersøgelsen er udsendt til alle institutioner. Derudover er der gennemført kvalitative interview på udvalgte institutioner. På hf-institutionerne er der gennemført interview med i alt ni ledere, otte undervisere og tre deltagere. På eux-institutionerne er der gennemført interview med i alt fire ledere, otte undervisere og tre deltagere. Dataindsamlingen på de enkelte hf-institutioner og eux-institutioner fremgår af tabel A.2 og A.3 herunder.

Appendiks-tabel A.2

Dataindsamling på hf-institutionerne

Institution	Administrative data	Spørgeskemaundersøgelse	Leder interview	Underviser interview	Deltager interview
Hf-institution 1	X	X	X	X	X
Hf-institution 2	X	X	X	X	X
Hf-institution 3	X	X	X	X	X
Hf-institution 4	X	X	X	X	
Hf-institution 5	X	X	X	X	
Hf-institution 6	X	X	X		
Hf-institution 7	X	X	X		
Hf-institution 8	X	X	X		
Hf-institution 9-26	X	X			

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut (2023).

Note: I alt 26 hf-institutioner udbyder hf-enkeltfag som fjernundervisning.

Appendiks-tabel A.3

Dataindsamling på eux-institutionerne

	Administrative data	Spørgeskemaundersøgelse	Leder interview	Underviser interview	Deltager interview
Eux-institution 1	X	X	X	X	X
Eux-institution 2	X	X	X	X	X
Eux-institution 3	X	X	X	X	X
Eux-institution 4	X	X	X	X	

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut (2023).

Note: I alt fire erhvervsskoler udbyder eux-studieåret som fjernundervisning.

Kvantitativ analyse af institutionernes administrative data vedr. søgning, frafald mv.

EVA har indhentet en række administrative data fra institutionerne om deres fjernundervisningsforløb, som belyser, hvilke tendenser institutionerne oplever i forbindelse med tilgang, frafald og karakterer mv. Helt konkret er institutionerne blevet bedt om at indberette følgende informationer for perioden august 2021-juli 2023.

- **Hvor mange deltagere søgte om optagelse** på hhv. fjernundervisningsforløb og tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse?
- **Hvor mange deltagere er blevet optaget** på hhv. fjernundervisningsforløb og tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse?

- Hvor mange af de optagede deltagere har gennemført forløbet på hhv. fjernundervisningsforløb og tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse?
- Hvad er karaktergennemsnittet i de afsluttende prøver/afsluttende standpunktsprøver for deltagere på hhv. fjernundervisningsforløb og tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse?

Institutionerne har også indberettet omfanget af synkron/asynkron undervisning (angivet i procent). EVA har udarbejdet et skema, som institutionerne har udfyldt med de ovenstående informationer. Da der er forskel på antallet af forløb, som hf-institutionerne starter op, er de blevet bedt om at samle alle deres forløb inden for fire perioder herunder "efterår 2021", "forår 2022", "efterår 2022" og "forår 2023". På merkantil eux har institutionerne indberettet data for de to eux-forløb, som er startet op og gennemført i samme periode – dvs. "august 2021 – juli 2022", "januar 2022 – december 2022" og "august 2022 – juli 2023".¹³

For de merkantile eux-forløb har institutionerne udfyldt et skema for hvert eux-forløb, som gennemføres som fjernundervisning, og et skema med angivelse af eksamensresultater og/eller standpunktskarakterer for hvert fag.¹⁴ Institutionerne har i afrapporteringen skelnet mellem forløb udbudt på de forskellige uddannelser (dvs. kontoruddannelsen med specialer, handelsuddannelsen med specialer osv.). På den måde har EVA haft mulighed for at foretage analyser, som belyser eventuelle forskelle på tværs af uddannelser.

For hf-enkeltfag er der udvalgt i alt seks fag (dansk A, engelsk B, matematik A, kemi C, psykologi B, billedkunst C), som institutionerne har indrapporteret data på. På den måde har EVA haft mulighed for at foretage analyser, som belyser eventuelle forskelle imellem de forskellige fag. Fagene er udvalgt, så der er en vis spredning inden for de faglige hovedområder som fx naturvidenskab, fremmedsprog og kreative fag.

Analyse af institutionernes administrative data

I analysen har der været fokus på at belyse forskellen mellem fjernundervisningsforløb og forløb med fysisk tilstedeværelse både på de enkelte institutioner såvel som på tværs af institutionerne samt geografiske forskelle. Analysen af institutionernes administrative data besvarer følgende spørgsmål:

- **Antal deltagere, der er blevet optaget på forløb tilrettelagt som fjernundervisning i perioden august 2021 – juli 2023**, sammenlignet med deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse.
- **Deltagernes frafald** sammenlignet med deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse.

¹³ Hf-enkeltfag har oftest en varighed på ½ år, mens merkantil eux har en varighed på ca. ét år. Hvis et hf-fag udbydes over ét år, kan institutionerne samle data i maksimalt tre etårige perioder (hvis institutionerne har vinteroptag).

¹⁴ Der gives ikke standpunktskarakterer på hf-enkeltfag. Eksamenskarakter gives kun for de merkantile eux-fag, som er udtaget til eksamen i det pågældende år.

- Deltagernes karakterer i de afsluttende prøver (og for merkantil eux afsluttende standpunktskarakter) sammenlignet med deltagere på tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse.

Institutionerne har i flere tilfælde ikke haft data på ansøgere, hvormed disse tal ikke indgår i analysen. Der vil i stedet være fokus på deltagere, som er blevet optaget (jf. punktet herover).

Det skal understreges, at det ikke har været muligt at belyse antallet af unikke deltagere, da deltagere kan tage flere fag og/eller kan påbegynde et forløb flere gange, hvis de fx falder fra undervejs i deres første valg af fag/forløb.¹⁵ En deltager kan således fremgå flere gange i institutionernes indberetninger til EVA. Alle data om antal optagne deltagere mv. er således udelukkende opgjort på de enkelte fag/forløb.

Spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere

Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere, som er aktive på et fjernundervisningsforløb i perioden oktober-november 2023. Det skal bemærkes, at deltagerne på dette tidspunkt kun har deltaget i forløbet i 1-2 måneder. De har derfor kun kunne give en foreløbig vurdering af forløbene. Spørgeskemaundersøgelsen belyser:

- Hvilke fag/forløb med fjernundervisning deltageren er tilmeldt
- Om deltageren også tilmeldt fag med fysisk tilstedeværelse? (kun hf-enkeltfag)
- Hvad der kendetegner deltagere, der vælger hhv. hf-enkeltfag og merkantil eux som fjernundervisningsforløb, bl.a. med hensyn til alder, køn, familieforhold, tidligere uddannelseserfaring, afstand til institution mv
- Hvad deltagernes motivation for at vælge fjernundervisningsforløb frem for forløb med fysisk tilstedeværelse er
- Hvad deltagernes fremtidsplaner i forhold til beskæftigelse og evt. videregående uddannelse er
- Hvad deltagernes foreløbige vurdering af fjernundervisningsforløbene er, fx når det gælder:
 - Lærerkontakt
 - Fagligt udbytte af undervisningen
 - Praksisrelateret af undervisningen (merkantil eux)
 - Vejledning om lærepladser (merkantil eux)
 - Trivsel.

¹⁵ Det forventes, at dette er mest udbredt på hf-enkeltfag. Dog kan det ikke udelukkes, at deltagere også kan optræde på flere forløb på de merkantile eux-forløb.

Hvis deltagere på hf-enkeltfag er tilmeldt mere end ét fag, har de fået mulighed for at vurdere alle fag enkeltvis.

Gennemførelse af spørgeskemaundersøgelse

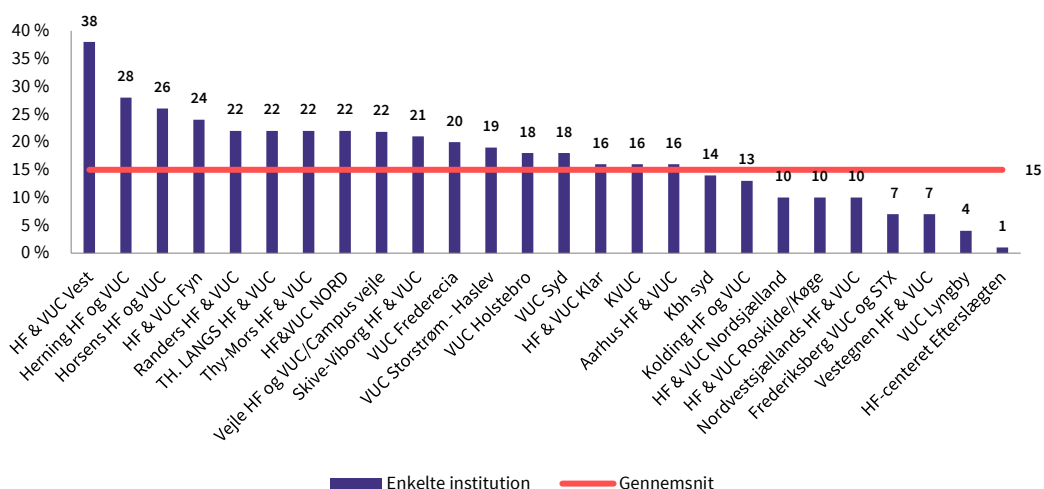
Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i perioden 6. oktober til 1. december 2023. EVA har i denne periode sendt en påmindelsesmail til institutionerne og gennemført op følgende telefonopkald. Spørgeskemaet er udsendt til de 26 institutioner, som udbyder hf-enkeltfag og fire institutioner, som udbyder eux-studieåret, og som i 2022 havde fjernundervisningsaktivitet. Spørgeskemaet blev udsendt via et åbent link. Linket til spørgeskemaet er distribueret til deltagerne via ledelsen på de enkelte institutioner. Alle institutioner har fået tilsendt samme link til spørgeskemaet, men spørgsmålene er tilpasset, så deltagerne kun er blevet præsenteret for spørgsmål, som er relevante for netop dem qua tidligere svar.

Da det ikke er muligt at få en opgørelse over det samlede antal deltagere i målgruppen, blev institutionerne bedt om selv at angive antallet af deltagere på institutionerne, som følger henholdsvis hf-enkeltfag og eux-studieåret som fjernundervisningsforløb. Dette antal er brugt som udgangspunkt for at beregne en tilnærmet svarprocent for den enkelte institution og for den samlede evaluering. Der er modtaget informationer om antallet af deltagere i målgruppen fra samtlige institutioner i undersøgelsen.

Svarprocent

Der er modtaget valide besvarelser på spørgeskemaet fra i alt 1.095 deltagere på hf-enkeltfag ud af en population på 7.065 deltagere samt fra 183 deltagere på eux-studieåret ud af en population på 302 deltagere. Dette svarer til en svarprocent på 15 % for hf-enkeltfag og 61 % for eux-studieåret. Svarprocenten fordelt på institutioner kan ses i figurerne nedenfor.

Appendiks-figur A.1 Svarprocent fordelt på hf-institutioner

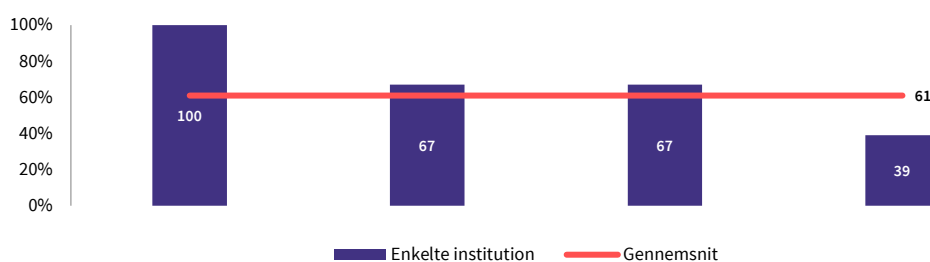

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut (2023).

Note: Svarprocenten er beregnet på baggrund af det antal deltagere, som institutionerne har indberettet som aktive på undersøgelsestidspunktet. Én institution har ikke fået udsendt spørgeskemaet til deltagerne, hvormed der ikke er nogen svar fra den institution.

Følgende figur viser svarprocenten for de fire institutioner, der i 2023 havde fjernundervisningsaktiviteter på eux-studieåret. Svarprocenten er høj for samtlige institutioner. Dog skal det bemærkes, at nogle institutioner kun har meget få fjernundervisningsdeltagere (<10).

Appendiks-figur A.2 Svarprocent fordelt på eux-institutioner

Kilde: Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut (2023).

Note: Svarprocenten er beregnet på baggrund af det antal deltagere, som institutionerne har indberettet som aktive på undersøgelsestidspunktet.

Repræsentativitet

Institutionerne har indberettet køns- og aldersfordelingen blandt deres aktive fjernundervisningsdeltagere. På baggrund af dette er det muligt at undersøge repræsentativitet ift. spørgeskemarepondenternes køn og alder. Analysen viser, at besvarelserne ikke er helt repræsentative. Dette ses i tabel A.4 og A.5 herunder.

Appendiks-tabel A.4

Repræsentativitetsanalyse på hf-institutionerne

Baggrundvariable		Population		Spørgeskema		Difference
		Antal	Procent	Antal	Procent	Pct. point
Køn	Mænd	4.423	63	292	27	-27
	Kvinder	2.642	37	781	71	+34
Alder	Under 18 år	296	4	28	3	-1
	Mellem 18-25 år	2.929	41	542	49	+8
	Over 25 år	3.840	54	525	48	-6

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut (2023).

Note: Fordelingen af køn i spørgeskemaet summerer ikke op til 100, da det her var muligt at svare "Andet" til spørgsmålet "Hvad er dit køn".

Appendiks-tabel A.5

Repræsentativitetsanalyse på eux-institutionerne

Baggrundvariable		Population		Spørgeskema		Difference
		Antal	Procent	Antal	Procent	Pct. point
Køn	Mænd	104	34	25	14	-20
	Kvinder	198	66	157	86	+20
Alder	Under 18 år	126	42	82	45	+3
	Over 25 år	177	58	101	55	-3

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut (2023).

Note: Pga. en meget lille population af deltagere under 18 år er denne kategori lagt sammen med kategorien 18-25 år til kategorien "25 år eller yngre".

Både blandt hf-deltagere og eux-deltagere ses en stor overrepræsentation af kvinder blandt de deltagere, som har svaret på spørgeskemaet, sammenlignet med den reelle population på institutionerne. På hf-institutionerne ses en overvægt af kvinder med +34 procentpoint. På eux ses en overrepræsentation af kvinder på +20 procentpoint.

Der ses ligeledes en lille overrepræsentation af personer mellem 18-25 år på hf-institutionerne (+3 procentpoint) og af personer under 25 år på eux (+3 procentpoint) i spørgeskemaundersøgelsen sammenlignet med populationen. Betydningen af køn er blevet undersøgt i forbindelse med spørgsmålene i spørgeskemaundersøgelsen. Der blev i den forbindelse ikke identificeres nogen signifikante forskelle mellem mænd og kvinders besvarelser, hvormed det vurderes, at denne køns-kævhed ikke har væsentlig betydning for resultaterne. Resultaterne af rapporteres derfor ikke opdelt på køn.

Kvalitative interview

EVA har gennemført kvalitative interview med uddannelsesledere, undervisere og deltagere på både hf-enkeltfag og eux-studieåret. Der er udviklet spørgeguides til de enkelte interview, som både indeholder spørgsmål, der er blevet brugt på tværs af hf-enkeltfag og eux-studieåret, samt spørgsmål målrettet hver uddannelse. Der er taget referater af samtlige interview. Interviewene er blevet gennemført på telefon eller på Skype, fordi det har givet mulighed for at gennemføre interview i hele landet. Da de interviewede deltagere primært deltager i fjernundervisning frem for tilstedeværelsesundervisning, har det desuden kun i begrænset omfang været muligt for dem at deltage i fysiske interview i dataindsamlingsperioden.

Kvalitative interview med uddannelsesledere

EVA har gennemført kvalitative individuelle interview med uddannelsesledere fra i alt 12 institutioner:

- Fire institutioner, der udbyder eux-studieåret med fjernundervisning¹⁶. Dvs. at der er interviewet en uddannelsesleder pr. institution.
- Otte institutioner, der udbyder hf-enkeltfag med fjernundervisning. Dvs. at der er interviewet en uddannelsesleder pr. institution. Institutionerne er blevet udvalgt med henblik på en vis spredning i geografi og institutionsstørrelse.

Formålet med interviewene har været at belyse institutionernes begrundelser for at tilrettelægge eux-studieåret/hf-enkeltfag som fjernundervisning. Interviewene belyser institutionernes tilrettelæggelse af fjernundervisningen, bl.a. med hensyn til vægtning af synkron og asynkron aktivitet samt brugen af undervisningsmaterialer og læringsplatforme – i det omfang lederne har haft kendskab til dette.

Interviewene har desuden haft fokus på ledernes vurdering af potentialer og udfordringer ved fjernundervisningsforløbene sammenlignet med tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse, når det gælder underviserkvalifikationer, undervisningstilrettelæggelse, holdoprettelse, deltagermålgrupper, deltagertrivsel samt økonomiske overvejelser, herunder underviserressourcer. Der er også blevet spurgt ind til ledernes vurdering af, hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at institutionerne kan gennemføre fjernundervisning af høj kvalitet.

Endelig har interviewene afdækket ledernes vurdering af årsager til frafald blandt fjernundervisningsdeltagere samt institutionernes tiltag for at fastholde fjernundervisningsdeltagere. Interviewene har samtidig afdækket ledernes vurdering af deltagernes faglige niveau samt institutionernes praksis for at afgive/fastsætte standpunktskarakterer til fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret. Interviewene har haft en varighed af 45-60 minutter.

16 Eux-studieåret med fjernundervisning udbydes kun på fire institutioner.

Kvalitative gruppeinterview med undervisere

EVA har gennemført kvalitative gruppeinterview med i alt 16 undervisere fra i alt otte institutioner:

- Fire institutioner, der udbyder eux-studieåret med fjernundervisning.¹⁷ Der er interviewet to undervisere på hver af de fire institutioner. To af de i alt otte interviewpersoner har desuden haft erfaring med lærepladsopsøgende arbejde, fx ved at have en funktion som lærepladskonsulent.
- Fire institutioner, der udbyder hf-enkeltfag med fjernundervisning. Institutionerne er udvalgt med henblik på en vis spredning i fag¹⁸/uddannelse. Der er interviewet to undervisere på hver af de fire institutioner, som underviser i to forskellige af de i alt seks fag, som indgår i evalueringen.

Undviserne er udtaget til interview på de institutioner, hvor lederen også er interviewet. Lederne har således været behjælpelige med rekruttering af relevante undervisere. Der er så vidt muligt interviewet undervisere, som både har erfaringer med fjernundervisning og undervisning med fysisk tilstedeværelse.

Formålet med interviewene har været at belyse institutionernes tilrettelæggelse af fjernundervisningen, bl.a. med hensyn til vægtning af synkrone og asynkrone aktiviteter samt brugen af undervisningsmaterialer og læringsplatforme. Interviewene har samtidig afdækket undervisernes praksis for at afgive/fastsætte standpunktskarakterer til fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret. Interviewene vil har desuden haft fokus på undervisernes vurdering af potentialer og udfordringer ved fjernundervisningsforløb sammenlignet med tilsvarende forløb med fysisk tilstedeværelse, når det gælder undervisningstilrettelæggelse, holdoprettelse, deltagermålgropper samt deltagertrivsel. Lærepladskonsulenterne har desuden bidraget med at belyse udfordringer ved det lærepladsopsøgende arbejde for fjernundervisningsdeltagere på merkantil eux.

Interviewene har samtidig belyst undervisernes vurdering af deltagergruppens kendetegn, faglige niveau og karakterer sammenlignet med deltagere på forløb med fysisk tilstedeværelse. Undervisere er desuden blevet spurgt ind til deres vurdering af årsager til frafald blandt fjernundervisningsdeltagere samt institutionernes tiltag for at fastholde fjernundervisningsdeltagere. Endeligt er der blevet spurgt ind til undervisernes vurdering af deltagernes faglige niveau samt institutionernes praksis for at afgive/fastsætte standpunktskarakterer til fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret. Interviewene har haft en varighed af 60 minutter.

17 Eux-studieåret med fjernundervisning udbydes kun på fire institutioner.

18 Hf-undviserne har undervist i mindst ét af de seks udvalgte fag.

Kvalitative interview med deltagere

Baggrundvariable	Population		Spørgeskema		Difference	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Pct. point	
Køn	Mænd	104	34	25	14	-20
	Kvinder	198	66	157	86	+20
Alder	Under 18 år	126	42	82	45	+3
	Over 25 år	177	58	101	55	-3

EVA har gennemført kvalitative individuelle interview med deltagere fra i alt seks institutioner:

- Tre institutioner, der udbyder eux-studieåret med fjernundervisning.¹⁹ Der er således interviewet én deltager pr. institution.
- Tre institutioner, der udbyder hf-enkeltfag med fjernundervisning. Der er således interviewet én deltager pr. institution. Institutionerne er udvalgt med henblik på en vis spredning i fag.²⁰ På hf-institutionerne er der interviewet én deltager, som har taget hf-enkeltfag som del af en fuld studentereksamen.

Deltagerne er udvalgt til interview på de institutioner, hvor ledere og undervisere også er blevet interviewet. Deltagerne er blevet rekrutteret til interview af deres underviser. Formålet med interviewene har været at få en dybdegående viden om, hvilke begrundelser deltagerne har for at vælge et fjernundervisningsforløb. Interviewene har desuden belyst deltagernes oplevelse og vurdering af undervisningen, herunder omfanget og kvaliteten af underviserkontakt, det faglige udbytte af undervisningen samt graden af praksisrelatering af undervisningen (kun eux-studieåret). I interviewene med deltagere fra eux-studieåret er der desuden blevet spurgt ind til deltagernes oplevelse af vejledning om lærepladser. Interviewene har også bidraget med viden om, hvilke faktorer der henholdsvis fremmer eller hæmmer deltagernes trivsel og gennemførelse. Interviewene har haft en varighed af 30-45 minutter.

Analyse af kvalitative interview

De kvalitative interview er blevet analyseret systematisk i et såkaldt framework (tematisk aksekodning). I frameworket er samtlige interview kodet og meningskondenseret i temaer. Det gør det muligt at læse på tværs af informanter, informantgrupper, institutioner og temaer, således at der fx kan fokuseres på, hvad alle informanter siger om et tema, eller hvad udvalgte grupper, fx alle ledere, siger om et tema. I afrapportering anvendes citater til at illustrere pointer fra analysen.

19 Eux-studieåret med fjernundervisning udbydes kun på fire institutioner.

20 Hf-deltagerne har taget mindst ét af de seks udvalgte fag.

Appendiks B – Spørgeskemaresultater for hf-enkeltfag

I dette appendiks fremgår spørgeskemaresultaterne for deltagere på hf-enkeltfag som fjernundervisningsforløb.

Appendiks-tabel B.1

Hvad er dit køn?

	Antal	Procent
Mand	292	27
Kvinde	781	71
Andet	22	2
Total	1.095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.2

Deltagernes alder fordelt på fem kategorier

	Antal	Procent
Under 18 år	28	3
18-25 år	542	49
26-35 år	301	28
36-45 år	141	13
46-55 år	56	5
Over 55 år	27	2
Total	1.095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.3 Deltagernes bopælsregion

Region	Antal	Procent
Region Hovedstaden	244	22
Region Sjælland	175	16
Region Syddanmark	287	26
Region Midtjylland	255	23
Region Nordjylland	134	12
Total	1.095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.4 På hvilke(n) institution(er) tager du hf-enkeltfag som fjernundervisning? Hvis du tager fag som fjernundervisning på forskellige institutioner, bedes du angive alle institutioner. (n = 1095)

	Antal	Procent
Københavns VUC (KVUC)	143	13
HF & VUC NORD	132	12
HF & VUC Fyn	128	12
VUC Syd	92	8
Aarhus HF & VUC	87	8
VUC Storstrøm - Haslev	79	7
HF & VUC Vest	48	4
HF & VUC Kbh. Syd	42	4
Vestegnen HF & VUC	41	4
Randers HF & VUC	37	3
Herning HF og VUC	32	3
Horsens HF og VUC	32	3
Campus Vejle	31	3
HF & VUC Roskilde/Køge	31	3
Frederiksberg VUC og STX	28	3
Skive-Viborg HF & VUC	27	2
HF & VUC Klar	25	2
VUC Holstebro	23	2
Kolding HF og VUC	<20	<2
VUC Lyngby	<20	<2

	Antal	Procent
HF & VUC Nordsjælland	<20	<2
TH. LANGS HF & VUC	<20	<2
Nordvestsjælland HF & VUC	<20	<2
VUC Fredericia	<20	<2
HF-centeret Efterslægten	<20	<2
Thy-Mors HF & VUC	<20	<<2

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100. Det skyldes, at deltagerne kan være tilknyttet flere institutioner på én gang.

Appendiks-tabel B.5

Hvor i landet deltagerens hf-institution har beliggenhed (fordelt på region)

	Antal	Procent
Region Hovedstaden	255	23
Region Sjælland	133	12
Region Syddanmark	308	28
Region Midtjylland	233	21
Region Nordjylland	132	12
Deltageren er tilknyttet flere institutioner i forskellige regioner	34	3
Total	1.095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Besvarelserne er kodet ud fra, hvilken region institutionen har hovedadresse.

Appendiks-tabel B.6

Tager du hf-enkeltfag med henblik på:

	Antal	Procent
At tage en samlet hf, svarende til en toårig hf	542	49
At opnå gymnasiale kvalifikationer i enkelte fag	440	40
At tage et supplerende overbygningsforløb (SOF)	113	10
I alt	1.095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.7

Hvilke hf-enkeltfag med fjernundervisning er du tilmeldt? Sæt gerne flere markeringer. (n = 1095)

	Antal	Procent
Dansk A	329	30
Engelsk B	259	24
Historie B	201	18
Matematik C	170	16
Psykologi C	169	15
Samfundsfag C	169	15
Religion C	156	14
Samfundsfag B	140	13
Geografi C	114	10
Engelsk A	110	10
Biologi C	109	10
Matematik B	107	10
Kemi C	99	9
Psykologi B	84	8
Engelsk C	82	7
Biologi B	78	7
Matematik A	62	6
Fysik B	54	5
Billedkunst C	50	5
Fysik C	50	5
Kemi B	49	4
Religion B	46	4
Dansk C	40	4

	Antal	Procent
Tysk fortsættersprog B	36	3
Filosofi C	32	3
Erhvervsøkonomi C	24	2
Mediefag C	24	2
Arabisk A	16	1
Historie A	14	1
Spansk B	14	1
Arabisk B	12	1
Italiensk B	11	1
Design og arkitektur C	10	1
Dramatik C	9	1
Tysk fortsættersprog C	9	1
Biologi A	8	1
Fransk B	8	1
Idræt B	8	1
Spansk begyndersprog A	8	1
Billedkunst B	7	1
Filosofi B	6	1
Idræt C	6	1
Dansk som andetsprog A	<5	<1
Dansk som andetsprog B	<5	<1
Dansk som andetsprog C	<5	<1
Fransk A	<5	<1
Fysik A	<5	<1
Italiensk A	<5	<1
Japansk B	<5	<1
Musik C	<5	<1
Naturgeografi B	<5	<1
Retorik C	<5	<1
Samfundsfag A	<5	<1
Tyrkisk A	<5	<1
Tyrkisk B	<5	<1
Tysk fortsættersprog A	<5	<1
Japansk A	0	0
Kemi A	0	0

	Antal	Procent
Kinesisk A	0	0
Kinesisk B	0	0
Latin C	0	0
Musik- og lydproduktion C	0	0
Oldtidskundskab C	0	0

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100. Det skyldes, at deltagerne kan tage flere fag samtidig.

Appendiks-tabel B.8

Har du tidligere været tilmeldt hf-enkeltfag med fysisk tilstedeværelse uden at gennemføre?

	Antal	Procent
Ja	281	26
Nej	814	74
I alt	1095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.9

Ud over den undervisning, du er tilmeldt på hf-enkeltfag som fjernundervisning, er du så også tilmeldt fag på hf-enkeltfag med fysisk tilstedeværelse?

	Antal	Procent
Ja	343	31
Nej	752	69
I alt	1095	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.10

Har du tidligere gået på en af nedenstående uddannelser? Sæt gerne flere markeringer.
(n = 1.095)

	Antal	Procent
Stx	237	22
Hhx	71	6
Htx	59	5
Toårig hf	188	17

	Antal	Procent
Hf-enkeltfag	261	24
Erhvervsuddannelse, inkl. eux	208	19
Forberedende grunduddannelse (FGU)	44	4
Videregående uddannelse	61	6
Andet	131	12
Nej	197	18

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100. Det skyldes, at deltagerne kan have gået på mere end én af uddannelserne tidligere.

Appendiks-tabel B.11

Du har svaret, at du tidligere har gået på en anden uddannelse. Færdiggjorde du den/de uddannelse(r), du tidligere har gået på?

	Ja	Nej
	Procent	Procent
Stx (n = 237)	27	73
Hhx (n = 71)	25	75
Htx (n = 59)	14	86
Toårig hf (n = 188)	27	73
Hf- enkeltfag (n = 261)	60	40
Erhvervsuddannelse, inkl. eux (n = 208)	54	46
Forberedende grunduddannelse (FGU) (n = 44)	77	23
Videregående uddannelse (n = 61)	57	43
Anden uddannelse (n = 131)	69	31

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til personer, som har svaret at de tidligere har gået på en af ovenstående uddannelser. Spørgsmålet er derfor et multiple choice, hvor procenterne ikke summerer op til 100.

Appendiks-tabel B.12

I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse? (n = 1.094)

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	I alt
	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
Ingen transporttid	40	21	15	24	100
Mulighed for at studere, når det passer mig (fx om aftenen)	72	15	7	6	100
Ingen/mindre social interaktion med andre deltagere på holdet	25	25	20	30	100
Mulighed for at tage mange fag samtidig	19	25	24	32	100
Mulighed for hurtig opstart	36	25	17	22	100
Mulighed for at følge undervisningen i eget tempo	57	23	9	11	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.13

Hvad er årsagen til, at det er vigtigt for dig, at du kan studere, når det passer dig, ved fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere markeringer (n = 955)

	Antal	Procent
Jeg har et job, jeg skal passe	401	42
Jeg har små børn/familiemedlemmer, jeg skal passe	255	27
Jeg har svært ved at koncentrere mig i lang tid ad gangen	343	36
Jeg arbejder bedst på tidspunkter uden for normal skoletid	400	42
Andet	222	23

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til svarkategorien "Mulighed for at studere, når det passer mig (fx om aftenen)" til spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse?".

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100.

Appendiks-tabel B.14

Hvad er årsagen til at det er vigtigt for dig, at der ingen transporttid er ved fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere markeringer. (n = 662)

	Antal	Procent
Jeg har et job, jeg skal passe	209	32
Jeg har små børn/familiemedlemmer, jeg skal passe	183	28
Det giver mig en bedre fleksibilitet i forhold til andre aktiviteter uden for undervisningen	372	56
Der er dårlige transportmuligheder i mit lokalområde	112	17
Økonomiske hensyn	197	30
Andet	105	16

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til svarkategorien "Ingen transporttid" til spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse?". Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100.

Appendiks-tabel B.15

Hvad er årsagen til, at det er vigtigt for dig, at der er ingen eller mindre social interaktion med andre deltagere på holdet ved fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere markeringer. (n = 547)

	Antal	Procent
Jeg har en psykisk diagnose, fx angst, depression, autismspektrumforstyrrelse mv.	286	52
Jeg lærer bedst alene	336	61
Jeg er ikke interesseret i at etablere sociale relationer til klassekammerater	194	35
Andet	74	14

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til svarkategorien "Ingen/mindre social interaktion med andre deltagere på holdet" til spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse?"

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100.

Appendiks-tabel B.16

Hvordan er fjernundervisningen i følgende fag på hf-enkeltfag tilrettelagt?

	Al undervisning gennemføres på valgfrie tidspunkter (underviser kan evt. kontaktes efter behov)	Al undervisningen er fastlagt på bestemte tidspunkter (fx mandag kl. 8-10)	En kombination, dvs. noget undervisning foregår på bestemte tidspunkter, mens anden undervisning foregår på valgfrie tidspunkter.
	Procent	Procent	Procent
Billedkunst C (n = 50)	66	8	26
Biologi B (n = 78)	59	10	31
Biologi C (n = 108)	58	.	.
Dansk A (n = 328)	86	6	9
Dansk C (n = 40)	82	.	.
Engelsk A (n = 110)	94	.	.
Engelsk B (n = 258)	85	5	9
Engelsk C (n = 82)	82	6	12
Erhvervsøkonomi C (n = 24)	75	.	.
Filosofi C (n = 32)	94	.	.
Fysik B (n = 54)	63	.	.
Fysik C (n = 49)	55	.	.
Geografi C (n = 113)	65	.	.
Historie B (n = 201)	91	.	.
Kemi B (n = 49)	59	0	41
Kemi C (n = 99)	65	.	.
Matematik A (n = 62)	90	.	.
Matematik B (n = 106)	83	7	10
Matematik C (n = 170)	81	5	15
Mediefag C (n = 24)	54	.	.
Psykologi B (n = 84)	86	.	.
Psykologi C (n = 169)	83	7	10
Religion C (n = 156)	85	.	.
Samfundsfag B (n = 140)	86	6	9
Samfundsfag C (n = 168)	88	6	7
Tysk fortsættersprog B (n = 36)	81	.	.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: I tabellen er kun taget udgangspunkt i de fag, der har over 20 respondenter.

Note: Et tomt felt angiver, at under fem respondenter har svaret enten "Al undervisningen er fastlagt på bestemte tidspunkter" eller "En kombination". Fag, hvor disse kategorier tilsammen har under fem respondenter, er udeladt af tabellen.

Appendiks-tabel B.17

Er der i forbindelse med fjernundervisningen på hf-enkeltfag også et delvist krav om fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere kryds. (n = 1.095)

	Antal	Procent
Ja, i forbindelse med afholdelse af eksaminer	679	62
Ja, noget af undervisningen foregår med fysisk tilstedeværelse (fx laboratedage)	464	42
Nej, alt foregår online	261	24

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100.

Appendiks-tabel B.18

Har du mulighed for at mødes med din underviser, fysisk eller virtuelt, i følgende fag på hf-enkeltfag? (n = 1.095)

	Ja	Nej	Ved ikke
	Procent	Procent	Procent
Billedkunst C (n = 50)	68	.	.
Biologi B (n = 78)	82	.	.
Biologi C (n = 108)	69	.	.
Dansk A (n = 328)	73	5	22
Dansk C (n = 40)	62	.	.
Engelsk A (n = 110)	71	5	24
Engelsk B (n = 258)	71	4	25
Engelsk C (n = 82)	67	.	.
Erhvervsøkonomi C (n = 24)	75	.	.
Filosofi C (n = 32)	66	.	.
Fysik B (n = 54)	76	0	24
Fysik C (n = 49)	69	.	.
Geografi C (n = 113)	72	.	.
Historie B (n = 201)	69	4	27
Kemi B (n = 49)	78	.	.
Kemi C (n = 99)	76	.	.
Matematik A (n = 62)	71	10	19
Matematik B (n = 106)	77	5	18
Matematik C (n = 170)	72	6	22
Mediefag C (n = 24)	67	.	.
Psykologi B (n = 84)	73	.	.

	Ja	Nej	Ved ikke
	Procent	Procent	Procent
Psykologi C (n = 169)	69	4	27
Religion B (n = 46)	67	.	.
Religion C (n = 156)	69	7	24
Samfundsfag B (n = 140)	75	5	20
Samfundsfag C (n = 168)	68	5	27
Tysk fortsættersprog B (n = 36)	83	0	17

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Et tomt felt angiver, at under fem respondenter har svaret enten nej eller "Ved ikke"

Appendiks-tabel B.19

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til dine undervisere i fjernundervisningen på hf-enkeltfag? (n = 1.094)

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	I alt
	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
Mine undervisere giver mig faglig hjælp, når jeg har brug for det	55	33	10	2	100
Mine undervisere er til rådighed, når jeg har spørgsmål	51	36	11	2	100
Det er nemt at tage kontakt til mine undervisere	61	28	9	2	100
Jeg får løbende feedback fra mine undervisere	63	27	9	2	100
Mine undervisere er gode til at inddrage deltagerne i undervisningen	31	33	20	16	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.20

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til fjernundervisningen på hf-enkeltfag? Undervisningen er varieret

	Antal	Procent
I høj grad	354	32
I nogen grad	501	46
I mindre grad	177	16
Slet ikke	62	6
Total	1.094	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.21

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til fjernundervisningen på hf-enkeltfag?
 Undervisningen er tilpasset deltagerens forskellige faglige niveauer

	Antal	Procent
I høj grad	200	18
I nogen grad	374	34
I mindre grad	279	26
Slet ikke	241	22
Total	1.094	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.22

I hvilken grad oplever du, at undervisningen som fjernundervisning i følgende fag på hf-enkeltfag er god? (n = 1.094)

	I høj grad Procent	I nogen grad Procent	I mindre grad Procent	Slet ikke Procent
Billedkunst C (n = 50)	38	38	.	.
Biologi B (n = 78)	60	32	.	.
Biologi C (n = 108)	56	33	.	.
Dansk A (n = 328)	59	34	.	.
Engelsk A (n = 110)	56	33	11	0
Engelsk B (n = 258)	57	33	.	.
Engelsk C (n = 82)	57	29	.	.
Fysik B (n = 54)	26	46	.	.
Fysik C (n = 49)	22	51	.	.
Geografi C (n = 113)	42	39	12	6
Historie B (n = 201)	57	32	8	6
Kemi B (n = 49)	47	37	.	.
Kemi C (n = 99)	54	28	13	5
Matematik A (n = 62)	34	39	.	.
Matematik B (n = 106)	48	28	19	5
Matematik C (n = 170)	48	31	14	7
Psykologi C (n = 169)	61	31	.	.
Religion B (n = 46)	50	33	.	.
Religion C (n = 156)	57	33	.	.
Samfundsfag B (n = 140)	65	24	.	.

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
	Procent	Procent	Procent	Procent
Samfundsfag C (n = 168)	58	34	.	.
Tysk fortsættersprog B (n = 36)	53	28	.	.
Gennemsnit af alle fag	52	33	.	.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Et tomt felt angiver, at under fem respondenter har svaret enten "I mindre grad" eller "Slet ikke". Fag, hvor disse kategorier tilsammen har under fem respondenter, er udeladt af tabellen.

Appendiks-tabel B.23

Hvordan vurderer du dit faglige udbytte af undervisningen som fjernundervisning i følgende fag på hf-enkeltfag?

	Højt udbytte	Hverken højt eller lavt udbytte	Lavt udbytte	Ved ikke
	Procent	Procent	Procent	Procent
Billedkunst C (n = 50)	38	44	.	.
Biologi B (n = 78)	60	23	9	8
Biologi C (n = 108)	58	29	8	5
Dansk A (n = 328)	56	36	5	3
Engelsk A (n = 110)	52	33	7	8
Engelsk B (n = 258)	53	37	5	5
Engelsk C (n = 82)	45	43	.	.
Fysik B (n = 54)	33	35	.	.
Fysik C (n = 49)	31	39	.	.
Geografi C (n = 113)	50	32	14	4
Historie B (n = 201)	53	32	8	6
Kemi B (n = 49)	57	24	.	.
Kemi C (n = 99)	43	27	20	9
Matematik A (n = 62)	55	32	.	.
Matematik B (n = 106)	51	26	.	.
Matematik C (n = 170)	52	33	.	.
Psykologi B (n = 84)	67	25	.	.
Psykologi C (n = 169)	53	36	4	7
Religion B (n = 46)	46	39	.	.
Religion C (n = 156)	47	38	10	4
Samfundsfag B (n = 140)	64	21	8	6
Samfundsfag C (n = 168)	53	32	9	6

	Højt udbytte	Hverken højt eller lavt udbytte	Lavt udbytte	Ved ikke
	Procent	Procent	Procent	Procent
Tysk fortsættersprog B (n = 36)	39	36	.	.
Gennemsnit af alle fag	51	33	10	6

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Et tomt felt angiver, at under fem respondenter har svaret enten "Lavt udbytte" eller "Ved ikke". Fag, hvor disse kategorier tilsammen har under fem respondenter, er udeladt af tabellen.

Appendiks-tabel B.24

I hvilken grad trives du med at tage hf-enkeltfag som fjernundervisning?

	Antal	Procent
I høj grad	591	54
I nogen grad	351	32
I mindre grad	106	10
Slet ikke	46	4
I alt	1094	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks-tabel B.25

Hvad er dine planer, efter du har færdiggjort dit nuværende hf-enkeltfagsforløb, evt. efter sabbatår/pause?

	Antal	Procent
Søge ind på en videregående uddannelse (fx lærer, pædagog, jurist, ingeniør mv.)	576	53
Søge ind på en anden uddannelse (fx erhvervsuddannelse), skriv:	71	6
Tage flere fag på hf-enkeltfag	253	23
Arbejde (uden at studere ved siden af)	48	4
Andet	64	6
Ved ikke	82	7
I alt	1.094	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Det skal bemærkes, at det er en fejl, at uddannelsen til jurist er nævnt som en svarmulighed, da elever med et færdiggjort studieår ikke har adgang til jurauddannelsen, da de kun får studiekompetence svarende til en hf uden overbygning. Da jurauddannelsen udelukkende er nævnt som et eksempel, vurderes dette ikke at have betydning for validiteten af besvarelsene.

Appendiks-tabel B.26

Hvad er dine planer, efter du har færdiggjort dit nuværende hf-enkeltfagsforløb, evt. efter sabbatår/pause? – krydset med ”Tager du hf- med henblik på”

	Søge ind på en videregående uddannelse (fx lærer, pædagog, jurist, ingeniør mv.)	Søge ind på en anden uddannelse (fx erhvervsuddannelse),	Tage flere fag på hf-enkeltfag	Arbejde (uden at studere ved siden af)	Andet, skriv: _____	Ved ikke	Total
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
At tage en samlet hf, svarende til en toårig hf (n = 541)	46	5	30	4	6	9	100
At opnå gymnasiale kvalifikationer i enkelte fag (n = 440)	57	9	18	4	5	7	100
At tage et supplerende overbygningsforløb (SOF) (n = 113)	70	4	12	6	5	2	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Note: Sammenhængen er statistisk signifikant med en p-værdi på 0,000.

Appendiks-tabel B.27

Hvad er dine planer efter du har færdiggjort dit nuværende hf-enkeltfagsforløb, eventuelt efter sabbatår/pause?

	Antal	Procent
Søge ind på en videregående uddannelse (fx lærer, pædagog, jurist, ingeniør mv.)	576	53
Søge ind på en anden uddannelse (fx erhvervsuddannelse), skriv:	71	6
Tage flere fag på hf-enkeltfag	253	23
Arbejde (uden at studere ved siden af)	48	4
Andet	64	6
Ved ikke	82	7
I alt	1094	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på hf-enkeltfag (EVA, 2023).

Appendiks C – Spørgeskemaresultater for eux-studieåret

I dette appendiks fremgår spørgeskemaresultaterne for deltagere på eux-studieåret som fjernundervisningsforløb.

Appendiks-tabel C.1

Hvad er dit køn?

	Antal	Procent
Mand	25	14
Kvinde	157	86
I alt	182	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Da under fem respondenter har svaret kategorien "Andet", er denne udeladt af tabellen.

Appendiks-tabel C.2

Alder fordelt på kategorier

	Antal	Procent
16-25 år	82	45
26-35 år	73	40
Over 35 år	28	15
Total	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.3

Deltagernes bopælsregion

	Antal	Procent
Region Hovedstaden	43	23
Region Sjælland	31	17
Region Syddanmark	47	26

	Antal	Procent
Region Midtjylland	32	17
Region Nordjylland	30	16
Total	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.4 Hvilken uddannelse på eux går du på?

	Antal	Procent
Kontoruddannelsen med specialer	150	82
Handelsuddannelsen med specialer	14	8
Detailhandelsuddannelsen med specialer	13	7
Eventkoordinator eller Finansuddannelsen	6	4
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.5 På hvilke(n) institution(er) tager du EUX som fjernundervisning? Hvis du tager fag som fjernundervisning på forskellige institutioner, bedes du angive alle institutioner. (n = 183)

	Antal	Procent
Nordvestsjællands Erhvervs- og Gymnasie-uddannelser	145	79
Skive College	<10	<5
U/NORD	<10	<5
Aalborg Handelsskole	28	15

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100. Det skyldes, at deltagerne kan være tilknyttet flere institutioner på én gang.

Appendiks-tabel C.6 Har du tidligere været tilmeldt eux med fysisk tilstedeværelse uden at gennemføre?

	Antal	Procent
Ja	33	18
Nej	150	82
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.7

Har du tidligere gået på en af nedenstående uddannelser?

Sæt gerne flere markeringer. (n = 183)

	Antal	Procent
Stx	18	10
Hhx	14	8
Htx	<5	<1
Toårig hf	19	10
Hf-enkeltfag	58	32
Erhvervsuddannelse, inkl. eux	59	32
Forberedende grunduddannelse (FGU)	6	3
Videregående uddannelse	13	7
Andet	31	17
Nej	35	19

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer op til 100. Det skyldes, at deltagerne kan have gået på mere end én af uddannelserne tidligere.

Appendiks-tabel C.8

Du har svaret, at du tidligere har gået på en anden uddannelse.

Færdiggjorde du den/de uddannelse(r), du tidligere har gået på?

	Ja Procent	Nej Procent
Stx (n = 18)	0	100
Hf-enkeltfag (n = 58)	76	24
Erhvervsuddannelse, inkl. eux. (n = 59)	53	47
Videregående uddannelse (n = 13)	54	46
Anden uddannelse (n = 72)	40	60

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorien "Anden" består af flere svarkategorier. Kategorierne er "Hhx", "Htx", "Toårig hf", "FGU" og "Anden uddannelse". De er sammenlagt, da der er for få respondenter i den ene svarkategori (<5).

Appendiks-tabel C.9

I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse? (n = 183)

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	I alt
	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
Ingen transporttid	69	17	10	4	100
Mulighed for at studere, når det passer mig (fx om aftenen)	93	4	2	0	100
Ingen/mindre social interaktion med andre deltagere på holdet	37	30	21	13	100
Mulighed for hurtig opstart	69	19	8	4	100
Mulighed for at følge undervisningen i eget tempo	78	18	3	2	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: "I alt" summer til 100 før afrunding af procenterne.

Appendiks-tabel C.10

Hvad er årsagen til, at det er vigtigt for dig, at du kan studere, når det passer dig, ved fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere markeringer. (n = 178)

	Antal	Procent
Jeg har et job, jeg skal passe	66	37
Jeg har små børn/familiemedlemmer, jeg skal passe	82	46
Jeg har svært ved at koncentrere mig i lang tid ad gangen	71	40
Jeg arbejder bedst på tidspunkter uden for normal skoletid	77	43
Andet	27	15

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til svarkategorien "Mulighed for at studere, når det passer mig (fx om aftenen)" til spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse?".

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

Appendiks-tabel C.11

Hvad er årsagen til, at det er vigtigt for dig, at der ingen transporttid er ved fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere markeringer. (n = 157)

	Antal	Procent
Jeg har et job, jeg skal passe	50	32

	Antal	Procent
Jeg har små børn/familiemedlemmer, jeg skal passe	74	47
Det giver mig en bedre fleksibilitet i forhold til andre aktiviteter udenfor undervisningen	92	59
Der er dårlige transportmuligheder i mit lokalområde	33	21
Økonomiske hensyn	48	31
Andet	13	8

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til svarkategorien "Ingen transporttid" til spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse?".

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

Appendiks-tabel C.12

Hvad er årsagen til, at det er vigtigt for dig, at der er ingen eller mindre social interaktion med andre deltagere på holdet ved fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere markeringer. (n = 122)

	Antal	Procent
Jeg har en psykisk diagnose, fx angst, depression, autismspektrumforstyrrelse mv.	48	39
Jeg lærer bedst alene	76	62
Jeg er ikke interesseret i at etablere sociale relationer til klassekammerater	40	33
Andet, skriv:	18	15

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til svarkategorien "Ingen/mindre social interaktion med andre på holdet" til spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold vigtige for din beslutning om at vælge fjernundervisning i forhold til undervisning med fysisk tilstedeværelse?".

Note: Spørgsmålet er stillet som multiple choice, hvorfor procenterne ikke summerer til 100.

Appendiks-tabel C.13

Hvordan er fjernundervisningen på eux tilrettelagt?

	Antal	Procent
Al undervisning gennemføres på valgfri tidspunkter (underviser kan evt. kontaktes efter behov)	98	54
Al undervisningen er fastlagt på bestemte tidspunkter (fx mandag kl. 8-10)	9	5
En kombination, dvs. noget undervisning foregår på bestemte tidspunkter, mens anden undervisning foregår på valgfrie tidspunkter.	76	42
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: "I alt" summer til 100 før afrunding af procenterne.

Appendiks-tabel C.14

Er der i forbindelse med fjernundervisningen på eux også et delvist krav om fysisk tilstedeværelse? Sæt gerne flere kryds.

	Antal	Procent
Ja	143	78
Nej, alt foregår online	40	22
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorien ”Ja” er en sammenlægning af to kategorier: ”Ja, i forbindelse med afholdelse af eksaminer” og ”Ja, noget af undervisningen foregår med fysisk tilstedeværelse (fx laboratoriedage)”. De er sammenlagt, da der er for få respondenter i den ene svarkategori (<5).

Appendiks-tabel C.15

Har du mulighed for at mødes med dine undervisere, fysisk eller virtuelt, i forbindelse med undervisningen på det studiekompetencegivende forløb på eux?

	Antal	Procent
Ja	128	70
Nej	12	7
Det varierer fra fag til fag	14	8
Ved ikke	28	15
I alt	182	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.16

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til dine undervisere i fjernundervisningen på eux? (n = 183)

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad/Slet ikke	I alt
	Procent	Procent	Procent	Procent
Mine undervisere giver mig faglig hjælp, når jeg har brug for det	63	32	4	100
Mine undervisere er til rådighed, når jeg har spørgsmål	61	33	6	100
Det er nemt at tage kontakt til mine undervisere	72	25	3	100
Jeg får løbende feedback fra mine undervisere	61	33	6	100
Mine undervisere er gode til at inddrage deltagerne i undervisningen	43	43	14	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorierne ”I mindre grad” og ”Slet ikke” er lagt sammen. De er sammenlagt, da der er for få respondenter i den ene svarkategori (<5).

Note: "I alt" summer til 100 før afrunding af procenterne.

Appendiks-tabel C.17

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til fjernundervisningen på eux? Undervisningen er varieret

	Antal	Procent
I høj grad	73	40
I nogen grad	84	46
I mindre grad/Slet ikke	26	14
Total	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorierne "I mindre grad" og "Slet ikke" er lagt sammen. De er sammenlagt, da der er for få respondenter i den ene svarkategori (<5).

Appendiks-tabel C.18

I hvilken grad oplever du følgende med hensyn til fjernundervisningen på eux? Undervisningen er tilpasset deltagerens forskellige faglige niveauer

	Antal	Procent
I høj grad	23	13
I nogen grad	75	41
I mindre grad	56	31
Slet ikke	29	16
Total	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: "I alt" summer til 100 før afrunding af procenterne.

Appendiks-tabel C.19

I hvilken grad oplever du, at undervisningen som fjernundervisning på eux er god?

	Antal	Procent
I høj grad/ i nogen grad	174	95
I mindre grad/slet ikke	9	5
Total	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorierne "I mindre grad" og "Slet ikke" er lagt sammen, og kategorierne "I høj grad" og "I nogen grad" er lagt sammen. De er sammenlagt, da der er for få respondenter i den ene svarkategori (<5).

Appendiks-tabel C.20

Hvordan vurderer du dit faglige udbytte af undervisningen som fjernundervisning på eux?

	Antal	Procent
Højt udbytte	106	58
Hverken højt eller lavt udbytte	65	36
Lavt udbytte	6	3
Ved ikke	6	3
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.21

I hvilken grad oplever du, at underviserne på fjernundervisningsforløbet på eux er gode til følgende: At vise, hvordan det, du lærer i fagene, kan anvendes i praksis (f.eks. i en butik eller virksomhed)

	Antal	Procent
I høj grad	61	33
I nogen grad	81	44
I mindre grad	33	18
Slet ikke	8	4
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: "I alt" summer til 100 før afrunding af procenterne.

Appendiks-tabel C.22

I hvilken grad oplever du, at underviserne på fjernundervisningsforløbet på eux er gode til følgende: At inddrage eksempler fra praksis i undervisningen

	Antal	Procent
I høj grad	83	45
I nogen grad	76	42
I mindre grad	19	10
Slet ikke	5	3
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.23

I hvilken grad har dine undervisere i fjernundervisningsforløbet på eux vejledt dig om lærepladssøgning?

	Antal	Procent
I høj grad	80	44
I nogen grad	72	39
I mindre grad	17	9
Slet ikke	14	8
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.24

I hvilken grad trives du med at tage eux som fjernundervisning?

	Antal	Procent
I høj grad	136	74
I nogen grad	40	22
I mindre grad	7	4
Slet ikke	0	0
I alt	183	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Appendiks-tabel C.25

Hvad er dine planer, efter du har færdiggjort det studiekompetencegivende forløb (studieåret på eux), evt. efter sabbatår/pause?

	Antal	Procent
Fortsætte i læreplads på hovedforløbet	108	59
Starte på en anden erhvervsuddannelse	6	3
Starte på en videregående uddannelse (fx finansøkonom, jurist, lærer, pædagog mv.)	45	25
Andet	13	7
Ved ikke	10	5
I alt	182	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorien "Andet" består af to svarkategorier: "Stoppe på uddannelsen og finde et arbejde" og "Andet". De er sammenlagt, da der er for få respondenter i den ene svarkategori (<5).

Note: "I alt" summer til 100 før afrunding af procenterne.

Note: Det skal bemærkes, at det er en fejl, at uddannelsen til jurist er nævnt som en svarmulighed, da elever med et færdiggjort studieår ikke har adgang til jurauddannelsen, da de kun får studiekompetence svarende til en hf uden overbygning. Da jurauddannelsen udelukkende er nævnt som et eksempel, vurderes dette ikke at have betydning for validiteten af besvarelsenerne.

Appendiks-tabel C.26

Du har svaret, at du har planer om at starte i læreplads på hovedforløbet efter det studiekompetencegivende forløb (studieåret på eux). Hvad er dine planer, efter du har færdiggjort hele din eux-uddannelse (evt. efter sabbatår/pause)?

	Antal	Procent
At finde arbejde i den branche, jeg har uddannet mig inden	97	90
Andet/Ved ikke:	11	10
I alt	108	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Note: Kategorien "Andet/Ved ikke" består af fire svarkategorier: "At finde arbejde i en anden branche, end den jeg har uddannet mig inden for", "At læse videre på en anden uddannelse", "Andet" og "Ved ikke". De er sammenlagt, da der er for få respondenter i disse svarkategorier (<5).

Appendiks-tabel C.27

Deltagernes svar ift. om ingen transporttid var vigtig for deres beslutning om at vælge fjernundervisning frem for undervisning med fysisk tilstedeværelse – fordelt på om de bor i samme eller anden region end deres eux-institution

	Institut og bopæl er i samme region (n = 50)	Institut og bopæl er i forskellige regioner (n = 132)
	Procent	Procent
I høj grad	66	70
I nogen grad	12	19
I lav grad	14	9
Slet ikke	8	2
I alt	108	100

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fjernundervisningsdeltagere på eux-studieåret (EVA, 2023).

Evaluering af fjernundervisning på hf-enkeltfag og merkantil eux

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Colourbox

ISBN (www) 978-87-7182-732-3

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk